

ŞUBAT 2019
Sayı:2

diyanet aile dergisi

Rabbin
Emaneti
Çocuklar

Rabbimin Lütфу,
Göz Bebeğim

Oyuncak Rehberi

Merhamet: İnsan
Olmanın Gereği

ALLAH'IN EMANETİ
AİLENİN GÖZ BEBEĞİ

Değerlerini muhafaza edip gelecek nesillere aktarabilen toplumlar, onu yıkıma uğratabilecek zararlı etmenlerin üstesinden kolaylıkla gelebilir. Bu aktarımın en önemlilerinin başında küçükken dinlediğimiz masallar vardır. Çocuk masallarla öğrenir, masallarla yaşar, kendini o karakterlerle özdeşleştirir ve oradaki "iyi"ler gibi olmaya özen gösterir. Başkanlığımız yayınları arasından çıkan "Masal Kitabım", yüzyıllardan süzülen pek çok millî ve manevî değeri çocuklarımıza aktarıyor. Çocuklarımızın karakter inşasında ailelere ve küçük dimağlara yeni ufuklar açıyor...

www.yayinsatis.diyanet.gov.tr

Yurt içinde Diyanet yayınları satış yerlerinden, yurt dışında müşavirlik ve ataşeliklerimizden temin edebilirsiniz.

Evin Minik Göz Aydınlığı

Yüce Allah'ın yaratılmışların en şerefli kıldığı, yeryüzünü inşa ve ihya ile görevlendirdiği insanın yaşam serüveni doğum ile başlar. Yeni doğan bir bebek, o masum hâliyle sadece ailesine değil bütün bir topluma umut olur, sevinç olur. Teninde taşıdığı cennet kokusuyla nimetlerin en güzelidir. Coşkuylla karşılanan, baş tacı edilen çocuk, aynı zamanda bir emanettir. Kendinden önce haberi gelen bu misafire daha anne karnında büyük ihtimam gösterilir. Evlerde tatlı bir telaş başlar. Asıl hazırlık ise kalplerededir. Yaradan, önce bu tatlı misafirin sevgisini yerleştirmiştir kalplere. Ebeveynler, dünyaya gelmesine vesile oldukları bebeğin sağlıklı bir şekilde büyümesi için fiziksel ihtiyaçlarını karşıladıkları gibi onu Rabbi ile tanıştırmak ve ilahi vahiyle buluşturmaktan da mesuldürler.

Diyanet Aile Dergisi olarak yeni sayımızda penceremizi ailenin göz aydınlığı bebekler için açtık. Sema Bayar, her bebeğin, anne babası ve içinde yaşadığı toplum tarafından güzel bir şekilde karşılanmayı hak ettiğini dile getirdiği "Allah'ın Emaneti Ailenin Göz Bebeği" yazısında, değişen dünya ile birlikte artık bebeklere has bir sektör oluştuğuna da dikkat çekti. Bayar, bebeği güzel karşılama ve ona iyi imkânlar sunma telaşı arasında asıl sorumluluğun onu Allah'ın rızasına uygun olarak yetiştirmek olduğunun unutulmaması gerektiğini anlattı. Dr. Sema Çelem ise "Bir Ayet Bir Yorum" köşesinde "Onlar, 'Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle' diyenlerdir." ayet-i kerimesinden yola çıktığı yazısında mutlu bir yuvada eş ve çocukların saadet vesilesi olduğuna değinirken onların aynı zamanda bir imtihan vesilesi olmasından hareketle çeşitli hususlara dikkat çekti.

Aile Dergisi Şubat sayısında da dopdolu. Bu ayki söyleşimizi "Kendimi bilmek için çizmeye başladım." diyen çizer Hasan Aycın'la gerçekleştirdik. Kaan H. Süleymanoğlu, "Ahlak Birbirine Omuz Vermiş Tuğlalardan Oluşur" yazısında, kalbin hür toprağında mayalanmayan bir inancın, düşüncenin ve ahlakın, bedeninin tutum ve davranışlarında sağlıklı bir şekilde tecelli etmesinin beklenemeyeceğini belirtti. Minyatür sanatçımız Gülçin Anmaç, kültür sanat sayfamızda, el yazma eserlerimize nakşedilen sanatlarımızı anlattı. Eyüp Demir, Cezayir katliamını sayfalarımıza taşıdı. Ömer Faruk Akpınar, sahabe köşesinde Zeyd b. Hârise'yi (r.a.) ağırladı.

Dergimizi, içeriğine değinemediğimiz daha pek çok yazı ve yazarlarımızla siz kıymetli okurlarımızın beğenisine sunuyor, keyifli okumalar diliyoruz.

Dr. Elif Arslan

- 4 ALLAH'IN EMANETİ
AİLENİN GÖZ BEBEĞİ**
Sema Bayar
- 12 RABBİN EMANETİ ÇOCUKLAR**
Dr. Sema Çelem
- 14 TEK BİR ÖZ, İKİ AYRI CAN;
KADINI VE ERKEĞİYLE İNSAN...**
Dr. Şule Yüksel Uyşal
- 16 KAHVE MOLASI**
Esma Türkseven
- 18 AHLAK BİRBİRİNE
OMUZ VERMİŞ
TUĞLALARDAN OLUŞUR**
Kaan H. Süleymanoğlu
- 22 MERHAMET: İNSAN
OLMANIN GEREĞİ**
Dr. Bahattin Akbaş
- 24 İYİLEŞMEK İÇİN
'KABÜL'**
Esra Oras
- 28 EGE GÜNEŞİ**
Büşra Küçüksucu
- 32 OYUNCAK REHBERİ**
Duygu Uyar
- 36 BİRKAÇ İYİ FİKİR**
Kevser Koçakoğlu
- 38 SÖYLEŞİ**
Hasan Aycın
- 42 PLASTİK YİYEN MANTARLAR**
Dr. Hafsa Fidan Vidinli
- 44 BİRAZ HASRETLİK
ÇOKÇA TECRÜBE**
Selma Gözen
- 46 RABBİMİN LÜTFU,
GÖZ BEBEĞİM**
Zeynep Çelik

ŞUBAT
2019

Abone İşleri

Tel: 0312 295 71 96-97
Faks : 0312 285 18 54
e-mail: dosim@diyanet.gov.tr

online abonelik:

yayinsatis.diyanet.gov.tr

Abone Şartları

Yurtiçi yıllık: 60.00 ₺
Yurtdışı yıllık: ABD: 25 ABD Doları
AB Ülkeleri: 24 Euro
Avustralya: 40 Avustralya Doları
İsveç ve Danimarka: 200 Kron
İsviçre: 40 Frank

Abone kaydı için, ücretin Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'nün T.C. Ziraat Bankası, Ankara Kurumsal Şube IBAN: TR94 0001 0017 4505 9943 0850 41 nolu hesabına yatırılması ve makbuzun fotokopisi ile abonenin hangi sayıdan başlayacağını bildirir bir dilekçe, mektup, yazı, faks veya e-mailin Diyanet İşleri Başkanlığı Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğüne gönderilmesi gerekmektedir.

Temsilcilikler; Yurtiçi: İl Müftülükleri, İlçe Müftülükleri
- Yurtdışı: Din Hizmetleri Müşavirlikleri, Din Hizmetleri Ataşelikleri.

Yayın Türü: Aylık, Yerel, Süreli
Yayın, Diyanet Aile Dergisi (Türkçe)
Basım Tarihi: 29.02.2019

Baskı

İleri Basım Matbaa A.Ş.
Tel: 0212 454 32 55

Yayınlanacak yazılarda düzeltme ve çıkartmalar yapılabilir. Yazıların bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir. Diyanet Aile Dergisi, Diyanet İşleri Başkanlığı yayın organıdır. Dergide yayımlanan yazı, konu, fotoğraf ve diğer görsellerin her hakkı saklıdır.

İzinsiz, kaynak gösterilmeden her türlü ortamda alıntı yapılamaz.

Sanatla Hayat Bulan Şehir:

PRİZREN

56

38

46

48

18

- 48 KENDİNLE GÖZ GÖZE**
Dr. Şerife Nihal Zeybek
- 50 ZAVALLI MUTLULUK**
Sümeysra Çelik
- 52 ŞEYH GALİB**
Hilal Ceyhan Köksal
- 54 KIRKAMBAR**
Mehmet Han
- 56 SANATLA HAYAT BULAN ŞEHİR: PRİZREN**
Ramazan Arslantaş
- 60 DİL BİR MUCİZEDİR**
Prof. Dr. Beynün Akyavaş
- 62 KİTAPLIK**
- 64 EL YAZMASI KİTAPLARIMIZA NAKŞEDİLMİŞ SANATLARIMIZ**
Gülçin Anmaç
- 68 CANDIDA ENFEKSİYONU**
Prof. Dr. Muhammet Gaffaroğlu
- 70 CEZAYİR KATLIAMI**
Eyüp Demir
- 72 BACA EĞRİ DE OLSA DUMAN DOĞRU ÇIKAR**
Gülşen Ünüvar
- 74 BİR PEYGAMBER HİZMETKÂRI: ZEYD B. HÂRİSE**
Dr. Ömer Faruk Akpınar
- 76 AKLİYAT**
Kağan Yaman
- 78 ÇENGEL BULMACA**
Ali Osmanoglu
- 80 BİZ BİRKEN DİRİLDİK**
Ayşe Nur Menekşe Çalıkçı

Sema Bayar

*Allah'ın Emaneti
Ailenin Göz Bebeği*

Göz Bebeğim

Hani hep derler ya seninle yeniden doğdum diye. Yok, ben seninle doğmadım yavrum, seninle “oldum”... Varoluşunu öğrendiğim günden beri heyecan oldum. Kime, neye benzeyeceğini düşünerek merak oldum. Seni hayal ederek mide bulantılarıma şifa oldum...

Çoğu zaman sırf seni üzmemek için eskiden olsa takılıp kalacağım onca şeyde sus oldum. Bencilliğime ben oldun. Mutlu hamilelik mutlu bir bebek demekti çünkü...

Dokuz ay geçti de sana kavuşacağım günün belirsizliği ve beklentisi içinde sabır oldum. Ağrılara, sancılara tahammül oldum. Sense o sırada göz yaşlarıma varlığınla umut oldun. Seni kucağıma aldığımda ise karşılıksız sevgi oldum... Gözyaşın yoktu henüz ama yüreğime damlayan ağlama sesine merhamet oldum. Dilsiz bir meleğe kol kanat oldum. Tek bedende iki can oldum. Hele hele yoktan var edilişe bizzat şahit oldum. Su oldum... Aş oldum... Süt oldum... Minik bir yüreğin eli ayağı oldum. Anne oldum.

“Dünya hayatı oyun ve eğlenceden ibarettir.” buyuruyor ya âlemlerin Rabbi. Bu eğlencenin en tatlısı ve en anlamlısıymış evlat. İnsanı en çok korkutan da o nadide emanetle imtihan olma ihtimali. Bu eşsiz nimet ve emaneti bize bahşedene sonsuz şükürler olsun. Seni bana layık görüp gönderene hamdüsenaalar olsun. Canıma seninle can katana, bana yeni bir kimlik yaratana, en deruni duygularla binlerce secde olsun. Minik ayakların hem dünyada hem de ahirette sırat-ı müstakimden ayrılmasın. Rabbim seni sevip iki cihanda aziz kılsın...

Derya Bulut

Bir annenin, kucağına aldığı o minik bebeğe seslenişiydi bu satırlar. Bir bedende atan iki kalp artık ayrılırken, gözler bir mucizeye tanık olurken, dünyanın en tatlı misafiri haneye buyur edilirken dile gelen kelimelerdi. Bir yanı şükür, bir yanı duaydı.

Çocuk... Varlığı da yokluğu da bir imtihandı. Nimetlerin en güzeli emanetlerin en büyüğüydü. Küçük bir hastalığı keder sebebi, bir tebessümü dahi mutluluk kaynağıydı. Dünya hayatının süsü, anne baba-sının göz aydınlığıydı. (Kehf, 18/46; Furkân, 25/74.)

Bir bebek doğdu. Babası cennetle müjdelenen Zübeyr b. Avvâm, annesi Esmâ bint Ebu Bekir. Hicretten sonra Medine'de dünyaya gelen ilk bebektir ve sadece anne babasını değil bütün Müslümanları sevindirmişti. Esmâ, onu Hz. Peygamber'in kollarına bıraktığında henüz bir adı bile yoktu. Hz. Muhammed (s.a.s.) mübarek elleriyle bebeği kucakladı, bir hurma parçasını ıslatıp dualar eşliğinde bebeğin damağını ovdu. Ardından kulağına ezan okudu ve ona ad koydu: Abdullah. Cesur kumandan, adil halife Abdullah b. Zübeyr...

Anne Babanın Duası, Rabbin Lütü

İnsanoğlunun en çok arzu ettiği şeylerden biri; bir yuvaya, o yuvayı paylaşacak bir hayat arkadaşına sahip olmaktır. Ardından hanesini şenlendirecek bir çocuğun özlemi boy verir insanoğlunun kalbinde. Öyle ki çocuk sahibi olmayı istemek dualarda yerini bulur. Bunun en güzel örneğini peygamber dualarında görürüz. Hz. Zekeriya (a.s.) "Rabbim! Beni tek başıma bırakma. Sen varislerin en hayırlısısın." (Enbiya, 21 /89.) diyerek el açmış, "Rabbim! Bana katından temiz bir nesil bahşet. Şüphesiz sen duayı hakkıyla işitensin." (Âl-i İmran, 3/38.) diyerek niyazda bulunmuştu. Hz. Allah (c.c.) da bu duaya icabet etmiş ona Yahya (a.s.)'yı bağışlamıştı. (Enbiya, 21/90.) İbrahim peygamberin (a.s.) salih çocuk duası da kar-

şılığını bulmuş, Hz. Allah ona İsmail (a.s.)'i bahşetmişti. (Saffat, 37/101.)

Her evli çiftin duasıdır hayırlı bir evlada sahip olmak. Özlemle beklenen hasretle kucaklandır. Evlerin bereketidir, aynı zamanda zorlu bir sınavdır da (Teğâbün, 64/15). Bu cana verilen emek bir ömür sürecek fakat Allah (c.c.) katında asla zayi olmayacaktır. Anne baba daha çocuklarının olacağı müjdesini alır almaz bu ilahi lütfâ müteşekkir kalır. Evin minik misafiridir bebek; girdiği her ortama huzur ve sürur getiren, varlığı ile yüzleri güldürendir. Eskilerin deyimiyle bir altıntoptur. Bütün aileyi kendi etrafında birleştirir. Menfi duyguları törpüler, yerine nice güzel hissiyatı koyar. Bir çocuğun o saf ve masum yüzü, ona bakan gönülleri de aydınlatır. Diller kem sözden uzak-

laşır. Zihinler kötü düşüncelerden arınır. Bir bebek, küçücük bedeninde büyük bir güç taşır. Kalpleri yumuşatan, bir kadını annelik makamına yükselten, bir adamın yüreğinde babalık duygusunu yeşerten odur. Ana kucağı, baba ocağı kavramları onunla anlam bulur.

Bir bebek gelir; kimine evlat kimine torun olur, kimine kardeş kimine yeğen. Eş, dost, akraba... Herkes etkilenir bu misafirden. İsimlerin ardına yeni kelimeler eklenir. Anneanne, babaanne, dede, dayı, teyzedir artık adları. Bu değişim hanelerde coşkulu bir hava estirir.

Bebeğim Emanetim

Aileye yeni bir ferdin katılacak olması, heyecan uyandırdığı kadar bazı tedirginlikleri de beraberinde getirir. Çünkü bir bebek aynı zamanda sorumluluk da

demektir. Üstelik gelişini müjdelediği anda başlar bu sorumluluk. Daha anne karnında bebeğin gelişimine azami dikkat edilir. Annenin beslenmesi, sakin bir hamilelik geçirmesi için ne gerekiyorsa büyük bir şevkle yerine getirilir. Bebeğin maddi gelişiminin yanında manevi gelişimi de yine anne karnında başlar. Seher vakti Allahuekber sesleriyle annesiyle birlikte uyanır bebek. Fecrin dinginliğinde ezan-ı Muhammedî ile tanışır. Annesinin dilinden ilahi kelamı dinler. Daha dünyaya gelmeden annesinin o tatlı sesinden Yaratıcı'nın adını duyar. Dünyaya gözlerini açtıktan sonra anne sütü ile dünya nimetlerinin ilkiyle tanışır, adı ile bir kimliğe kavuşur, akika kurbanı kesilince şükürü eda edilmiş olur.

Bebeğin dünyaya gelişinin ardından düzenlenen ilk mera-

sim, kulağına ezan okunması ve minik yavruya ad konmasıdır. Hz. Peygamber (s.a.s.)'e çocuğa adının ne zaman konulması gerektiği sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir: “Her çocuk doğumunun yedinci gününde kendisi için kesilecek akika kurbanı karşılığında rehin (gibi)dir. Aynı gün saç tıraş edilir ve adı koyulur.” (Ebû Dâvûd, Cenâiz, 23-24.) İsimler hiç şüphesiz içinde yaşanılan kültürün birer ürünüdür. Ancak unutmamak gerekir ki kültürler de isimlerin etkisiyle şekillenip değişkenlik gösterir. Bu bağlamda Hz. Peygamber (s.a.s.) çocuğa isim konulurken seçici davranılması gerektiğini vurgulamış, güzel anlamlar ihtiva eden isimlerin konulmasını tavsiye etmiştir. Bir hadisinde ise Allah (c.c.)'ın en çok sevdiği isimlerin Abdullah ve Abdurrahman olduğunu buyurmuştur. (Müslim, Âdâb, 2.)

Evini, gönlünü bebeği için hazır eden ailenin yeni bir görevi vardır artık, dünya ve ahiret için minik yavruyu hazırlamak. Anne babaya ve hatta evin diğer büyüklerine düşen, bu eşsiz varlığı Rabb'in katından bir lütuf bilmek, onu yüce Allah (c.c.)'ın rızasına uygun yetiştirmektir. Ancak bu şekilde yüklendikleri sorumluluğu hakkıyla yerine getirmiş olurlar. Zira anne babanın çocuğun üzerinde hakkı olduğu gibi çocuğun da anne baba üzerinde hakkı vardır. (Müslim, Sıyâm, 183.) Sorumluluk duygusu sadece kendi menfaatlerini değil başkalarının da haklarını gözetmeyi gerektirir. Sorumlulukların en değerlisi olan ebeveynlik vazifesini ifa ederken kadın ve erkeğin bu bilinçle hareket etmesi elzemdir.

İlk arabası, ilk oyuncağı... Beşiği, odası, yastığı, yorganı. Kıyafetlerinin seçiminden, kullanılacak deterjanına varıncaya kadar alışveriş listelerine yeni bir kategori eklenmiştir artık, bebek.

Hangi şartlarda olursa olsun hayata gözlerini açan her bebek Allah (c.c.)'ın ihsanına yaraşır bir karşılamayı hak eder. Gelişimini aylar öncesinden haber eden bu tatlı misafir için bir hazırlık telaşı da yine aylar öncesinden başlar. Zira hem nimet hem de kıymetli bir emanettir bebek. Büyükannelelerin sandıkları açılır. El emeği göz nuru patikler, hırkalar hazırlanır. İlk arabası, ilk oyuncağı... Beşiği, odası, yastığı, yorganı. Her şeye azami titizlik gösterilir. Kıyafetlerinin seçiminden, kullanılacak deterjanına varıncaya kadar alışveriş

listelerine yeni bir kategori eklenmiştir artık, bebek.

Bebek odası, bebek arabası, bebek şampuanı, bebek losyonu... Liste uzayıp gider. Bu kıymetli misafir de şüphesiz en iyisini hak eder. Artık hastane çantasının boyutları değişmiştir. Battaniyenin zıbının yanında bir de hastane odası için süs malzemelerine yer ayrılmıştır. Çocuğun cinsiyetine göre hazırlanan kombinler, çiçekler, balonlar, renk renk bebek şekerleri. Ziyaretçiler için minik hediyeler, ufak bir biblo yahut bir magnet. Bebeğin hatıra def-

Tuba Abuzeroğlu (36) Öğretmen
İbrahim, Şirâ, Şifa ve
Asaf'ın Annesi

Kübra Arslan (30) Ev Hanımı
Yusuf, Emir, Ebrar ve
Didar'ın Annesi

Nuran Sevinç (34) Öğretmen
Ahmet, Zeynep, Hüseyin ve
Mehmet'in Annesi

Annelere Sorduk

Anneliğin dördüncü durağını kalabalık ve mutlu ailelere sorduk. Hayatın hızına nasıl yetişiyorlar ve çocuklar arasında nasıl bir denge kuruyorlar? İşte cevaplar.

Çocuklarınızın sizin dünyanızdaki anlamı kısaca nedir?

Çocuklarımin şu kısa hayatımıza anlam katan Allah (c.c.)'ın bir lütfu olduğuna inanıyorum. Ayrıca Peygamber'imizin (s.a.s.) müjdesi, cennetin anahtarı olduklarını düşünüyorum. Allah (c.c.)'ın emanetine sahip çıkarak onları en güzel şekilde yetiştirmek, vatana millete hayırlı evlatlar olmalarına vesile olmak, bu uğurda çaba göstermek hayatıma bambaşka bir anlam katıyor diyebilirim. **Nuran Sevinç**

Çocuklarımin benim her şeyim. Bazen hatalarımı gördüğüm aynam, kimi kusurlarımı düzeltmeme yardımcı olan öğretmenlerim, yalnızlığımla alan arkadaşlarımin, en büyük yardımcılarımin, sıkıntılı anlarımda sıcaklık yüreklerine, cennet kokularına sığındığım limanlarımin. **Kübra Arslan**

Yaradan'ın eşsiz lütfu, sonsuz şükür sebebi, Allah (c.c.)'ın kutsal emaneti. Masumluğun mücessemleşmiş hâli, gülüşü umar, kokusu şifa bir cennet meyvesi. **Tuba Abuzeroğlu**

Eskiler, "Bir garip, iki rakip, üç denge" demişler; dördü de sizden dinleyelim...

Eskiler ne demişlerse güzel demişler, bu ifadenin gerçeklik payı olduğunu düşünüyorum. Hatta bu sözün hakikatini bizzat müşahade ettim diyebilirim. Özellikle tek çocuğun ne kadar garip büyüdüğünü takdir edersiniz. Dördüncüyü ise "bereket" olarak tarif edebilirim. Rızık veren Allah (c.c.) dördüncüyle birlikte hanenin bereketini de ziyadeleştiriyor. **Nuran Sevinç**

Dört çocuk bizim için şu hâliyle bir yandan bol karmaşa ve biraz curcuna diğer yandan çok sevmek, çok sarılmak, çok mutluluk demek. Çokça şaşırmak ama hep paylaşmak. **Tuba Abuzeroğlu**

Modern kent hayatında gittikçe daha az çocuklu ailelerle karşılaşmamızın sizce sebepleri nelerdir?

İsrafa kaçan yaşam tarzlarının maddi açıdan aile bütçesini zorlaması, hayatı olduğundan daha pahalı göstermesi, ikinci bir çocuğun bile ihtiyaçlarının karşılanamayacağı sanrısını zihinlere yerleştirdi. Mesela bir bebeğe doğmadan önce yapılan bebek partileri, bebek doğduğunda hastane odası konseptleri, 40 mevlidi, ilk yaşı, ilk dişi... Bütün bunlar insanların gözünü korkutmuş gibi. Hâlbuki zaten toprağı, çamuru, beştaşı, bayramlarda şeker toplamayı bilmeyen çocukları tablete TV'lere youtuber'lara emanet etmekteyse onu kardeşiyle kuracağı oyunlarla buluşturmak çok daha güzel. **Kübra Arslan**

Çalışma hayatının zorlukları, bölünmüşlük ve yetememe, yetişememe hissi buna sebep. Ayrıca çocukların doğal gelişim sürecine sürekli müdahale edilerek bir yarışa ve rekabet ortamına sokulması ebeveynler için işi oldukça zorlaştırıyor. Tüm günlük alışkanlıkları ve sosyal yaşamı bu minik insanları bir yerlere yetiştirmeye çalışmakla geçen anne babada bir tür yılgınlık peyda oluyor. **Tuba Abuzeroğlu**

Çocukların ev içinde sosyalleşmesi, paylaşım hukuku geliştirmesi noktasında çok çocuklu ailelerin nasıl bir avantajı var?

Çocuklarda paylaşma duygusunun yerleşmesinde kardeşlerinin olması avantaj sağlıyor. Kardeşe duyulan sevgi paylaşmayı daha da kolaylaştırıyor. Paylaşmayı öğrenen çocuk toplumda daha kolay kabul görüyor ve sosyalleşmesi ivme kazanıyor. Basit bir örnek, oyuncağını kardeşiyle paylaşan çocuklar okul ortamında arkadaşlarıyla iletişim kurarken zorlanmıyor. **Kübra Arslan**

Çocukların en önemli ve ilk eğitim yuvasının, ilk sosyal ortamının bizzat doğup büyüdüğü aile olduğunu ben de tekraren ifade edeyim. Evde çocuğun kardeşi varsa hatta birden fazla kardeşi varsa bu sosyalleşme süreci daha kalıcı ve hızlı oluyor. Birbirlerinin arkadaşı oluyor çocuklar, özellikle kardeşlerin yaş aralığı da birbirine yakın olursa bu çok daha güzel neticeler veriyor. Kendi çocuklarımdan örnek verecek olursam, çocuklarım evde başka bir arkadaşına ihtiyaç duymadan o kadar güzel oyunlar, etkinlikler tasarlıyorlar ki bazen ben bile şaşıyorum. Oysa tek çocuğum olduğu yıllarda sürekli oğlumla oyun kurma, onu eğitecek etkinlik tasarlama çabasıydım. Ki çoğu zaman bir yetişkinle oynamak ona yetmezdi. Çocukla çocuk olduğunuzu düşünüyorsunuz ama çocuk biliyor ki karşısındaki çocuk değil. Bu yüzden çok çocuklu ailelerde bu gerçekten bir avantaja dönüşüyor. Kardeşi olmayan çocuklar özellikle küçük yaşlarda arkadaşlık kurmakta da zorlanabiliyorlar, oyun parklarında kalabalıklar arasında kendi kendine oyun oynamaya çalışan oyuncağını kimseyle paylaşmak istemeyen çocuklara şahit oluyorum zaman zaman. Bu yüzden ailelerin çocuklarına verecekleri en güzel hediye onlara arkadaş olacak kardeşlerdir diye düşünüyorum. **Nuran Sevinç**

Çocuklar arasında duygusal adaleti sağlamakta güçlük çekiyor musunuz?

Bu soruya nasıl cevap versem acaba, şöyle söyleyeyim bazen zorlandığım oluyor. Ama bu durum onlar arasında herhangi bir ayırım yaptığım, birini diğerine tercih ettiğim düşüncesinden değil. Dört çocuğum var ve yaşları birbirinden farklı, ister istemez yaşlarına göre istekleri, ihtiyaçları, beklentileri farklı oluyor. Özellikle en küçük olana daha fazla vakit ayırmam gerekebiliyor. Bu sefer de büyük olana daha az vakit ayırma durumu oluyor. Çocuklar bazen bu zaruri durumu tam olarak algılayamayabiliyor ve sitem edebiliyorlar. İşte böyle durumlarda onlar arasında adaleti sağlamakta zorlandığımı düşünüyorum...

Nuran Sevinç

Duygusal adaleti sağladığımı düşünüyorum ama çok zor oluyor bunu çocuklara anlatmak, uygulamak. Onlar, aralarındaki yaş farkını hesaba katmadan eşitlik istiyorlar, benim haksız davrandığımı zannediyor özellikle büyük oğlum ama sonra anne sen haklıydın diyebiliyor. İşte o zaman değmeyin sevincime. **Kübra Arslan**

Rabbın Emaneti Çocuklar

Dr. Sema Çelem

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

Dua, kulun Rabbi ile arasında sıkı bir bağıdır. Allah, kullarına, dua edenin duasını işitecek ve karşılık verecek kadar yakındır. Hz. Peygamber (s.a.s.)'e hitaben "Kullarım sana beni sorduklarında bilsinler ki şüphesiz ben yakınlığım, bana dua ettiğinde dua edenin dileğine karşılık veririm (Bakara, 2/186.) buyurarak "Rabbimiz nerede?" diye soranlara cevap vermiş (Taberî, III. 223.), bununla birlikte insanın dünya ve ahirete yönelik istekleri için yetkili tek merciin kendisi olduğuna işaret etmiştir. Ayrıca kulun Rabbinden nasıl istekte bulunacağına/dua edeceğine dair yol göstermek üzere bazen peygamberlerinden, bazen seçkin kullarından örnekler vermiştir. Bu örnek dualardan biri insanın bütün ömrünü kapsayacak bir hayra yöneliktir. Rahman (c.c.)

has kullarının özelliklerini art arda saydığı Furkân suresinin son bölümünde onların dualarına şöyle değinir:

"Onlar, 'Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle' diyenlerdir." (Furkân, 25/74.)

Rabbine secde ve kıyam eden, başka ilah edinmeyen, itikat ve amelinde Rabbinin emirlerinin dışına çıkmayan, bir kusur işlemişse tövbe eden bu kullar, eş ve çocukları için hayır duada bulunurlar. Onların dünya ve ahirette göz aydınlığı olmalarını dilerler. Ayette geçen "*kurratu a'yun*" ifadesi tefsirlerde "gözlerin kendisiyle sevindiği, huzur bulunduğu" şeklinde açıklanmıştır (Taberî c.17, s. 529.). Dua sahibi, eş ve çocuklarını Allah'a itaat

eden kimseler olarak görmek istemektedir. Hasan Basri bu ayeti tefsir ederken "Hiçbir şey bir mümini eşini, evladını, kardeşini Allah'a itaatte görmesi kadar mutlu edemez." (İbn Kesir, Tefsiru'l-Kur'ani'l-Azim) yorumunu yapmıştır.

Mutlu yuvada eş ve çocuklar müminin gözünün nurudur, emanetidir, dünya saadetidir. Kişi, evlilik hayatı ile aynı zamanda insan neslinin devamı gibi bir sorumluluğu üstlenmektedir. Yeni kurduğu yuva, hem kendisi ve eşi hem de doğacak çocukları için maddi manevi ihtiyaçların karşılandığı bir sığınak olacaktır. Ancak bu yuvanın sağlıklı bir şekilde devamı, herkesin görevini yerine getirmesi ile mümkündür. Bu konuda Hz. Peygamber (s.a.s.) "Hepiniz

birer sorumlusunuz ve hepiniz yönettiklerinizden mesulsünüz. Devlet başkanı bir sorumludur ve yönettiklerinden mesuldür. Evin beyi bir sorumludur ve yönettiklerinden mesuldür. Evin hanımı da bir sorumludur ve yönettiklerinden mesuldür. Hizmetçi de efendisinin malı üzerinde bir sorumludur ve yönettiklerinden mesuldür.” (Buhârî, İstikrâr, 20.) buyurmuştur.

Ailede anne ve baba, dünyaya gelmesine vesile oldukları yeni canın beslenmesi, büyümesi, içine doğduğu yeni hayata adaptasyonu için gerekli fiziksel ihtiyaçlarını karşılar. En az bunlar kadar önemli olan ise yavrusunun iyi bir insan olması, Rabbini tanıması, güzel işler yapması için gerekli her türlü eğitimi vermesidir.

Eş ve çocuklarını Allah'a itaat üzere görmek isteyen ve bunun için dua etmesi gereken kişi, duasının kabulü için bazı şartları yerine getirmelidir. İnanan insandan önce üzerine düşeni yapması, ondan sonra gerçekleşmesi için Allah'tan yardım istemesi beklenmektedir. Çölde kavmi için su isteyen Hz. Musa'ya Allah “Değneğinle taş vurun!” demiştir (Bakara 2/60.). Hz. Musa'nın bu fiili, ihtiyaçları olan suyun taştan fışkırmasına vesile olmuştur. Allah, yaratmak için elbette böyle bir desteğe ihtiyaç duymaz. Yaşanan bu olay; kulun fiilinin, attığı adımın, girdiği yolun, duasının kabulüne sebep olduğunu göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Hz. Peygamber de cennette kendisi ile birlikte olması için Allah'a dua etmesini rica eden sahabe'ye “Öyleyse çokça secde ederek kendin için bana yardımcı ol!”

“

Rabbine secde ve kıyam eden, başka ilah edinmeyen, itikat ve ameline Rabbinin emirlerinin dışına çıkmayan, bir kusur işlemişse tövbe eden kullar eş ve çocukları için hayır duada bulunurlar.

”

uyarısında bulunmuştur (Müslim, Salât, 226.). Bütün bu örneklerden salih ve göz aydınlığı olacak eş ve çocuklar için de bir emek harcanması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun nasıl olacağının cevabını ayet zımnen de olsa vermektedir. Bu durumda ayetin devamını incelemek ve bütünlüğünü görmeye çalışmak gerekmektedir. Furkân suresi 74. ayette sözünü ettiğimiz dua, farklı gibi görünse de birbirini destekleyen iki talebi barındırmaktadır. Allah'tan inancı ve yaşayışıyla iyi ve erdemli eşler ve çocuklar isteyen (Kur'an Yolu Tefsiri IV, s. 141.) mümin kullar dualarına “Bizi günahattan sakınanlara öncülük yap!” diyerek devam ederler. Öncülük örnek olmayı gerektiren bir durumdur. Ailesinin mutluluk kaynağı ve kendisinin de muttakilerin öncüsü olması, kişinin liyakati ile ilgili görünmektedir. Başkasını eğitmek isteyen, yapılması gerekeni önce kendisi uygulamalıdır.

Yapmadığını söyleyen beklediği karşılığı bulamayacaktır. Sigara içen bir ebeveyn, çocuklarını sigara alışkanlığından koruyamaz. Namaz kılmayan

anne baba çocuğuna “Namaz kıl!” diyemez. Camiinin yolunu bilmeyen onu tarif edemez. Yalandan korunmayan onun kötülüğünden dem vuramaz. Kısaca yapmadığımızı söylememizin başkaları üzerinde olumlu bir sonucu olacağını beklemek hatadır.

İnsanoğlu dünya yaşamının bir gün biteceğini unutarak yaşar. Oysa “Dünya hayatı; bir oyun, bir eğlence, bir gösteriş, aranızda bir övünme, mal ve evlâtta bir çokluk yarışından ibarettir.” (Haddîd, 57/20.) Kur'an, eş ve çocuklardan bahsettiği ayetlerde daha çok onların dünya süsü, imtihan vesilesi (Tegâbün, 64/15.) gibi yönleri üzerinde durmuştur. Sahip olduğu her şey gibi aile ve zürriyet de inanan insan için sadece dünyalık değil ahirete de yönelik bir imtihan, sonucu itibarıyla da ya kayıp ya kazançtır. Mümin, eş ve evladını bir statü, üstünlük elde etme veya yaşlanınca faydası olur gibi geçici beklentilerle değil Allah'ın rızasına uygun bir kul olsun diye ister. Onların eğitimine özen gösterir, elinden geleni yaptıktan sonra da sonucu Allah'a havale eder.

Tek Bir Öz, İki Ayrı Can; Kadını ve Erkeğiyle İnsan...

Dr. Şule Yüksel Uysal
Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

...إنما النساء شقائق الرجال...

“...Kadınlar ve erkekler bir bütünün iki yarısıdır.”

(Ebû Dâvûd, Tahâret, 94.)

Hz. Muhammed (s.a.s.) müminler ile birlikteydi... Omuzlarındaki ağır yükü yerine getirmek üzere sorulara cevaplar veriyordu. Çünkü zihinleri karanlıktan kurtarmak, insanı hak ettiği yerde konumlandırmak için cahiliyenin izleri bir bir silinmeliydi. Kadını-erkeği; genci-yaşlısı; güçlüsü-zayıfı ile insan ve onu kuşatan tüm kâinat için hikmetli bir söze, merhametli bir ele ihtiyaç duyulmaktaydı.

Daha çok erkeklerle ilgili olduğu düşünülen bir konuda “hayâsı ilim öğrenme isteğinin önünde engel olmayan” (Müslim, Hayz, 61.) bir hanım sahabi; Ümmü Sü-

leym, konunun hanımlarla ilgili boyutunu sormuştu.

Müminlerin annelerinin pek hoşlanmadığı bu soruya Resul (s.a.s.), her zamanki gibi içinde binbir hikmet saklayan bir cevapla karşılık vermiş; “Kadınlar erkeklerin dengi/benzeri/misli/diğer yarısıdır.” buyurmuştu. Fikhî bir soruya cevap sadedinde söylenen bu söz, aslında kadın ve erkeğe dair değişmeyecek önemli bir ilkeyi de ortaya koymaktaydı.

Diğer bütün mahlukattan farklı ve üstün olan insan türünü oluşturan kadın ve erkek, bu prensiplerin farkında olarak yaşarsa

huzuru yakalayabilecektir. Aksi takdirde birbirlerini rakip olarak gören kadın ve erkek; aralarındaki benzerlikten, bütünleyicilikten ve ahenkten habersiz, hayatı birbirlerine zindan etme yarışına girecektir. Oysa iki cinsin de Rabbi olan Allah, kadın ve erkeğin hikâyesini ta başından beri Kitab'ında anlatmıştır.

Kadın ve erkek aynı özden yaratılmıştır; kâinattaki tüm varlıklardan daha kıymetli olmak bakımından aralarında fark yoktur. Çünkü yeryüzünde bir "halife" yaratacağını bildiren (Bakara, 2/30.) Allah'u teala halifenin kadın ya da erkek olmasına değil, insan olmasına işaret etmiştir. O halde insan olma değerine sahip olan kadın ya da erkek halife olabilecektir.

Aynı amaçla yaratılan kadın ve erkek en başından beri iki cins olarak var edilmiş, ilk insan Hz. Âdem (a.s.) için huzuru kendisinde bulacağı eşi Havva yaratılmıştır. (Rûm, 30/21.) Çünkü insan bu dünya yükünü ancak yanında aynı dili konuşup, aynı duyguları paylaştığı, aynı özden gelen bir başka canla birlikte yüklenebilecektir. İşte bu can, kadın için erkek; erkek için ise kadından başkası değildir.

Aynı yolun yolcusu olan kadın ve erkek cinsiyetleriyle değil, kulluk yolunda katettikleri mesafe ile değer bulacaklardır. Çünkü Allah'ın katında üstünlük herhangi bir cinsle özgü olmayıp, "sorumluluk bilinci" yani takva ile doğrudan ilişkilidir. (Hucurât, 49/13.) Adalet sıfatıyla bilinen yüce yaratıcı "kadın ya da erkek

olsun, mümin olarak salih amel işleyenlere" (Nisâ, 4/124.) mutlaka karşılığını gerektiği şekilde vereceğini bildirmektedir.

Güzel işler yapan kadın ve erkek yaptığının karşılığını göreceği gibi, suç işleyen kadın ve erkeğe de aynı ceza verilmektedir. (Mâide, 5/38., Nûr, 24/2.) Adil olan yüce Yaradan aynı suçu işleyen kadına ceza verip erkeği kayırmak ya da erkeği suçlu bulup kadını kollamak gibi bir zulme asla göz

Aynı yolun yolcusu olan kadın ve erkek cinsiyetleriyle değil, kulluk yolunda katettikleri mesafe ile değer bulacaklardır. Çünkü Allah'ın katında üstünlük herhangi bir cinsle özgü olmayıp, "sorumluluk bilinci" yani takva ile doğrudan ilişkilidir.

yummayacaktır. Çünkü bireyler arasında gözetilmesi gereken adalet, cinsler arasında da gözetildiği takdirde anlam bulacaktır. İlk günahın yükünü tek başına kadına; insanlığın annesine yükleyen oradan da tüm kadınlara yayan anlayışın aksine "Her

birey yalnızca kendi günahının sorumluluğuna sahiptir". (İsrâ, 17/15., Fâtır, 35/38., Necm, 53/38.)

Hayat çetin pek çok imtihanı içinde barındıran zorlu bir süreçtir. Bu serüveni başarıyla tamamlayabilmek her zaman kolay olmayacaktır. İnsanın, düştüğünde elinden tutup kaldıracak, üzüldüğünde teselli edebilecek, yanıldığında doğruyu hatırlatabilecek cana, eşe, dosta ihtiyacı vardır. Bu dostluk için de hatırlatmada bulunan Rabbimiz "Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin dostlarıdır. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar. Namazı dosdoğru kılar, zekâtı verirler. Allah'a ve Resulüne itaat ederler." (Tevbe, 9/71.) der.

Müslüman bireylerin, kadın erkek ayrımı yapmadan öncelikle tüm müminleri kardeş bilmeleri (Hucurât, 49/10.) ardından bu kardeşliğin yanında mümin erkek ve kadınların birbirlerini dost saymaları (Tevbe, 9/71.) dinin en önemli dinamiklerinden biridir. Bu sayede kadın ve erkek aralarında üstünlük yarışına girmek yerine bir diğerinin sahip olduğu yeteneğe odaklanarak bu dostluğu nimete çevirebilecektir. Sonuçta kadın ve erkek; hayallerini, çabalarını ve yeteneklerini bir araya getirip dünyayı birlikte imar edecektir. Biri diğerini tamamlayan iki farklı akıl, iki farklı yetenek ve iki farklı yürek bir araya geldiğinde dünya bambaşka bir yer olacaktır.

"Abur Cubur" Reklamına Yasak!

NELER OLUYOR HAYATTA?

Ticaret Bakanlığının çocuklara yönelik reklamlarda yaptığı yeni düzenlemeye göre, çocuklar için program hazırlanan her türlü mecrada, Sağlık Bakanlığının hazırladığı gıda ve içecekler listesinin kırmızı kategorisinde yer alan ürünlerin (çikolata, şeker, gofret, enerji barı, kek, tatlı bisküvi, meyveli pay, çikolata kaplı bisküvi, cips, gevrek çerezler, meyve suları, enerji içecekleri, tatlandırıcılı tüm içeceklerle yenilebilir buzlar) reklamı yapılmayacak. Aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıdaların satışını artırmak amacıyla ürünle birlikte çocukların ilgi alanlarına ve beğenilerine yönelik hediyeler verilemeyecek.

Düzenleme, üreticilerin uyum sağlayabilmeleri için 30 Haziran 2019'da yürürlüğe girecek. Düzenlemeye uymayanlara Reklam Kurulu tarafından 8 bin 546 lira ile 341 bin 921 lira arasında idari para cezası uygulanacak. İhlalin tekrarı hâlinde Kurul cezayı 10 katına kadar artıracaktır.

"İşte musiki buna derler!"

TAVAN ARASI

Osmanlılar döneminde Mehterhane, saraya bağlı bir ocaktı ve koğuşları da Topkapı Sarayı yanında meşkhâne denilen yerdeydi. Mehter-i Hâkânî denilen padişah mehterleri her ikindi namazını müteakip Bâbüsselâm önünde nevbet vururdu. Cuma gecesi hariç her gece yatsıdan sonra ve sabah vakti saraylıları namaza kaldırmak üzere üç fasıl nevbet vurmak Sultan Fatih kanunuydu. Ayrıca cuma ve bayram namazından sonra, saray düğünleri ve doğumlarında, elçi kabulünde, zafer haberi ulaştığında da nevbet vurulur; cenk meydanında askerî yüreklendirmek için muazzam ordu mehteri çalınır gülbank (dua) çekilirdi.

Mehter, birçok Avrupalı besteciye ilham kaynağı olmuş, hatta ünlü bestekâr Wagner, mehter konserini dinledikten sonra heyecanla "İşte musiki buna derler!" demekten kendisini alamamıştır. Dünyanın pek çok şehrinde verilen konserler oldukça ilgi çekmiş; gazeteler, "Osmanlı Avrupa'yı fethetti!" diye başlıklar atmıştır.

MERAK EDİYORUM

Yenidoğanlarda sıkça görülen sarılığın nedeni kanda ki bilirubin molekülüdür. Anne karnında bebeğe gelen damarlarda oksijen miktarı düşüktür. Bebeğe yeterli oksijen taşınabilmesi için fazla miktarda alyuvara ihtiyaç vardır. Doğum sonrası solunum ile gereken oksijen karşılanır ve ihtiyaç fazlası olan alyuvarlar yıkılır. Bu süreçte ortaya çıkan bilirubin karaciğerde bazı işlemlerden geçtikten sonra safra yolları aracılığı ile bağırsaklara gelir ve dışarı atılır. Ancak yenidoğanların karaciğerleri, bilirubin moleküllerinin tamamını ortadan kaldıracak kadar gelişmemiş olabilir. Atılamayan bilirubin kan ve dokularda birikir; cilt ve gözaklarına sarı bir renk yerleşir. Bu tür sarılıklar fizyolojik sarılık olarak adlandırılır ve yaklaşık bir hafta içinde kalıcı bir etki bırakmadan normale döner.

Bebeklerde Neden Sarılık Görülür ?

BİR ACAYİP KELİME**Biyomimikri**

Karıncaların hiçbir cihaz kullanmadan yön tayin edebilmeleri, DNA sarmalının bilgi depolama kapasitesi; sivrisineklerin can yakmayan iğneleri... İnsanoğlu doğayı her zaman merak etmiş, gözlemlemiş ve taklit etmiştir. Bu merak sonucunda da “biyomimikri” kavramı ortaya çıkmıştır. Eski Yunanca’da “yaşam/bios” ve “taklit etmek/mimesis” kelimelerinden türeyen biyomimikri, doğayı insanların problemlerine çözüm bulmak amacıyla taklit eder. Temel amaç az şey harcayarak çok şey üretmektir. Günümüzde biyomimikriye verilebilecek en güzel örnek, çırt bant olarak bilinen “velcro”dur. Tasarımcısına ilham olan şey ise köpeğinin üzerine yapışan, ülkemizde “pıtrak” adıyla bilinen dulavratotu bitkisidir. Tasarımcı mikroskop altında incelediğinde bitkinin ucundaki minik kancalar dikkatini çekmiş, bundan ilham alarak velcroyu üretmiştir.

TAKVİM YAPRAĞI

Akşemsentin vefat etti. (16 Şubat 1459)
İlk buharlı gemi üretildi. (11 Şubat 1809)
Graham Bell telefonu icat etti. (14 Şubat 1876)
Resmî Gazete çıkmaya başladı (7 Şubat 1921)
DNA molekülünün yapısı keşfedildi. (18 Şubat 1953)

KISA KISA**1 Damacana Neden 19 Litredir?**

ABD’de hacim ölçü birimi olarak galon kullanılmaktadır. 1 ABD galonu 3,78541178 litreye karşılık gelmektedir. Türkiye’de damacaneleri üreten plastik enjeksiyon makineleri ve plastik kalıplarının çoğu ABD menşeli olduğundan biz de yaklaşık 19 litre (5x3,78541178=18,9270589) yani 5 galon su satın alıyoruz.

Bana Dokunmayan Apendisit Bin Yıl Yaşasın

Apendix veya halk arasında bilinen şekliyle apendis, kalın bağırsağın başlangıç kısmında yer alan, 5-6 cm boyunda, 2-3 mm çapında kör bir bağırsak parçasıdır. Görevi tam olarak bilinmemekte ama hayatın ilk yıllarında bağırsakların savunma mekanizmasını düzenlediği kabul edilmektedir. Bu organın iltihaplanması ise apendisit hastalığına sebep olmaktadır.

AHLAK BİRBİRİNE OMUZ VERMİŞ TUĞLALARDAN OLUŞUR

Kaan H. Süleymanoğlu

İnsanoğlu dünyadaki varlığını anlamlandırmaya başladığı ilk andan itibaren bir kalp ve bir bedenden ibaret olduğunu fark eder. Bu fark ediş daha sonra onun bütün adımlarının, duygu ve düşüncelerinin kıvamını belirleyecektir. İnsan, doğduğu sosyal ve düşün-

sel çevreden bazı alışkanlıklar yüklense, bazı cevaplar istinsah etse de kalbiyle bütün cevapların ötesinde arayışlara, sorgulamalara devam edecektir. Tatmin edici cevapları kendisi bulmadığı, iç dünyasının harcıyla karmadığı müddetçe de dış dünyanın ona ik-

onun özgürlük alanıdır. Hürriyetin ve iradenin gerçek yüzüyle ilk orada karşılaşılır. Özgürce düşünmenin, dilediği şeye dilediği biçimde inanmanın ve kimseden korkmadan, çekimeden konuşmanın mümkün olduğu bu evren, dış dünyaya kapalı, korunaklı özel bir yurttur. Dış dünyada maruz kalınan bütün saldırılar, alınan yaralar burada teskin edilir, iyileştirilir. İnsanoğlunu yeryüzündeki diğer bütün canlılardan ayıran özellik, bu korunaklı ve özgür iç dünyaya sahip olması değil, bu iç dünyanın belirgin bir biçimde farkında olmasıdır.

İrade ile ruhun özgürlüğü arasındaki derin ilişkiye dair Nurettin Topçu, "İstemek, yani irade, insan denilen öznel varlığın cevheridir. Biz, insan ruhunun özel yapısını fikirler dünyasında, mücerret aklın kâinatında aramayacağız. Ruha yaklaşmak için bu mınıkadan daha derinlere inmek lazım. Kâinattan ayrılan ve asıl bizim olan ruh, kendisinde tam manasıyla öznellik taşıyan varlık, duygu ile iradenin dünyasında kendini gösterir. Duygularımız, tabiatla cemiyetten bize gelen tesirlerdir. İrade ise, bizim dış dünyaya karşı koyduğumuz içsel kuvvettir." ifadelerini kullanır. (İradenin

Davası-Devlet ve Demokrasi, Dergâh Yay. s. 14.) Hakikatin en parlak nurunu temsil eden İslamiyet buyüzden her şeyden önce insanın kalbine taliptir. Söz ve eylemler, ancak orada, yani kalpte yer bulacak, inanç çekirdeği sayesinde bereketlenecek, filizlenecek, dallanıp budaklanacaktır. Kalbin hür

toprağında mayalanmayan bir inancın, düşüncenin ve ahlakın, bedeninin tutum ve davranışlarında sağlıklı bir şekilde tecelli etmesini beklemek mümkün değildir. Bu yüzden Hz. Peygamber, Cenab-ı Allah'ın bedenlerimize ve yüzlerimize değil, kalplerimize bakacağını, orayı esas alacağını buyurmuşlardır. (Müslim, Birr, 33.) İslam, imanın kalpte olduğunu söylerken aslında onun ancak özgür iradenin toprağında filizlenebileceğinin, daha sonra iş, amel ve eyleme dönüşeceğinin altını çizmiştir. Her kalbin kendine has bir ritmi vardır. Sözler, öğütler, iletiler o ritimle bir muvazene, bir ahenk yakalayabildiği ölçüde sahiçilik kazanacak, ete kemiğe bürünüp dış dünyaya yansıyabilecektir. İnsan seçebildiği, iradesini kullanabildiği ölçüde erdemlerini kâmilan ortaya koyabilecek ve yüksek İslam ahlakı onun şahsiyetinde tezahür edecektir. Baskı ve denetime tabi bir ahlak, sınanmamışlığı yüzünden hiçbir zaman gerçek anlamda kendisiyle yüzleşmemiş, dinin istediği, her durumda ayakta kalabilecek seciyeğe ulaşamamış olacaktır.

İnsan özgürlüğe mahkûmdur. Aliya İzzetbegoviç bu mahkûmiyetin insanı en yüksek varoluş şekline erıştirdiğini söyler: "İnsan cennetten çıkarıldığından beri kendisine verilen hürriyetten kurtulamıyor, iyilik ve kötülük dramının içinden dışarı çıkamıyor, hayvan veya melek gibi masum olamıyor. Kendi hürriyetini seçmeye ve kullanmaya, iyi veya kötü olmaya,

ram ettiği kalıpların ve tutumların mahfazası içinde uzun süre kalamayacaktır. Sosyal çevrenin istinat duvarı, kimliğin oluşmasında oldukça önemlidir lakin şahsiyetin inşa süreci daha ziyade içeriden örülen tuğlalarla nihayete erer. İnsanın iç dünyası,

tek bir kelimeyle insan olmaya mecburdur. Bu seçme kabiliyeti, neticesi ne olursa olsun, kâinat-ta mümkün olan varoluşun en yüksek şeklidir.” (Doğu Batı Arasında İslâm, s.77.)

Bizler yaşamımızın her anında seçimlerde bulunuruz. Aslında insan geriye dönüp baktığı zaman hayatının bir seçimler manzumesi olduğunu apaçık görür. Tercihleri, bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde çocukluğundan itibaren onun yaşamını ve doğal olarak da yolculuğunu belirlemiştir. İradesi elinden alınan insanın üzerinden dini mükellefiyetlerin bile belli oranda kalktığını hatırlayacak olursak, esaret veya zorbalığın gölgesinde ortaya çıkan inancın ve ibadetlerin de hastalık taşıyacağını anlamış oluruz. Bu yüzden hiçbir inanç ve ahlak sistemi kendisini özgürce benimsemeyen müntesipler istemez. Özgürlüğün olmadığı yerde münafıklık sinsice, alttan alta yayılır, fert ve cemiyet planında diğer bütün müspet birikimleri çürütür. Toplumlar gerçek erdem eşiklerini bilmedikleri durumlarda da ilk yabancı rüzgâr karşısında senederler.

Allah insanı iyiyi ve kötüyü seçme iradesiyle yaratmış (Şems, 91/8.); iyiliğin kendi lehine, kötülüğün kendi aleyhine olduğunu bildirmiş (Fussilet, 41/46.); ibadetlerin şartı olarak hürriyeti temel ilke olarak ortaya koymuştur. İslam ahlakı, bu özgür iradenin emniyet dairesi içinde en yüksek mevkiine erişebilir. Yine Aliya İzzetbegoviç meseleyi, felsefi, ilkesel bir zemine oturarak

“Ahlakilik özgürlükten ayrılmaz. Ancak hür fiil ahlaki fiildir.” ifadelerini kullanır. (Özgürlüğe Kaçışım, s.78.) Böylece meseleyi. Bireyin hayatında yakından uzağa doğru çevresiyle girdiği bütün ilişkilerin merkezinde yer tutan ahlak, onu ve etkileşim içinde olduğu insanları da etkileyecek, yeryüzünün daha güzel, daha güvenli bir yer olmasına katkıda bulunacaktır. Hayatla alışveriş içinde olmayan, kelimat sathında kalan ahlak ise toplumsal ikiyüzlülüğün kolayca semirebileceği bir bataklığa yol açacaktır. Oysa İslam insandan, yeryüzünün görüp görebileceği en yüksek ahlaki tutumu talep

etmektedir: “Ey iman edenler! Kendinizin veya anne babanızın ve akrabanızın aleyhine de olsa adaletten asla ayrılmayan, Allah için şahitlik eden kimseler olun.” (Nisa, 4/135.)

Kendisinin veya ailesinin aleyhine bile olsa insandan istenen bu adalet, onun özgür iradesiyle vereceği kararlara, yapacağı tercihlere bağlıdır. İnsanları tehdit ederek, onların üzerinde baskı kurarak böylesi yüksek bir ahlaki tutum ortaya koymaları beklenemez. Bu ve benzeri ayetlerde Cenab-ı Hak insanın kalbine, vicdanına seslenmektedir. Herkesten saklı tutabileceği bir şahitliği, göreceği muh-

Her kalbin kendine has bir ritmi vardır. Sözler, öğütler, iletiler o ritimle bir muvazene, bir ahenk yakalayabildiği ölçüde sahiçilik kazanacak, ete kemiğe bürünüp dış dünyaya yansıyabilecektir.

temel bütün zararları göz ardı ederek ortaya koyması, insanı bir yandan eşrefi mahlûkat seviyesine çıkaracak bir yandan da seküler sistemlerin hayal bile edemeyeceği bir toplumsal huzura zemin teşkil edecektir. Bu ahlak, bireyi ve toplumu aşkın ve sonsuz olana raptetmekle kalmayacak, onun bütün fillerini yeryüzünün felahına vesile kılacaktır. Burada ortaya konulan irade, insanlık erdemlerinin trajediden beslendiğini de gösterir. Hakikatin lehine, nefsinin aleyhinde şahitlikte bulunacak olan insan, gücünü sadece iç dünyasından, kendi hür iradesinden alabilir. Bu karar verme anı trajedi barındırmaktadır. İmtihan tam anlamıyla bu ve benzeri eşiklerde ortaya çıkar. Nurettin Topçu, “İrade, hızını, hamlelerini, acılarla ızdıraptan alır.” diyerek, irade hürriyetiyle ruhsal ıstırap arasında birbirini besleyen, birbirine güç veren bir ilişki olduğunun altını çizer.

Ahlak bir bütündür ve hayatın içinde sürekli sınanma hâlinindedir. Bütündür, çünkü birbiriyle sınımsız irtibat hâlinde ilmeklerden, örüntülerden oluşur. Bu örgü, evrensel insani değerlerde diyebileceğimiz İslami ahlaktan beslenir. Hayatın belli bir anına, insanların belli bir kısmına yönelik değil bütüne karşı, süreklilik arz eden bir seciye olarak ortaya konulması gerekmektedir. Sözgelimi bir insan iş ahlakı konusunda zaafa sahipken çevre ahlakı veya fikir ahlakı alanlarında olgunluk sergileyemez. Çünkü ahlak, birbirine omuz vermiş tuğlalardan oluşur. Tek

bir tuğlanın aradan çekilmesi, bütün duvarı zayıf, eksik, çürük hâle getirecektir. Modern dünya her olguya karşı giriştiği ameliyatı ahlaka karşı da maalesef başarıyla gerçekleştirdi. Onu şubelere ayırarak yaşamın içinde kişinin tercihlerine bağlı olarak bazen kullanılan bazen kullanılmayan legolara dönüştürdü. Önce onun Yaradan’la olan irtibatını kopararak bireyselliğin göreceli hücrelerine hapsetti. Böylece birey her adımında kendisine şu soruyu sormak durumunda kaldı: Kime karşı ve neye karşı ahlak? Kendi içinde ileri düzeyde bir adalet tesis ettiğini iddia eden Batı’nın, “öteki”yle ilişkisinde sergilediği ikircikli ve çarpık tutum, ahlakın aşkın olanla irtibatının koparılmasından kaynaklandığı kadar birbirinden bağımsız şubelere bölünmesinden de beslenir. Ünlü Rus romancı Dostoyevski’nin “Tanrı yoksa her şey mubahtır.” şeklinde ortaya koyduğu trajik sav, kaynağını Yaradan’dan almayan bir ahlakın imkânsızlığına, başarısızlığına işaret eder. İncanın olmadığı yerde ahlak insan eliyle sonu gelmez bir restorasyona tabi tutulacak; zamanın, coğrafyanın ve önyargıların gölgesi altında sürekli müdahaleye uğrayacaktır. Ahlak nasıl ki özgürlüğün ve hür iradenin toprağında yeşerebilirse, benzer şekilde Allah’la (c.c.) olan ilişkisi sayesinde daima üstün, daima evrensel, daima bütüncül kalabilecektir.

MERHAMET: İNSAN OLMANIN GEREĞİ

Dr. Bahattin Akbaş

Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Yaradan'a saygı, yaratılanlara şefkat ve merhamet göstermek Müslüman olmanın gereğidir. Merhamet, yüce bir duygu olup sahibini iyiye, güzele, doğruya, hayra yöneltir. Kişi; kendisine, çevresindekilere, bütün insanlığa ve canlılara merhamet duyguları beslemelidir.

"Müminlerden sana uyanlara kanatlarını indir." (Şuarâ, 26/215.) "... Müminler birbirlerine karşı merhametlidirler." (Fetih, 48/29.) "Allah rahmeti yüz parça yaratmış, doksan dokuzunu kendi katında tutmuş, yeryüzüne sadece bir parçasını indirmiştir. İşte bütün mahlûkat bu bir parça merhametle birbirlerine acırlar. Bir hayvan bile (bu bir parçacık rahmetin eseri olarak yavrusunu emzirirken) üzerine basarım endişesiyle ayağını kaldırır." (Müslim, Tevbe, 17.) ayet ve hadislerinde de vurgulandığı gibi hakiki merhametin sahibi Allah (c.c.)'tır. Merhamet Yüce Allah (c.c.)'ın insanlara armağanıdır.

Allah elçilerinin en belirgin niteliklerinden biri de merhamettir. Yüce Allah (c.c.) Kur'an'da, Hz. Peygamber'in âlemlere rahmet olarak gönderildiğini (Enbiyâ, 21/107.), onun Allah'ın rahmeti sayesinde insanlara yumuşak davrandığını (Âl-i İmrân, 3/159.) belirtmiş; Hz. Peygamber (s.a.s.)'in şefkat ve merhametine ilişkin şöyle buyurmuştur: "Andolsun, size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O size çok düşkün, müminlere karşı da çok şefkatli ve merhametlidir." (Tevbe, 9/128.)

Kur'an, müminlerin birbirlerine karşı merhametli olduklarını belirtir. (Fetih, 48/29.) "Sonra da iman edenlerden olup birbirine sabrı tavsiye edenlerden, birbirine merhameti tavsiye edenlerden olanlar var ya, işte onlar Ahiret mutluluğuna erenlerdir." (Beled, 90/17-18.)

Hayatı Kur'an ahlakı üzere olan Hz. Peygamber, üzerinde önemle durarak merhameti teşvik etmiş, başta çocuklara olmak üzere insanlara merhametli olmayı öğütlemiş, zaman zaman katı ve acımasız davrananları ikaz etmiştir. Torunları Hasan ve Hüseyin'i öpüp koklayan Hz. Peygamber (s.a.s.)'e Akra' b. Hâbis; "Benim on çocuğum var ama hiçbirini öpmüş değilim." dediğinde; "Merhamet etmeye ne merhamet edilmez." buyurmuştur. (Buhârî, Edeb, 18.) "İnsanlara merhamet etmeyen kimseye Allah merhamet etmez." (Müslim, Fedâil, 66.) "Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki gökyüzündeki(ler) de size merhamet etsin" (Ebu Dâvûd, Edeb, 58.) hadislerinde de merhametin gereğini vurgulamıştır.

Yaratılanların en kerimi olan insana yakışan; yüreğini kin, nefret ve intikam ateşiyle tüketmek değil sevgi, saygı, merhamet ve affın güzelliğiyle süsleyebilmektir.

Allah (c.c.)'ın yarattıklarına şefkat ve merhamet etmenin kapsamı oldukça geniş tutulmuştur. Çocuklar, kadınlar, yaşlılar, yetimler, kimsesizler, hastalar ve yoksullar başta olmak üzere tüm insanlara ve diğer tüm canlılara merhametli davranmak esastır. Hz. Peygamber (s.a.s.), yüzüne damga vurulmuş bir eşiği görünce "Bu hayvanı dağlayana Allah lanet etsin" (Müslim, Libâs, 107.) buyurmuş; kedisini açlıktan ölmeye mahkûm eden merhametsiz bir kadının, bu davranışı sebebiyle cehenneme atılmayı hak ettiğini (Buhârî, Edeb, 18.) belirtmiştir. Hz. Peygamber (s.a.s.), hayvanlara iyi bakılmasını (Ebu Dâvûd, İsti'zân, 39.), onların zevk için dövüştürülmemesini (Ebu Dâvûd, Cihad, 51.), nişan atılan hedefler yerine konulmamasını (Müslim, Sayd, 59.), zevk için öldürülmemesini (Nesâî, Dahâya 42.) emretmiştir.

Toplumda yaşanan pek çok sorunun ve ızdırabın altında şefkat ve merhametsizlik yatmaktadır. İnsan sevgisi, küçüklerle merhamet, büyüklere saygı nokta-

larında yoksunluk, çatışmaları ve huzursuzlukları beraberinde getirmektedir. Hz. Peygamber (s.a.s.); Küçüklerimize acımayan, büyüklerimizin saygınlığını tanımayan bizden değildir." (Ebû Dâvûd, Edeb, 58.) buyurmaktadır.

Bireysel ve sosyal sorunların, müşküllerin kaynağı; maddeyi, çıkarıcılığı, bencilliği öne çıkaran ve merhameti göz ardı eden anlayışın yaygınlaşmasıdır. Nefisler ve nesiller ilahî muhakemeye tabi tutulacağı gerçeğini akıllarından çıkarmadan şefkat ve acıma duygularıyla ve yekdiğerlerini de düşünerek hareket ederse huzur ve mutluluk bulur. İlahî merhamete layık olmak için şefkat ve merhameti kuşanmak, başkalarının derdi ile hemhâl olmak gereklidir.

Yaratılanların en kerimi olan insana yakışan; yüreğini kin, nefret ve intikam ateşiyle tüketmek değil sevgi, saygı, merhamet ve affın güzelliğiyle süsleyebilmektir. İnsanlık; intikamı, nefreti, kan dökmeyi önceleyen çağrılara değil; Kur'an ve onun en güzel örnek diye bildirdiği Hz. Muhammed'in (s.a.s.) hikmet, merhamet, vicdan, adalet, hak ve hakikat yüklü çağrısına muhtaçtır. Dünya üzerinde bugün merhamet yoksunluğundan kaynaklı olarak dört bir yanda katledilen masum canlar, akan kanlar, yükselen feryatlar ciğerleri dağlamaktadır. Yüce Allah (c.c.) ve elçisinin merhamet yüklü mesajlarına kulak vermek ve merhameti bütün âleme yaygınlaştırmak ve içselleştirmek necat/kurtuluş vesilesimizdir.

İYİLEŞMEK İÇİN 'KABUL'

Esra Oras

Uzman Klinik Psikolog

İçinde bulunduğumuz çağ, hızlı yaşamayı fakat aynı zamanda fiziksel ve psikolojik olarak yorulmamayı tavsiye ediyor. Kişisel gelişim uzmanlarının pek çoğu, isteyince her şeyi başarma gücünü haiz olduklarını anlatarak okurlarını motive etmeye çalışıyor. Yetmiyor, mutluluğun formüllerini anlatıyor, keyifli olmanın anahatlarını aktarıyor. Bunların iyi niyetli işler olduğu muhakkak.

Fakat gel gelelim modern çağın sürekli mutluluğu salık veren, problemsiz hayatın mümkün olduğunu öne süren, "Canını sıkıyorsa uzaklaş, Olumsuz duygulardan kurtul, Bilinçaltı kirli ve habis bir yer; temizlet." gibi kontrolcü tutumu destekleyen, "Sen, her şeyden ve herkesten daha değerlisin." düşüncesini öğütleyen bu tavır; psikolojik sorunların da eş zamanlı olarak artmasıyla herkesin aklına ben-

zer bir soruyu getirdi; "Bu işte bir terslik var!"

Mutlu olmayı, sürekli iyi hissetmeyi, her şeye olumlu bakmayı amaç hâline getiren bakış açıları, formüller maalesef yetmedi, yetemedi. Bu meseleler Avrupa ve Amerika'da uzun yıllardır konuşuluyor ve üzerinde alternatifler üretilmeye çalışılıyor. Zira intihar arttı, narsisizm çığ gibi büyüyor, depresyon en sık görülen hastalıklar listesinde

ilk sıralarda. Dolayısıyla maneviyat, kabul, ahlaki değerler artık psikoloji çalışmalarında hiç olmadığı kadar çok gündemde. Öte yandan insanın “mutlu olmak için yaşamak” mottosu, hayatın kötü sürprizleri ve doymak bilmeyen insan nefsi karşısında yenik düştü. Bir yerde demode oldu fakat yazık ki bu algıyı kırmak için önce bahsettiğimiz alternatifleri epeyce geliştirmek durumundalar.

Peki, bizim ülkemizde durumlar nasıl? Görece olarak elbette ki daha iyi durumdayız fakat maalesef ülke psikolojisinin bir haritası çıkarılsa göreceğimiz tablo hiç de içimizi açacak türden olmayacaktır. Zira bireylerin mutlu olmayı hayatının temel amacı hâline getirmesi, dinî ve kültürel değerler ile çatışıyor. Şöyle ki, modern söylemler ne kadar “tercih” diyorsa İslam o kadar “cüz’i irade” diyor. Bizim kültürümüz “Dünya imtihan dünyası, sıkıntı çekecek, çektikçe büyüyeceksin, sabret.” diyor; modern hayat ise “Çekmek zorunda değilsin.”i öğütlüyor. “Dünyaya bir kere geldin, yaşamın tadını çıkar.” diyen medya ile “Ölümü hatırla.” (Tirmizî, Kıyâmet, 26.) diyen inancımız arasında sıkışıp kalmamak imkânsız. Bu kavram kargaşasının ortaya çıkardığı kaygı ve amaçsızlığın getirdiği depresif hisler, hâliyle psikiyatri polikliniklerine başvuruyu da artırıyor ve gidişat hiç de olumlu değil. Mevcut çatışmaları, kendi öz değerlerimiz ve manevi yaşantımızı referans alarak çözümleyip anlamlı bir bütünlük oluşturmadığımız sürece bu çatışmaların yaratacağı patolojik döngüyü kırmak namümkün.

Bu anlamlı bütünlüğü oluşturmak için psikolojik literatürde son yıllarda önemli bir yer edinmiş kavramlardan biri olan “kabul” kavramından bahsedelim. Zira kabul daha “bizden” bir kavram aslında. Mukadderatı zorlamamak, olmuyorsa “hayırlısı” demek, sabretmek... Dolayısıyla içinde kaldığımız bu çatışmalarda “kabullenmek” gibi bizden olan, alışık olduğumuz bir bakış açısını yeniden hayatımızın

Kabul, değiştiremeyeceğiniz şeyleri acısıyla birlikte hikâyeye dâhil etmek, ona metanet göstermek, sabretmek ve kaldığınız yerden devam edebilmektir. Yani değiştiremeyeceğiniz şeylerin oluşturduğu olumsuz duygulara ve zorluklara hayatınızda yer açabilmektir.

içine katmak en makul çözüm. Nitekim buna ihtiyacımız da var. Psikiyatrik bir teşhis söz konusu olsun olmasın, ruhsal olarak yaşanan yorgunluklara eşlik eden cümlelerde hep bir “kabullenilmiş gerçekler” kokusu var. Yani herkes; kendi hikâyesinin belli dönemleriyle, hayatındaki birileriyle, zihninden geçenler-

le, kişiliğiyle, kimliğiyle ve daha nicesiyle bir savaş hâlinde ve maalesef bu savaş sonucunda bahsettiğimiz şeylerden çok azının değişebildiğini söylemek mümkün. Çoğu zaman insan sadece yorulduğu ve yıprandığıyla kalıyor. Bu savaşın yorgun savaşçıları olarak aslında durumun çoğu zaman farkındayız. Bu farkındalık “Kabullenemiyorum!”, “Tahammül edemiyorum!”, “Sürekli bir öfke hâli içindeyim!” şeklinde söylemlerimize de yansıyor ve esasen kabul dediğimiz mevhumdan uzaklığımıza işaret ediyor. Öte yandan kabullenmek olgusuna bakış açımızda da birtakım problemler oluştu. Bu yüzden yazının bundan sonraki kısmında kabul kavramına daha yakından mercek tutacağız.

Biz “Kabul”ü Ne Zannediyoruz?

“Kabullenemiyorum.” cümlesini ilk duyduğum yerde doğrudan şu soruyu soruyorum: “Sizinle ilgili ne değişirse kabullenmiş olduğunuzu anlayacaksınız?” Aldığım cevap ise genelde hep şu minvalde oluyor: “artık aklıma gelmezse”, “aklıma gelince beni üzmezse”, “kendimi rahatsız hissetmezsem”, “bu olumsuz duyguları hissetmezsem”. Yani özetle “kabul” bir ilaç, tüm olumsuz duygu ve düşüncelere karşı bir panzehir, hâliyle ondan beklentimiz çok yüksek fakat biz bunu yapmayı başa-ra-mı-yo-ruz. Başaramadığımız için kendimizi anormal, eksik ve en moda tabirle “psikolojisi bozuk” olarak niteliyoruz. Oysa büyük haksızlık ediyoruz kendimize, hiç farkında olmadan.

“Kabul” Ne Değildir?

-Kabul; kızmamak, kırılmamak, üzülmemek, kaygılanmamak ve daha bilumum olumsuz duygu-yu hissetmemek değildir.

-Kabul; geçmişi hatırlamamak, hatırlayınca bunalmamak, geçmiş karşısında hissiz kalmak değildir.

-Kabul, karşımızdakinin olumsuzluklarını fark etmemek ya da fark edince kızmamak değildir,

-Kabul, yapılan haksızlıkları fark etmemek ya da hiç umursamamak değildir.

-Kabul, bir rahatlama tekniği değildir.

“Kabul” Nedir?

Dilerseniz kabul olgusunun tanımına bir örnekle giriş yapalım. Oruç tuttuğunuz günlerden birini düşünün. Açsınız, mideniz gurulduyor, ağzınızda nahoş bir tat ve muhtemelen bir koku var, tüm bunlara eşlik eden hafif bir baş ağrısı ve ara ara gelen mide yanmaları... Kısacası her biri birbirinden rahatsız edici hislerle ortaya bir eylem koymaya (oruç) ve o eylemi sürdürmeye çalışıyorsunuz. Normalde oruçlu olmasanız tüm bu hisleri ortadan kaldırmak için yemek yer ve anında enerji toplardınız. Baş ağrınız geçmezse bir ağrı kesici alırdınız.

Diyelim ki başka bir sebepten açlığınızı dindiremediniz, ne kadar öfkeli olursunuz bir hayal edin. Mideniz yandıkça, başınız ağrıdıkça elinizdeki işi bırakıp bir an önce açlığınızı dindirmenin yollarını ararsınız. Size neden işleri yarım bıraktığınız sorulduğunda ise “Çok açım, başka bir şeye odaklanamıyorum!” diye cevap verirsiniz. Fakat oruçluyken oruçla yetinmiyor, namazınızı kılıyor, işinize gidiyor ya da evinizde layıkıyla çocuklarınızla ilgilenip temizliğinizi yapıyorsunuz. Şimdi, şöyle bir düşünün. Tüm bu eylemleri yaparken orucun sebebiyet verdiği az önce saydığım olumsuz hisler ortadan kalkıyor mu? Ara ara azalsa

da bu zorlayıcı fiziksel etkilere maruz kalmaya devam ettiğiniz gibi bir gerçek var ortada. Yani oruçla açlığı “kabullenmiş” oldunuz ve açlığın getirdiği fiziksel zorlukla savaşı kestiniz. Biliyordunuz ki iftar saati gelecek, açlığınız dinecek ve dediniz ki “Beklemeliyim, sabretmeliyim.” İşte kabul tam da bu. Değiştiremeyeceğiniz şeyleri acısıyla birlikte hikâyenize dâhil etmek, ona metanet göstermek, sabretmek ve kaldığınız yerden devam edebilmektir. Yani değiştiremeyeceğiniz şeylerin oluşturduğu olumsuz duygulara ve zorluklara hayatınızda yer açabilmektir. Kırılmaya, kızmaya, üzülmeye, kaygılanmaya izin vermek fakat bu duyguların hayatınıza engel olmasına izin vermemektir.

Dikkat edin pek çoğumuz olumsuz duygularımızı gerekçe göstererek deneyimlemekten, ilerlemekten, sorumluluk almaktan kaçıyoruz; kaçtıkça hareket alanımızı sınırlandırıyor, donuklaşıyoruz. Sınırlanmakla birlikte gelen hareketsizlik bizi her manada hasta ediyor. Bu hastalık bazen anksiyete bozukluğu ismiyle bazen migren bazen ülserle ortaya çıkıyor. O yüzden iyileşmek için kabullenmek zorundayız; duygularımızı, düşüncelerimizi, hikâyemizdeki acıları ve değiştiremeyeceğimiz daha nicesini...

Yazımı kıymetli bir danışanımdan öğrendiğim bir duayla sonlandırmış olayım:

“Allahım! Bana, değiştiremeyeceğim şeyleri kabullenmek için metanet, değiştirebileceğim şeyleri değiştirmek için cesaret, ikisinin arasındaki farkı anlayabilmek içinse sabır ver.”

Amin.

“Allahım! Bana, değiştiremeyeceğim şeyleri kabullenmek için metanet, değiştirebileceğim şeyleri değiştirmek için cesaret, ikisinin arasındaki farkı anlayabilmek içinse sabır ver.”

Ege Güneşi

Büşra Küçüksucu

Sabah yürürken yeni doğan günle beraber narıncıye ve envaiçeşit bitkilerle bezeli bahçelerden çiçek kokuları karşılar sizi bu küçük köyde. Bu hikâyemizde güneşin bol, tebessümün cömert olduğu, sükûnetin bölgeyi kapladığı bir beldeye gideceğiz sizinle... Egeli bir kadının hikmet dolu sofrasına konuk olacağız...

Yine ahırda bağırıyordu Küpeli. Neredeyse doğuracaktı. Yerinde duramıyor, sabah ezanların okunmasıyla beraber meelemeğe başlıyordu. Ta ki Hatice Hanım gelip de kapısını açana dek. Küpeli çok sevdiği sahibi Hatice Hanım'ı görür görmez onun üzerine atlayıp yüzünü okşamak

istercesine tırmanmaya çalıştı. Çocukluğundan beri çobanlık yapan Hatice Hanım ise Küpeli'nin bu karşılaşmasından gayet memnun ona sarılıyor, sevgisine mukabelede bulunuyordu. En fazla keçilerine, koyunlarına açılır, samimi komşularına rağmen en çok onlarla dertleşirdi. Kırk dört yaşına gelmiş bu hanımın hayvanlarla olan muhabbetine Aydın'ın bu küçük kasabasında ki ahali de alışmıştı artık.

-Ah benim güzel Küpeli'm. Doğuma bir hafta kaldı kalmadı. Bilirim, yerinde duramazsın ama bugün bizimle otlamaya gelemezsin, dedi.

Küpeli onu anlarcasına boynunu büküp ahıra döndü. Hatice Hanım bu yaramaz keçiyi ikna

ettiğine tam sevinmişti ki Küpeli o an var gücüyle ahırdan koşarak üzerine atladı ve yere devirdi onu.

-Belim... Belim... Seni yaramaz seni. Hadi bakalım! Bu defa da gel madem, diyerek bu inatçı keçinin karşısında yumuşak tabiatlı sahibi yine pes etti.

Kaktüslerin, zeytin ağaçlarının, böğürtlenlerin bezediği yemyeşil yollardan önde hayvanları arkada cılız sopasıyla Hatice Hanım yürüyorlar, bir taraftan muhabbet ediyorlardı. Bir saat kadaryürdükten sonra ortasından su akan, kendiliğinden büyümüş ağaçların gölgelendirdiği, kuş cıvıltılarıyla renklenmiş, adı yabani kendi nazenin olan mis kokulu çiçeklerin donattığı

otlağa geldiler. Hatice Hanım, hayvanlarını burada serbest bıraktıktan sonra oturup kumaş torbasından üzeri poşetle kapatılmış bir kâse zeytin, küçük bir şişenin içinde zeytinyağı, elde açılmış yufka ekmek çıkardı. Küpeli de hemen onun yanı başında otliyordu. Hatice Hanım zeytinyağını kâsenin üzerindeki zeytinlerde gezdirirken:

-Zeytin annem gibidir benim Küpeli. Ne zaman acıksam o vardır yanımda; beni doyurur. Bir yerim yaralansa, kanasa, yansa onun yağını sürerim acısını alır. Akşam yatağa yattığım vakit belim, ayaklarım ağrısa onu sürerim ağrısını dindirir. Saçlarıma sürerim anam gibi yumuşacık eder onları; ipek gibi... İşte ya Kuran'da üzerine yemin edilen

bu mübarek benim canımdan bir parça gibidir, dedi.

Küpeli, kara gözleriyle onu dikkatle dinledikten sonra eğilip otlamaya devam etti. Hatice Hanım onun başını okşadı.

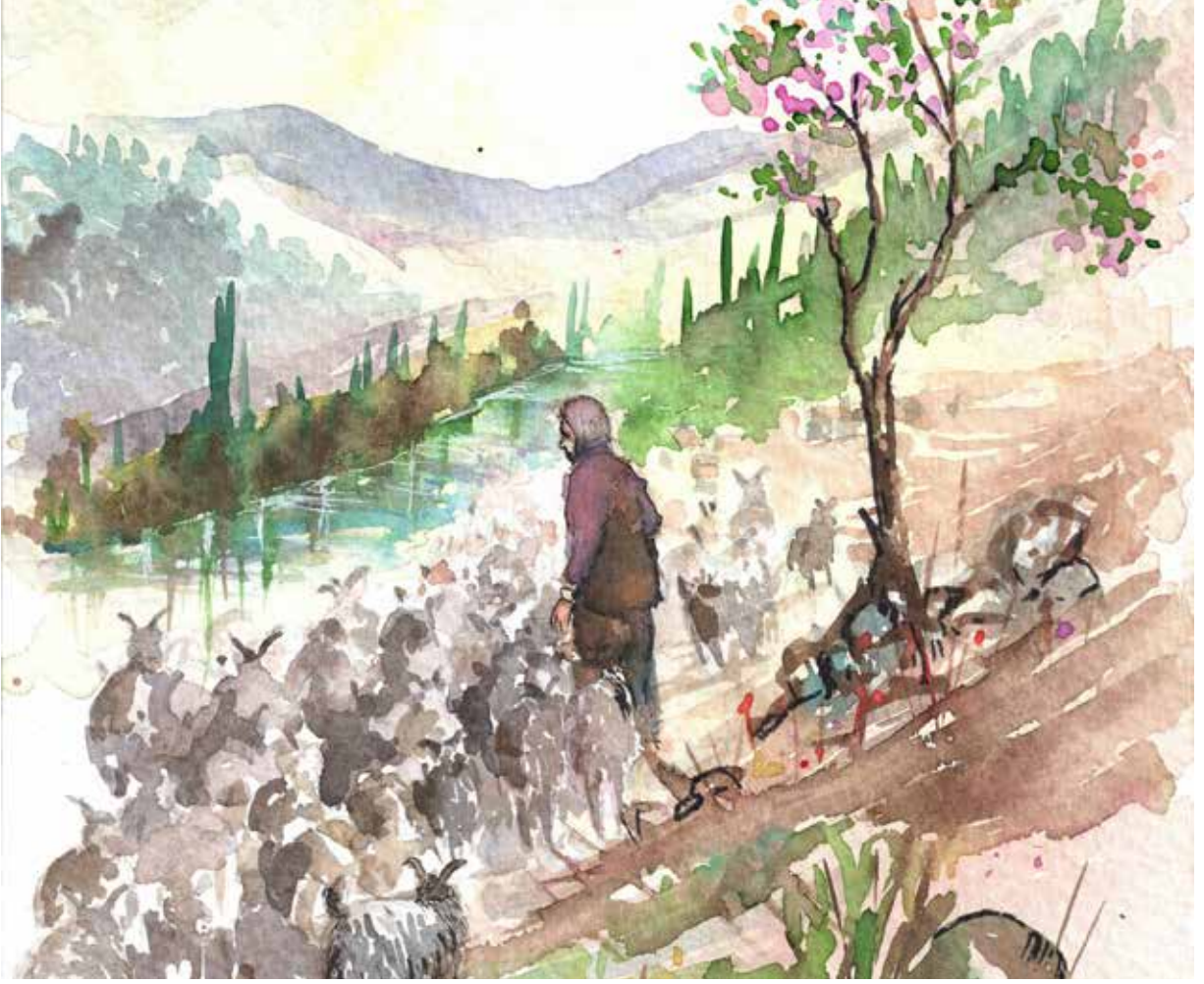
-Rahmetli anam zeytini kendine vekil bırakıp da mı gitti ha Küpeli ne dersin? Ah benim güzel anam. Sabah sobanın fırınında pişen patatesli ekmeğin kokusuyla burnumuzu, evi saran güzel sesiyle Kur'an okuyarak kulağımızı doyururdu. Böyle başladık güne. Okula gitmeden önce baştan aşağı okurdu hepimizi. Ama ben hiç okula gitmek istemezdim. Hep anamla beraber dağlara, bayırlara hayvan otlatmaya gitmek isterdim. Buralarda boş durmayı

da sevmezdim. Okulun küçük kütüphanesindeki kitapların neredeyse hepsini okumuştum annemle hayvan otlatırken, diye devam etti sözlerine.

Hatice Hanım gözleri uzaklara dalmış tatlı tatlı eski anılarını anlatırken birden Küpeli'nin acı haykırmasıyla irkildi. Yoldaşı yere yatmış, can havliyle bağıırıyordu. Debelendiği yer birkaç dakika içinde suyla doldu.

-Ah be Küpeli'm doğum başladı desene. Hadi bismillah, Allah yardımcımız olsun, diyerek çantasından uzunca bir bez ile tas çıkardı Hatice Hanım. Dereden su doldurup döke saça koşarak hayvanın yanına geldi.

O gelene kadar minik yavrunun başı görünmüştü bile. Birinci

yavru kolaylıkla doğdu. Ama ikincisi bir türlü gelmek bilmiyordu:

-Hadi kızım, az daha sabır!

Hatice Hanım terler içinde kalmış, Küpeli'nin debelenmekten hâli kalmamıştı. İkisi de bir süre zorlandıktan, sıcak terler döktükten sonra diğer yavru da dünyaya gözlerini açtı.

Sağlıklı doğan iki yavru sıska bacaklarının üzerinde ayağa kalkma antrenmanlarına başladılar. Güneşin, yüzünü perdeleyen bulutlardan kurtulup üzerlerine gelmesine aldırış etmeden iki yoldaş çimenlerin üzerinde

uzun bir süre yattılar. Yeni doğan kuzular gelip annelerinden beslendiler. Küpeli de taze çimlerle karnını doyurduktan sonra Hatice Hanım iç huzuruyla hayvanlarına seslendi;

-Haydi bakalım. Yorgunuz ama evden merak ederler. Artık gidelim, diyerek ayağa kalktı; sürüsünü topladı.

Yol çok kolay geçmese de taş duvarlı iki katlı evin geniş avlusuna ulaştılar. Bu bahçeyi, sarkan kadifelerin altında eşinden hatıra kalan beyaz bir tekne süslüyordu. Bir an gözleri doldu, eşinin traktör altında kaldığı o sene ak-

lına gelmişti. Her şeyin değiştiği o sene... Sanki hayat onu hep sonraki yıllar için tezgâhında işlemiş, başında erkek olmadan yaşamayı yavaş yavaş öğretmişti ona. Zeytin bahçelerini işletmeyi, hayvanlarına bakmayı, insanlarla uğraşmayı, en önemlisi bir kız evlat yetiştirmeyi demleye demleye öğretmişti. Eşinin bu hayata veda ettiği sene kendisini buna hazır ve hiç hissetmediği kadar güçlü buldu. Sahi insan zorunlu kalmadıkça içindeki gücün, kabiliyetlerin farkına varmaz mıydı? Başına bir felaket ya da olağandışı bir hâl mi gelmeliydi istidatlarının inkişafı için?

Aklında bu düşüncelerle hayvanları usulca ahıra yerleştirdikten sonra az önce yıkandığı belli olan taş merdivenlerden yukarı çıktı. Kapıyı açtığı anda burnuna mis gibi tarhana kokusu geldi. Kapının açılmasıyla tavandaki zillerin şangırdamasını duyan kızı Sevgi mutfaktan seslendi:

-Hoş geldin annem. Sofrayı içeri kurdum. Yeşillikleri yıkayıp geliyorum hemen, dedi.

Hatice Hanım ellerini yıkayıp çiçekli minderlerle kaplı sedirli odanın ortasına kurulmuş yer sofrasına oturdu. Ondan önce güneş ışıkları ziyaret etmişti sofrayı. Elde örülmüş tül perdeden sızan ışıklar sofranın üzerinde hoş bir görüntü oluşturuyordu. Elinde yeşillik tabağıyla gülümseyerek odaya giren Sevgi aceleyle sordu:

-Hayırdır anne geç kaldın bugün?

-Küpeli doğum yaptı da, biraz uğraştırdı.

-E telefonun yanındaydı anne. Eş dosttan yardım isteseydin. Sen herkesin yardımına koşarsın.

-Evladım bilirsin kasaba halkı bizi hem çok sever hem de saygı duyar. Bunu kazanmak kolay değil. İnsanların yardımına koşup zor günlerinde yanlarında olarak onların sevgisini kazandık. Özel durumlarına müdahale etmeyerek, sırlarını merak etmeyip ayıp araştırmayarak da saygılarını... Yardım ve şefkatte cömert, özel durumlarda mesafeli olmak gerek... Elbet çağırınca gelecek çok dostumuz vardı. Ancak bunu başaracağımıza dair bir iç huzur vardı. Daha zor

durumda kalacak olursak dostlarımıza öyle müracaat ederiz. Sık taleplerle aradaki saygı cevherini aşındırmamak gerek evladım.

Hatice Hanım tam kaşığını alıp ortadaki tarhana çorbasından kaşıklayacaktı ki yerine bırakıp sessizce ayağa kalktı. Mutfaktan bir kaşık daha getirip sofraya koyarak bir şeyler anlatırcasına kızının gözlerine baktı. Sevgi:

**İnsanların yardımına
koşup zor günlerinde
yanlarında olarak
onların sevgisini
kazandık. Özel du-
rumlarına müdahale
etmeyerek, sırlarını
merak etmeyip ayıp
araştırmayarak da
saygılarını...**

-Aman anne! Ne zamana kadar misafirler için kaşık koymaya devam edeceğiz? Gelirlerse kalıp alırsız mutfaktan.

-Güzel kızım, misafire izzet ikram bizim kültürümüzün en değerli parçalarından biridir. Ben annemden böyle gördüm. Evde her an bir kaşık fazla koyar; "Misafir gelmesin de Allah halis niyetimizin mukabilinde misafir bereketini, sevabını, huzurunu bahşeder. O kullarına çok merhametli çok cömert." derdi.

Ben de sofranın bereketinin o kaşıkla geldiğine inanırdım. Hem sadece sofradaki kaşıktaki değil biliyorsun. Her an misafir gelecek düzendedir evimiz. Akşam ezanından önce biri evdeyse diye koş koş gelirsün küçüklüğünden beri. Ayakkabılar düzenli, kapı önü süpürülmüş ve yıkanmış olur. Bilirsin, kolay kolay ertesi güne iş bırakmam. Annemin "Aman kızım çalış, yorulmaktan korkma, en iyi tedavi çalışmaktır." sözünü her gün kendime tekrarlar, babanın yokluğundan duyduğum acıyı çalışarak, vaktimi doldurarak bastırırdım. Gelen misafiri Allah'tan bir lütuf olarak görür, onların ağızlarından çıkan hayır dualarının eve gelecek kaza belaya siper olduğunu bilirim.

Sevgi ıslıl ıslıl gözlerle annesini seyrediyor, ona sahip olduğu için şükreliyordu. Annesinin boynuna doladı kollarını. Hatice Hanım usulca geriye doğru çekilerek kızının gözlerine derin derin baktı:

-Baban senin üzerine titrer; "Çok dikkat et Sevgi'mize kız evlat nazenin olur, kız evladın ipekten görünmez kanatları vardır; sen de üzerine titre ki onlara zarar gelmesin hanım." diye sıkı sıkı tembih ederdi.

Muhabbetlerinin sevginin efsunuyla tomurcuklandığı bu dönemde zilin çalışıyla kendilerine geldiler. İkisi de tatlı bir tebessümle sofraya baktı. Sevgi;

-Şükür ki bu gün de misafirimiz geldi annem. Bereket ve huzuru Ege güneşi gibi doğacak soframıza, dedi.

Oyuncak Rehberi

Duygu Uyar
Çocuk Gelişim Uzmanı

Her çocuk, dünyayı anlamlandırabilmek için onu deneyimlemeye ihtiyaç duyar. Bu süreçte çocukların düşünme, keşfetme, fiziksel becerilerini geliştiren, güven duygusunun oluşmasını sağlayan, iletişim kurması ve sosyalleşmesine destek olan oyun ve oyuncaklar önem kazanır. Çocuğu olan herkes mutlaka oyuncak almıştır. Hediye tercihlerinin, sürprizlerin vazgeçilmezidir. Oyuncak almak için birçok nedenimiz vardır. Çocuklarımızı mutlu etmeyi, bir şeyler öğrenmesini, iyi vakit geçirmesini istemiştir. Her zaman çocuklarımız için en iyisini yapmaya çabalarken bazen istedikleri oyuncak alınmadığı için ağlamalarına, hemen kırdıkları için üzülmelerine, arkadaşlarıyla

paylaşmadıkları için kavgalarına şahit olmuşuzdur. Her durumda yine yeniden oyuncağa başvurmuşuzdur.

Bu kadar önem arz eden, ailelerin ve çocukların vazgeçilmezi olan oyuncak seçiminde dikkat etmemiz gereken başlıca konular ise şunlardır: Gelişimsel hedefler, sağlık, ebat, çeşitlilik ve kazanımlar.

Öncelikle çocukların algılarının açık, her şeyi keşfetmeye hevesli oldukları; dokunarak, görerek, işiterek anlayabildikleri ilk çocukluk döneminde oyuncakları cinsiyetlere göre ayırmamamız gerekir. Merakın ön planda olduğu bu dönemde kızlar arabalarla, erkekler bebeklerle oynamak isteyebilir. Örneğin bir araba; çocuğun, el göz koordinasyonu, amacına yönelik hareket, varış yerine odaklanma, korna, fren gibi çeşitli sesler çıkarma, sosyal yaşamı uyarılama; bebekle oynamak ise vücut bölgelelerini isimlendirme, bedensel farkındalık sağlama, bebeği konuşturma, giydirme, yedirme, temizleme gibi farklı birçok beceriyi destekler. Böylece araba ve bebek, farklı gelişim alanlarına hitap eder; çocuklara farklı beceriler kazandırır. Çocuklar yaşları ilerlediğinde sosyal ortamlarda kurdukları oyunlarda, akran ilişkilerinde, kreş ve anaokulu dönemlerinde cinsiyetlerine göre oyuncak seçeceklerdir.

Özellikle erken çocukluk döneminde amacımız, beş gelişim alanını desteklemek olmalıdır. Bunlar; bilişsel gelişim, dil gelişimi, ince ve kaba motor gelişimi, sosyal-duygusal gelişim

**Alacağımız her
oyuncağın çocu-
ğumuzun yaşına
ve ihtiyacına
uygun olup olma-
dığına karar ver-
meliyiz.**

ve öz bakım gelişimidir. Bütün gelişim alanlarını desteklemek adına, seçtiğimiz oyuncakların işlevlerine, kullanım şekillerine ve çocuğumuzda hangi duyguyu ön plana çıkardığına dikkat etmeliyiz.

Sürekli gelişim gösteren, kendine özgü nitelikleri olan çocuğumuz için oyuncak tercihlerimizde belirli amaçlar edinmeliyiz. Yürümeye başlayan çocuğumuza; ayakta durmasını destekleyen tutmalı, itmeli, çekmeli bir oyuncak seçerken yeni konuşmaya başlayan çocuğumuza dil gelişimine katkıda bulunan sesli bir oyuncak seçebiliriz. Alacağımız her oyuncağın çocuğumuzun yaşına ve ihtiyacına uygun olup olmadığına karar vermeliyiz. Örneğin dört yaşındaki çocuğumuza lego aldık. Çocuğumuz lego ile resimlerine bakarak çeşitli şekiller yaptı, bizim yönlendirmemizle yaptıklarını anlattı, sonra sıkılıp kendi aklından geçen bir şekil yaptı, düşlediği ve somutlaştırdığı şekli oyuna dâhil etti. O an aklına ne geldiyse örneğin dinozor, traktör veya park yapmış olabilir. Çocuğumuzun bu süreçte, gördüğü resmi legolarla yaparak bilişsel ve ince motor gelişimi, bizimle konuşarak dil gelişimi, hayalindeki yansıtip yeni bir oyun kurarak sosyal duygusal gelişimi desteklendi. Sonuç olarak bir oyuncak sayesinde dört gelişimsel alanı güçlendi.

Oyuncağın seçiminde önem verilmesi gereken bir diğer konu sağlıktır. Oyuncağın kesici, delici özelliğinin olmamasına, boyasının zarar vermemesine, sivri

Oyuncağın kesici, delici özelliğinin olmamasına, boyasının zarar vermemesine, sivri kenarların bulunmamasına dikkat edilmelidir.

kenarların bulunmamasına dikkat edilmelidir. Oyuncaklar alındıktan sonra kullanma kılavuzu incelenip çocuğa verilmelidir. Çocuklar heyecanla oyun oynarken kendilerini kontrol edemezler. Aceleci davranır, daha hızlı, daha hareketli olurlar. Burada sorumluluk ebeveyndedir. Oyuncaklar kolayca kırılabilir için ara ara kontrol edilmelidir çünkü sağlamken zarar vermeyen oyuncak kırıldığında delici/kesici özelliğe sahip olabilir. Küçük çocuklar ağabey ve ablaların oyuncaklarına çok meraklı olduğundan birden fazla çocuğun olduğu evlerde oyuncakların ulaşılabilirliği kontrol edilmelidir. Oyuncak seçiminde yaş çok önemlidir. Fakat kalabalık ailelerde bu durumun kontrol edilmemesi, çocuğun küçük

parçalı oyuncakları ağızına atması, ağır oyuncakları taşıırken üzerine düşürmesi gibi olumsuzluklara neden olabilmektedir.

Bazı oyuncaklar evde çok yer kaplarken bazıları da bir o kadar küçüktür. 0-3 yaş çocuklar çevrelerini, nesneleri ağız yoluyla tanıdıkları için minik oyuncaklar tercih edilmemelidir. Çadır, kaydırak, zıp zıp gibi fazla yer kaplayan oyuncaklar için çocuğun ilgi alanları değerlendirilmelidir. Takla atma, dengede durma gibi jimnastik hareketlerine meraklı olan ve enerjisini bu yönde gösteren çocuklar için zıp zıp gibi büyük oyuncaklar alınabilir. Sevdiği oyuncakla daha güzel vakit geçirir ve kendi tercihi doğrultusunda bir hobisi olur. Fakat alınan oyuncakla kısa

süre ilgilenip sonra oynamayan çocuklar için oyuncak seçiminde daha dikkatli olunmalıdır. Benzeri oyuncuğun evde olup olmadığı, çocuğun o oyuncuğı hangi özelliğinden dolayı tercih ettiğı, sürekli aynı tarzda oyuncaklara yönelip yönelmediğı değerlendirilmelidir. Oyuncakla oynama süresinin arttırılması için ebeveyn de oyunlara eşlik etmeli, oyuncakların farklı özelliklerinin olabileceğı çocuğa gösterilmelidir.

Özellikle 0-6 ay dönemi için her yaşın oyuncuğı farklıdır. Bu dönemde çocuğun duyularına hitap eden, sesli, renkli oyuncaklar seçilebilir. Yataklara asılan dönencelere, müzikli oyuncaklara, kumaş kitaplara, kavramanın gelişmesiyle çingıraklara yer verilebilir.

6-12 ayda, birbirine geçen halkalar, aynalar, dokunsal özelliğı olan kalın sayfalı kitaplar, sıralama ve yürümeyi destekleyici oyuncaklar, dış çıkarma sürecinde kaşıyıcılar tercih edilebilir.

1-2 yaşta artık çevreye farkındalık artmıştır. Ahşap küpler/legolar/yapbozlar, top, balon, üç boyutlu kitaplar alınabilir.

2-3 yaşta beden hâkimiyeti daha iyi olduğı için bisiklet, ifade edici dil gelişimini desteklemek için mikrofon gibi sesli oyuncaklar, parmakların kavrayabileceğı kalınlıkta boya kalemleri, davul, ksilofon gibi ritim oyuncakları alınabilir.

3-6 yaşta akran ilişkilerinin anlam kazanmaya başlamasıyla öğrenme ve öğrendiğini aktarma ön plandadır. Çocuklar

oyuncak seçimlerinde kendi isteklerini dile getirirler. Mutfak malzemeleri, tamir aletleri, doktor setleri, itfaiye, ambulans, kepçe gibi günlük hayatta karşımıza çıkan nesnelerin oyuncakları tercih edilebilir.

7-12 yaşta günün büyük çoğunluğı okulda geçtiğı için oyun ve oyuncuğa ayrılan süre kısalmaktadır. Burada en önemli konu; televizyon, tablet ve telefonda yer alan karakter oyuncaklarını tercih etmektense sebep sonuç ilişkisi kurulabilen, planlama yapılan, zekâ gelişimini destekleyen, bilgi ve beceri arttıran oyuncakların tercih edilmesidir. Sanal ortamda oynanan oyunların etkisinin oyuncaklarla gerçek hayata yansıtılmamasına dikkat edilmelidir. Sürekli izlediğı karakterin kıyafetlerini giymesi, oyuncaklarıyla oynaması, bütün zamanını karaktere göre şekillendirmesi tek bir durum ve oyuncuğa karşı alışkanlık

oluşturmaktadır. Çocuğun farklı alanlarda ilgisi uyandırılmalı, bilgi ve tecrübesi çeşitlendirilmelidir. Böylece sosyal hayata uyumu kolaylaştırıcı beceriler edinmesi sağlanacaktır. Dikkati çabuk dağılan çocuklarda oyuncak sayısı azaltılmalı; odasında aynı özellikte birden fazla arabaya yer vermektense farklı özellik ve alanlarda kullanılan araçlar tercih edilmelidir.

Sonuç olarak oyuncak konusunda çeşitlilik önemlidir. Oyuncak görsel, işitsel, dokunsal olmalı; birçok duyuya hitap etmelidir. Yeni alınan oyuncaklar ebeveyn denetiminde oynanmalıdır. Aile çocuğa oyuncakla ilgili açıklama yapmalı, yol göstermelidir. En önemlisi de oyuncak, çocuğun hayatında ailesiyle birlikte var olmalıdır. Amacımız her zaman çocuğumuzla birlikte vakit geçirmektir. Güzel vakit geçirebilmek için oyuncak sadece bir araçtır.

ÇEVRE DEDEKTİFİ

Kevser Koçakoğlu

Sakın Dökme!

Ülkemizde yılda ortalama 15 litre yağ tüketen bir kişi, 3 litre kadar atık yağ üretiyor. Miktar olarak çok gözükmese de çevreye verdiği zarar oldukça büyük. Eğer bu yağlar uygun şekilde bertaraf edilmezse atık sularla birlikte göllere ve denizlere karışabiliyor. 1 litre bitkisel atık yağ 1 milyon litre temiz suyu kirletiyor.

Atık yağlar, su yüzeyini kaplayarak su ile gökyüzü arasındaki oksijen alışverişini engelliyor. Sudaki oksijen miktarı azalınca su canlıları zarar görüyor. Toprağa sızan yağlar, toprağın verimini düşürüyor. Lavaboya dökülen yağlar, drenaj sistemine sıvanıyor; borulardaki diğer atıklar da onlara yapışıyor ve kanalizasyon sistemlerinin tıkanmasına sebep oluyor. Bu durum su arıtma tesislerine zarar veriyor, temizlik maliyetlerini artırıyor, taşmalara neden oluyor.

Geri dönüşüm işlemi ile biyoyakıtı dönüşebilen bitkisel atık yağlar, petrol bazlı kaynaklara göre %45 oranında daha az sera gazı salımı yapıyor. Bu nedenle, atık yağları kapalı bir kapta biriktirmek ve güvenli bir şekilde geri dönüşüm merkezlerine ulaştırmak büyük önem taşıyor.

ACİL DURUM

Doğalgaz, en temiz yakıt türlerinden olmasına rağmen gerekli önlemler alınmadığında zehirlenmelere neden olmakta ve ölümcül sonuçlar doğurabilmektedir. Peki, doğalgaz zehirlenmesi nasıl anlaşılır?

İlk aşamada sarımsak gibi bir koku hissedilir; gaz solundukça uyuma isteği de artarak devam eder. Daha sonra titreme başlar, gözler donuklaşır, vücut ısı giderek yükselir. Son aşamada solunum yavaşlar, nabız düşer, kalp atışı azalır. Cilt kıpkırmızı olur ve eğer müdahale edilmezse ölüm gerçekleşir.

Bulunduğumuz ortamda gaz kaçağı hissettiğimizde paniğe kapılmadan Alo 187'yi arayıp yardım istemeli ve onların vereceği talimatlar doğrultusunda hareket etmeliyiz. Hemen doğalgaz vanalarını kapatarak pencereleri açmalı, elektrik sigortalarını kapatmalıyız.

ALIŞVERİŞ REHBERİ

Ütü Alırken Nelere Dikkat Etmeli?

Bazıları için zevk, bazıları için terapi, bazıları içinse tam bir işkence... Haftada en az birkaç saatimizin ütü başında geçtiği bir gerçek. Bundan kaçış yok ama doğru ütü seçerek bu süreyi kısaltmak elbette mümkün. Nasıl mı?

- Giysilerinizin daha kolay açılmasını sağlamak için watt değeri 2000-2400 olan ütüler tercih edin.
- Buhar basıncı yükseldikçe ütüleme hızı da artar. Ütünüzün 90-150 g/dk buhar gücüne sahip olmasına dikkat edin.
- Seramik taban; kumaşın yapışmaması, parlamaması ve ütünün kolayca hareket etmesi açısından en iyi ütü tabanıdır.
- Çok fazla ütü yapılan evler için buhar kazanlı ütüler kurtarıcınız olabilir.
- Ülkemizde musluk suları kireçli olduğundan kireç önleyici sisteme sahip ütüler işinizi kolaylaştırabilir.
- Alacağınız ütünün anti-drip (damlamayı önleyici) özellikte olmasına dikkat edin.

Sebzeler, meyveler, et ve süt ürünleri... Hayatımızın olmazsa olmazı olan bu yiyeceklerin tazeliğine ne kadar dikkat ediyoruz? Bayatlayan gıdalardaki mikroorganizmaların ölümcül olduğunu biliyor muyuz?

Paketli gıdaların tazeliğini son kullanma tarihlerinden anlayabilirken bazı gıdaların tazeliğini sadece bakarak anlamak pek mümkün olmuyor. İşte size yiyeceklerin taze mi bayat mı olduğu konusunda bazı ipuçları:

Dondurulmuş Gıdalar: Bu yiyecekler bayatlamaya başladıkça üzerinde biriken buz tanecikleri artar. Örneğin, üzerindeki buz tanecikleri, dondurmadaki bakteri sayısının arttığının habercisidir.

Kırmızı Et: Taze et, canlı kırmızı renkte, kokusuz ve sert olur. Bozulunca rengi yeşile veya sarıya döner.

Balık: Taze balığın gözleri canlı, solungaçları kırmızı olur ve pulları hemen elinize gelmez.

Yumurta: Tazeliğini test etmek için yumurtayı bir bardak suyun içerisine atın. Yumurtanız dibe çöküyorsa tazedir. Ayrıca taze yumurta haşlanınca zor soyulur.

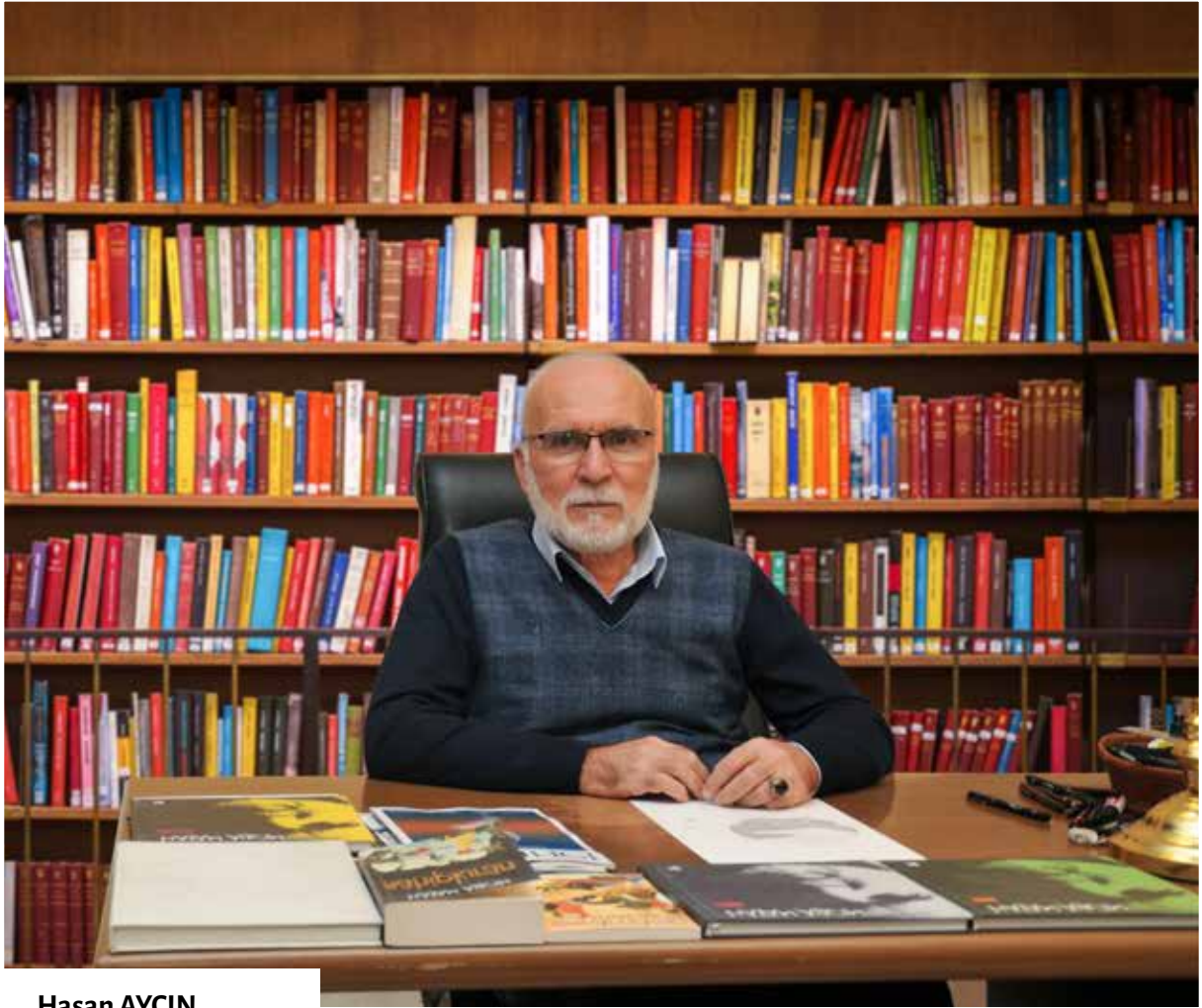
PÜF NOKTASI

Salçanın Küflenmemesi İçin

Buzdolabınızın demirbaşlarından olan, yemeklerinizin tadına tat katan salça küflenip tadınızı mı kaçırıyor? Canınızı sıkmayın. Öncelikle salçanızı cam kavanozlarda almaya çalışın; olur da teneke kutuda alırsanız küçük boy, kapaklı kavanozlara aktarın. Böylelikle salçanızı daha çabuk tüketmiş ve küflenmesine fırsat vermemiş olacaksınız. Salçanın çabuk küflenmesine neden olan şey hava ile temasıdır. Bunu önlemek için üzerine zeytinyağı dökebilirsiniz. Ayrıca daha uzun süre dayanması için salçanıza bir miktar kaya tuzu karıştırabilirsiniz.

Hasan AYCIN

“

1955 Eylül’ünde Balıkesir’de dünyaya gelen Hasan Aycin, ilkokulu köyünde okudu. Balıkesir İmam Hatip Okulundan mezun olduktan sonra başladığı Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinden 1980 yılında mezun oldu.

Türk çizgisine bambaşka bir soluk getiren ve ilk çizgisi 1978’de yayımlanan Hasan Aycin’in pek çok dergide ve gazetede karikatürleri yayımlandı.

Kırk Hadis Kırk Çizgi, Gece Yürüyüşü, Zılal gibi çizgi kitaplarının yanı sıra Esrarnâme, Sahipkıran, Ayna, Billur Sürahi gibi masal/hikâye formunda da eserler kaleme alan Hasan Aycin, sanatını büyük bir titizlik ve ustalıkla hâlen devam ettirmektedir.

”

Çizgi ile ilişkinize dair “Kendimi bilmek için çizmeye başladım.” diyorsunuz. Kendini bilmek için çizmeye başlayan Hasan Aycın’ın çizgi ile tanışmasını kısaca anlatabilir misiniz?

Aslına bakarsanız çizgiyle tanışmadım, çizgiyle tanışık olduğumu fark ettim demek daha doğru olur belki. Bir resim öğretmenim olmadı, hayatım boyunca resimle doğrudan bir ilişkim olmadı, üniversiteyi güzel sanatlarda okumak istedim ancak imam hatip okulu mezunu olduğum için oraya da giremedim. Hâsılı hayatımda resimle, güzel sanatlarla ilgili bir şey yok. Daha çok sakındırma-ya dönük, tepkisel bir şey vardı. Uzak kalmama, uzak durmama ilişkin. Ama ben kendimi bildim bileli çizgiyle haşır-neşir hâldeydim. Böyle bir cevap verebilirim. Öte yandan “Nasıl başladı?” diye sorarsak biraz zor başladı. Üniversite yıllarımızda Bursa’da aynı okulda okuduğum bir arkadaşım vardı. Beni sürekli çizgi, karikatür konusunda azmettiriyordu. Sağa-sola çiziktirip durduklarımı görüyordu çünkü. O zamanlar Yeni Devir gazetesi vardı, oldukça saygın bir gazeteydi. Biz onu bir gazete değil de dergi gibi görürdük. Bir gün, gazeteden bazı arkadaşlarla konuştuğunu, benden çizgi beklediklerini, çizgilerle bakıp yol yöntem önereceklerini söyledi. İşte şu araçlarla, şöyle kâğıtlara, şöyle şöyle çizsin, diyeceklermiş. Üç beş çizgi gönderdik. Böylece Bismillah demiş oldum. Çizgileri yayımlamaya başladılar. 3 Şubat 1978’de ilk çizgim çıkmış oldu. Böyle başladı. Ve bana da ara vermemek düştü diyelim. O gün bugündür devam ediyor elhamdülillah. Başka gazeteler, dergiler filan derken kırk yılı geçtik. Allah afiyet verdiği sürece de devam etmek niyetindeyim.

“Güldürmek için çizmiyorum düşündürmek için çiziyorum.” diyorsunuz ve insanlarda bir tebessüm oluşturmaya çalışıyorsunuz. Tebessümle

tefekkür ilişkisini nasıl belirler, nasıl kurarsınız?

Düşüncesiz bir hayatı istemiyoruz bir kere, bu kesin. Kur’an; “Düşünmezler mi, akletmezler mi?” sorularını yöneltiyorsa, düşünmeye, akletmeye çağırıyorsa bizi, düşünmekten uzak durmamalıyız. Eskiler neşe-i evvel ve neşe-i ahir olarak dünya ve ahiret hayatını ikiye ayırırlar, iki dünyayı böyle özetlerlermiş. Neşe, diri olmaktır. Şöyle diyebiliriz, neşe, en basit anlamıyla sürur, yaşama sevinci; Allah’ın sayamayacağımız kadar ihsan ve lütuflarından hoşnut olmak ve bu hoşnutluğumuzu göstermektir. Düşünen bir varlık olan insan işbu neşeyi idrakte yükümlüdür. Neşenin libası tebessüm,

tebessümün süsü hüzdündür ki akılsız olmaz. Fudayl bin İyaz: “Aklın zekâtı hüzdündür.” demiş. “Ahzan” adlı albümümün epigrafi, bu sözdür. Kısacası, kakara kiki neşe olmaz.

Hüznün içerisinde tebessümü, tebessümün içerisinde tefekkürü yakalamayı başarıyorsunuz. Bu noktada genç çizimlere ne söylemek istersiniz?

Estağfirullah. Ben kimseye bir şey söylemiyorum. Yani kendime söylemediğim bir şeyi söylemiyorum. Kendi üstümden söylüyorum.

Yolda isek yolcuyuzdur. Bilmeliyiz ki yolun yolcuya hakkı vardır. Şöyle der Mevlânâ: “Topraktan

insana yola çıkınca yol yolcuya dedi ki, senin bu yolculuğunda benim hediyem nedir?” Mevlânâ söyler Mesnevî olur. Şebüsterî’ye Emir Hüseyin “Bilen de O, bilinen de O ise bu bir avuç toprağın başındaki sevda nola?” diye sorar. Şebüsterî söyler, Gülşen-i Râz olur.

Topraktan insana yolculuğun hikâyesini Hz. Âdem (a.s.) özelinde Kur’an-ı Kerim haber veriyor. Bu bizim hikâyemizdir. Böyle bakınca yol hakkından benim anladığım, yolcunun, yani insanın, Allah’ın onu -ve bütün mevcudatı- yoktan var edişindeki

“

Kalem, kâğıtla
buluşmadıkça yazmaz.
Kalemin kâğıda ilk
teması da son teması da
noktadır. İlk noktayla
başlar, son noktayla
biter eser. Metin olsun,
çizgi olsun o iki nokta
arasındaki noktalardan
mürekkettir.

”

Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse ya hayır konuşsun ya da sussun.

En hayırlınız ailesine en çok faydası olandır.

kudreti ve sanatı tefekkür ederek var olmak hikmetini anlama çabasıdır. Öncekilerin haberleri bu konuda bize ışık tutar. Öncekiler dediğim Hz. Muhammed (s.a.s.) ve onun şahsında diğer peygamberlerdir. Ve peygamberî izde olanların kâffesi... Hepsine selam olsun. Onlar gönlüme düştüğü zaman ya da isimlerini duyduğum zaman selamla- ma ihtiyacı hissediyorum. Bunlar bizim yol ustalarımızdır. Bu bakış göğsümü genişletiyor ve yolumu açıyor.

İyi de karikatür çizerken de mi? Nefes alıp verirken bile! Bunu ben mi yapıyorum, ben yapıyorum. Bu, benim eylemim mi, benim eylemim. Ben kimim? İşte ben buyum. Yani kim isem o olarak yapıyorum. Ne yapıyorsam, ne söylüyorsam, ne konuşuyorsam... Bülbül ötüyor, bülbüle ne ötüyorsun diyor muyuz? Başka şey bilmiyor ki ne yapsın?

Demem o ki yola ve yolun bize miras olarak bıraktıklarına iyi bakalım.

İki nokta arasına sığdırmaya çalıştığınız bir çizgi dünyası var. Bu noktalardan birincisi nerede başlar ve ikincisi nerede nihayete erer?

Hz. Ali'ye (r.a.) atfedilen bir söz vardır: "İlim bir noktaydı, cahiller onu çoğalttılar." Cüneyd-i Bağdadî'ye soruyorlar "Tasavvufun sonu nedir?", cevap

veriyor, "Başıdır" diyor. Yüzyıllar sonra Niyazi Mısri bunu şerh ediyor. Tasavvufun sonu kelime-i tevhittir, başı da kelime-i tevhittir, diyor. Başı taklittir sonu tahkiktir, diyor özetle; tarikat da işte bu taklit ile tahkik arasındaki yoldur...

İsmet Özel, Tahrir Vazifeleri'nde bilim, felsefe, sanat insana gidilecek bir yer olduğunu söyler ama gidilecek yerin adresini din verir, der. Elde adres yoksa ne yapacak insan? Dinsiz ne yapacak? Dünya sarmalında dönüp duracak... Din adresi veriyor; başlangıç ilk nokta; adım adım yürüyoruz; adres son nokta... Niyazi Mısri'nin şerhinde olduğu gibi, verili bilgidен hareket ediyoruz, bilme çabasıyla yol alıyoruz... Bildikçe biliyoruz bildikçe biliyoruz... Bunun gibi işte, yazmak ve çizmek konusunda pratikten de bildiğimiz şudur ki kalem, kâğıtla buluşmadıkça yazmaz. Kalemin kâğıda ilk teması noktadır. Son teması da noktadır. İlk noktayla başlar, son noktayla biter eser. Metin olsun, çizgi olsun o iki nokta arasındaki noktalardan mürekkeptir.

Çizgi üzerinden gidersek, benim bütün hünerim el kadar alanda olup bitiyor. Anlatmaya çalıştıklarımı orada anlatıyorum. Ömrüm ve enerjim olduğu müddetçe de anlatacağım inşallah. Hayat felsefem de böyle, doğum ilk nokta ölüm son nokta; dünya ömrümüz, tüm çabamız bu iki nokta

arasında... Yeryüzünün en soylu çabası hakikat arayışıdır.

Çizgilerinizde görünenden okunandan öte bir derinlik var. Sizi anlayabilmek adına genç kardeşlerimizin hangi okumaları yapmalarını söyleyebiliriz, Hasan Aycin neleri okur?

Bence kendilerini anlamaya çalışsınlar, bunun için okumalar yapsınlar. Kendini anlamayan başkasını nasıl anlasın ki. Kendilerini, zamanlarını ve yerlerini önemsesinler... Ben önemserim bunları. Bunlar bizim sınav yerlerimiz ve zamanlarımızdır. Kuluz zira. İnsanın olmadığı zamanda ve yerde sınavda olması mümkün mü! Yerin ve zamanın önemi bizim onları seçmeyişi-mizdendir; onları bizim için seçen Allah'tır. Allah'ın bizim için seçtiği zamanda ve yerdeyiz, nasıl önemsemeyiz! Arada kendime sorarım, ben kimim, bu zaman hangi zaman, burası neresi, diye. Hep aynı cevapları veririm ve her defasında cevaplar muhkemleşir. Böylece dünya haritasını bir yana koymak, yeryüzü bilincine ermek, yani yeryüzünün Allah'ın arzı olduğunu ve de arzın Allah'ın mülkünde olduğunu kavramak, vakti kuşanmak kolaylaşır. Sonra dünya haritasını yeniden açarım önüme.

“Benim bütün hünerim el kadar alanda olup bitiyor. Anlatmaya çalıştıklarımı orada anlatıyorum. Hayat felsefem de böyle, doğum ilk nokta ölüm son nokta; dünya ömrümüz, tüm çabamız bu iki nokta arasında... Yeryüzünün en soylu çabası hakikat arayışıdır.

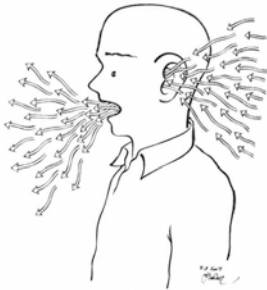
”

“Ey insan, keremi bol Rabbine karşı seni aldatan nedir?” (İnfitâr, 82/6.) diye soruyor Allah (c.c.). Üstümüze alalım, biz de soralım bu soruyu kendimize.

Sorunuza dönersem, başta olmazsa olmaz olan Kur'an-ı Kerim olmak üzere birçok kitap okunabilir. Okunmalı da. Okumanın sonu gelmez. Ama yine de biraz önce sözünü ettiğim bilinç konusunda benim işimi kolaylaştırmakta öne çıkmış olan kimilerini söyleyebilirim. Ahmet Cevdet Paşa: Kısas-ı Enbiya; Şiblî Numanî: Hz. Muhammed; Yusuf Kandehevî: Hayatü's-Sahabe; Mevlânâ: Mesnevî; Yunus Emre Dîvanı; Ferîdüddîn-i Attar: Tezkiretü'l-Evliyâ; Şebüsterî: Gülşen-i Râz; Fahrüddîn-i Irakî:

Lemaat; Sezai Karakoç: (özellikle) Yitik Cennet, Çağ ve İlham; Seyyid Kutup: Yoldaki İşaretler; Muhammed Esed: Mekke'ye Giden Yol; Necip el-Kiyânî: Türkistan Geceleri; Muhammed Zahir Bigiyef: Maveraünnehir'de Seyahat; Barney Desai-Cardiff Marney: İmamın Öldürülüşü; Alex Haley: Malcolm X; Amin Maalouf: Arapların Gözünden Haçlı Seferleri...

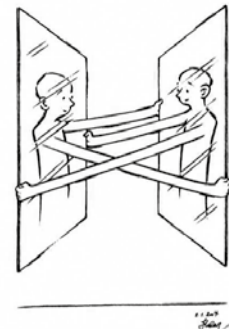
Vesselam.

Her duyduğunu başkalarına aktarması kişiye günah olarak yeter.

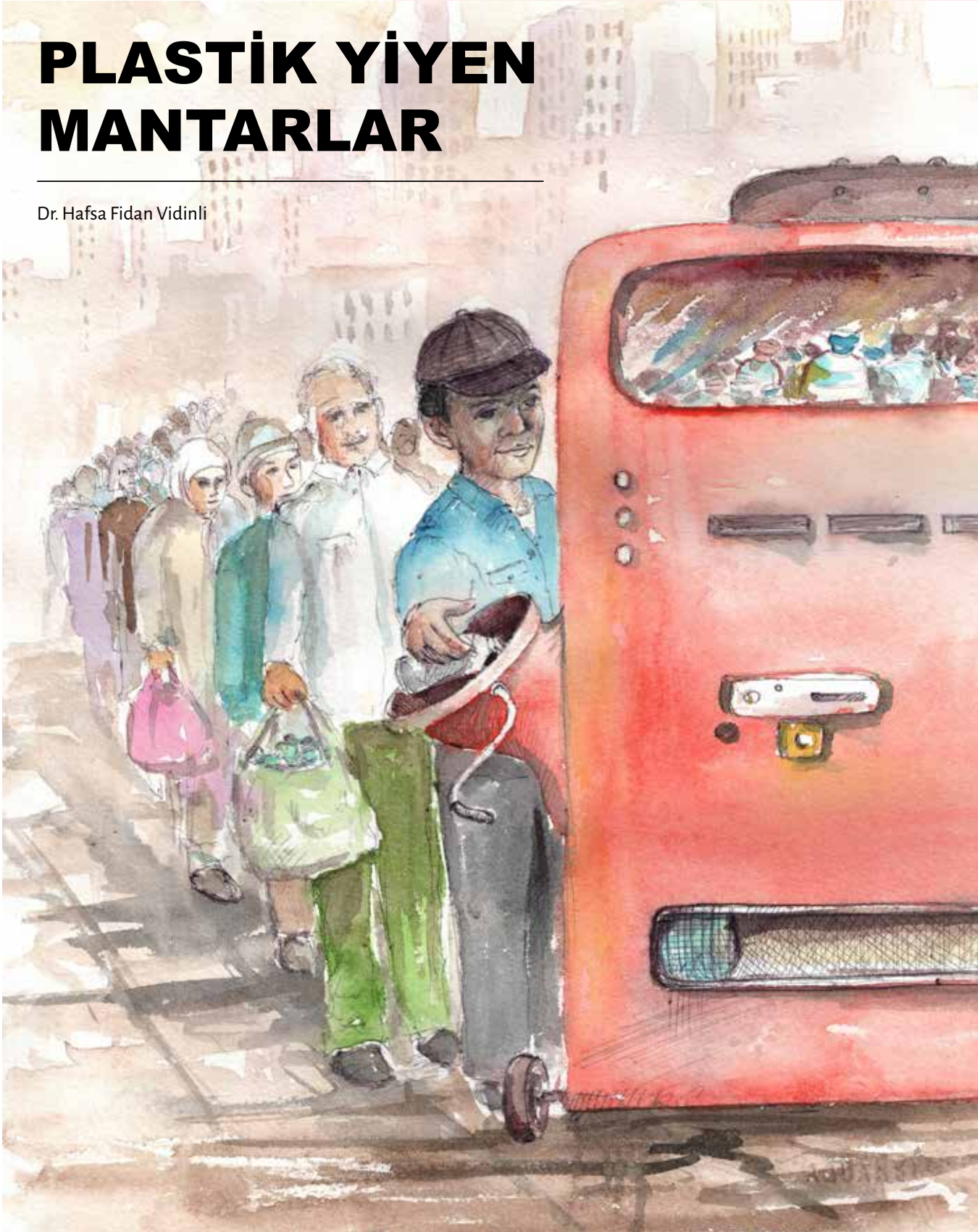
Müminler bir vücut gibidir.

Mümin mümine aynadır.

PLASTİK YİYEN MANTARLAR

Dr. Hafsa Fidan Vidinli

Geçen gün, Pakistan'da, İslamabad'da bir çöplükte, plastik yiyen bir mantarın türediği haberini okudum. Bu habere şaşırıyım mı sevineyim mi endişeleneyim mi bilemedim. Öyle ya, plastik gibi duygudan yoksun olan bir tür değiliz. Duygu karmaşası da plastik alışimlardan daha karmaşık bir hâlde zaman zaman çörekleniyor yüreğimize. Yuvarlana yuvarlana birbirine dolanan ip yumakları gibi zihnimde birbirine dolanan soruları aralamak ve duygu karmaşasını biraz olsun azaltmak için sorularımın üzerine tek tek gitmeye karar verdim.

Dünyamızın bir yerinde, bir çöplükte plastik yiyen bir mantar türemiş ise bu, bizim plastiğin neredeyse kıyamete kadar evrenimizi kirletecek olması sorununa doğal yoldan bir çözüm bulunduğu anlamına gelebilirdi. Bu açıdan habere sevinebilirdim. Ama plastik yiyen bir mantar türemişse, bu mantarı kullanmamız zorunlu gibi görünen plastiklerden nasıl uzak tutmalıydık? Ne bileyim plastik yiyen mantar; hangi plastikleri yemesi, hangi plastikleri de ellememesi gerektiğini nasıl bilecekti mesela? Örneğin bir uçakta makine odasındaki kablolar da sıçrar ve onları da yerse uçaklarımızın uçamaması gibi bir sorunla karşılaşmaz mıydık? Bu perspektiften bakınca evdeki su ısıtıcısından tutayım salata yaptığım plastik kaba kadar, dış fırçamdaki çocukların oyuncaklarına, televizyon kablolarından çiçeklerimin saksılarına kadar her şey bir anda tehdit altında göründü. Yoksa plastiğe upuzun bir ihtiyaç zinciriyle zaten bağlanmış mıydık? O hâlde plastik yiyen mantar, çözüm yumağı görüntüsü altında bir sorun yumağına dönüşebilir miydi?

Yumağın bu kısmını zihnim çözmeye çalışıyordum öte yanda muhayyilemde başka başka düğümler de belirdi. Mantar sever bir tür olan insanların da zamanla plastik yiyen mantarı yeme ihtimali ne kadardı? Evet, bu mantar türü, bildiğimiz sevimli ve benekli şapkalı mantar görünümünde değildi belki ama insanoğlunun doğada tüketmediği bir tür kalmadığına göre bu mantar türünün müptelalarının da çıkması mümkündü. Böyle bir iptila sorununa karşı insanlık, belki de plastik yiyen mantarı yiyebilmek için geri dönüşüm tesisleri kurarak bir çözüm üretilebilecekti. Böyle bir tüketim biçiminin insanın damarlarındaki plastik miktarını artırma ihtimali yüzde kaçtı? Hep sonsuzca yaşamak veya sonsuzca yaşayamayacağını kestir-

diğinde uzunca yaşamak isteyen insanoğlunun umudu, plastik yiyen mantarda mı gizlenmişti? Bu sonuca varmak çok zor değildi; plastik yiyen insan elbette plastikle beslendiği için onunla uyumu yakalayıp uzun yaşamalıydı. Bu perspektiften bakınca dönülmez yollara giren insanın dönüp dolaşıp özüne dönmesi de mümkün olmayabilirdi.

İşte bu duygularla, şaşırma, sevinme, endişelenme şeklinde karmaşa hâlinde iken işin içine bir de hayal kırıklığı eklendi. Plastik yiyen mantarın daha önce Japonya ve diğer ülkelerde de görüldüğü haberleri, okuduğum haberin uydurma olma ihtimalini güçlendiriyordu. Ben bunca endişeyi boşuna mı yaşamıştım, ya sevinci? Yine mi aslı olmayan bir haber beni asılsız hayallere sevk etmişti?

Neyse, hayal kırıklıklarının da üstesinden gelebiliyoruz biz insanlar. Duygusal çalkantılara uyum sağlama konusunda doğamız son derece cevval. Aslında düşündüm de her soruna doğanın doğal yolla çözüm bulmasını beklersek, çok bekleyebiliriz. Plastiğin doğamızı kirletiyor olmasına sınırlı da olsa çözüm bulan uygulamalar var. Bu tür çözümler, insanların zaaf noktalarını dikkate alıp onları doğanın yararına kullanmaya sevk ederek bulunmuş. Şöyle ki bir plastik ürünü kullandıktan sonra onu geri dönüşüme imkân veren çöp kutularına atabiliyorsunuz. Buraya kadar herkes bu çözümleri duymuştur, elbette. Ama bu yeni usul plastikten yapılmış geri dönüşüm kutusu, size o plastik malzemenin parasını geri ödeyebiliyor. İçine attığınız malzemeyi hızla analiz ediyor ve kaç kuruş edecekseniz anında geri ödeme yapıyor. İçine aldığı plastikleri de geri dönüşüm işlemine tabi tutulmak üzere içinde tutup onların evrende fazlaca yer tutmalarını engelliyor. Yeni yeni plastikler ama eskisinden yapılmaz. Bu yöntemle hiç değilse kontrolsüz çoğalma sorununun önüne geçilmiş oluyor.

İşte, insanı özünden yakalayan bir çözüm yolu; para iadesi. Madem kirlettiğimiz doğanın bir iadesi yok, insanlara para iadesi yaparak doğamızı iadesi mümkün olmayan bir forma dönüştürmesini engellemek mümkün o hâlde. İnsan bu, özünde iyidir. Nitekim plastik üretim ve tüketimi sorununa en etkili çözümün bu olduğu yönünde haberler de okudum. İnsanlar dizi dizi bu çöp kutuları önünde kuyruklar oluşturmuşlar. Sırada beklerken son derece kibar davranıp birbirlerini de itip kakmamışlar. Doğa sevgisinin gözünü seveyim...

Biraz Hasrettik Çokça Tecrübe

4 Haziran 2018

Eren'imî uğurlarken...

Bugün 4 Haziran 2018, Eren büyük hayallerinden birini gerçekleştirmek üzere yola çıkıyor. Yabancı dil eğitimi almaya, yurtdışına. Onun elini tutmak, yamacında olmak, gencecik bir ömrü süsleyen bir hayalin diğer kahramanı olmak tarifi imkânsız bir heyecan. Halbuki ben on yedi yıl geriye alıyorum filmi, gözlerimden akan yaşları silerken...

13 Temmuz 2001, İskenderun Devlet Hastanesi. Gecenin tam ortası...

Doktorumun "Kocaman bir bebek" diyerek müjdelediği evlat, kucağımdaydı. İsmi Eren. Erenlerden olsun diye Eren. Dokuz ay boyunca süren o binbir telaş, binbir soru, olabildiğince hüznün, onca sızı, onu kucağıma almamla son bulurken tarifsiz bir sevinç ve sonsuz endişe yerleşmişti kalbimin orta yerine. Bu açıdan annelik konusunda o romantik filmlerdeki annelere benzediğim pek söylenemezdi. Evlat benim için her şeyden ziyade çok büyük sorumluluk demektir zira. Zaman öyle geçti ki; bitmesini hiç istemediğim günler de oldu, hemen geçsin istediğim haftalar da. İlk ateşli hastalık, ilk aşı, ilk gülücük, ilk adımlar, düşüp yaralanmalar, ilk diş, ilk kelime, okulun ilk günü, su çiçeği şukurları... Neler neler...

Eren iki aylıkken İstanbul'a taşındık. Hayallerimin başkenti İstanbul'a, bir anne olarak geleceğim hiç aklıma gelmemişti. Tatile gelince güzeldi İstanbul. Gezmeye gelince güzel. Fakat yaşamak bambaşkadır İstanbul'da. Bunu çok iyi biliyordum. Küçük bir ilçeden, ülkenin en büyük şehrine taşıyıyor olmak... Bitmek bilmeyen endişelerime yenileri eklenmeye başlamıştı bile. Nasıl bir okula gidecek, nasıl arkadaşları olacak. Bu koca şehirde nasıl büyüyecek bu bebek...

Evlat dediğin, belli bir yaşa kadar sana bağımlı ama aslında dünyaya geldiği o ilk andan itibaren senden bağımsız bir varlıkmış. Yani öyle planlar yapıp kurmaya gelmiyormuş. Eren'le öğrendim. Kalıplarla büyümüş bir anne olarak buna alışmak zordu tabii. Anne baba ne derse o. Büyükler ne isterse o. Aksi dile getirilemez, düşünülemezdi bile bizim çocukluğumuzda. Hayat; planlar kurmamayı, kendimi ne kadar yorsam ve zorlasam da bildiğini okuyacağını zamanla öğretti bana. Kavgalar, barışmalar, ağlamalar... Birlikte yoğrulan poğaçaya hamurları, İstanbul tarihi mekân turları, dersler, alışverişler, akıl almalar, akıl vermelerle nasıl da çabuk geçti yıllar...

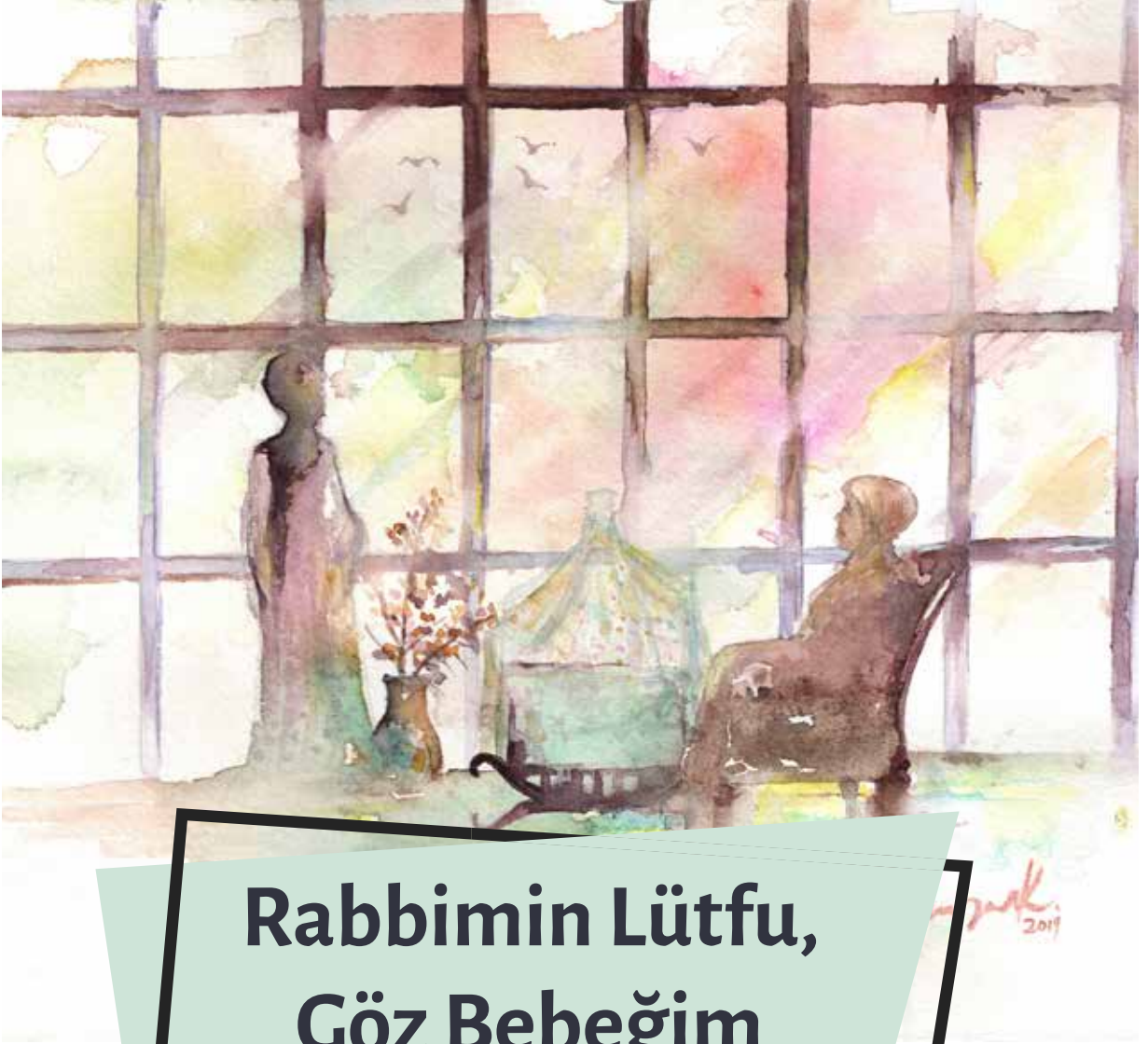
Hakikaten, ne ara büyüdün sen. Daha dün ana sınıfı öğretmeninin etrafında pervane dönen, o çiçekler kondurulmuş "Canım öğretmenim, sarıpatatyam..." ile başlayan mektubu yazan sen değil miydin? İlk adımlarına alkışlar

tutup sevindiğimiz bebek hani. Aynı sene sahneye çıkıp tüm okul karşısında şiirini bir çırpıda okuyan, tezahüratları duyunca gözleri ııldayan Eren... Şimdi düşünüyorum da ben onu büyüttüm sanırken aslında birbirimizi büyüttümüz. Ne çok şey öğrenmişim ondan.

Aslında o kadar korkuyordum ki gitmesinin kesinleştiği günlerde. Bilmediği bir dilin konuşulduğu, bize çok yabancı bir kültürün yaşandığı ve her şeyden önemlisi binlerce kilometre uzaklıkta bir şehre oğlumu yalnız gönderecektim. Daha önce hiç görmediğim, tanışıp konuşmadığım bir ailenin evinde, iki ay kalmak üzere üstelik. İlk kez yaz tatilini benden ayrı geçirecek. Benim kendi endişelerim yetmezmiş gibi üstüne bütün tanıdıklarım, annem, komşu ve akrabalarımın; "Nasıl göndereceksin, iki ay boyunca yokluğuna nasıl dayanacaksın, nerede kalacak, hiç tanımadığınız birinin evinde mi kalacak yani, nasıl?" şeklindeki uzun soruların eklenmesi korkularımı ve endişelerimi misliyle artırmıştı. Bütün bunlardan kurtulmalıydım. Korkuyla çıkılan bir yolda başarı ne kadar mümkün olabilirdi ki. Asıl şimdi elini her zaman tuttuğumdan daha sıkı tutmam ve ona her zamankinden çok daha fazla güvenmem gerekiyor. Bunu biliyordum fakat öncelikle beni kuşkuyla düşüren diğer sesleri susturmalıydım. Bu konuda çok çabaladım ve epeyce de yol katettim. Birkaç hafta içinde, bana sorulan tüm sorulara gayet soğukkanlı bir şekilde ve kararlı bir ses tonuyla cevap verdim. Sonunda herkes alıştı bu fikre. Sonra baktım ki sadece etrafımdaki sesleri değil beni tedirgin eden iç sesimi de susturmayı başarmışım, kendim de alışmışım Eren'in gidişine. Biliyordum ki Eren'in benim gözümde göreceği en ufak bir endişe onun zihnini bulandıracak, akli bende kalacak, yüreği tedirgin yola çıkacaktı. Evdeki ortamdan uzaklaşıp zihnimi toparlamaya, Eren kadar benim de ihtiyacım vardı. Zaman iyiden iyiye daralmıştı. Giderken nelerin götürüleceği listesi haftalar öncesinden yapılmış, günler öncesinden de eksikler tamamlanmıştı. Yanında kalacağı aileye verilecek küçük hediyeler de valize kondu. İlaçları, pasaportu, cüzdanı, okul belgeleri de kontrol edildi. Her şey hazır, biz hazır.

Şimdi bizi biraz hasretlik, çokça tecrübe bekliyor biliyorum. Ömrümüzün en unutulmaz zamanlarından birini, ayrı ülkelerde ama birlikte yaşayacağız. Dilerim tekrar tekrar hatırlamak isteyeceğin güzel günlerin olsun orada. Unutulmayacak anlar yaşayacağın, güzel dostlar edinip yeni şeyler öğreneceğin dolu dolu iki ay geçir.

İlmine ilim katıp gelesin. Kalbim ve dualarım hep seninle olacak. Güle güle git evlat. Sağlıkla dön.

Rabbimin Lütfulu, Göz Bebeğim

Zeynep Çelik

O kul bitmiş, güzel de bir işe girmiştım. Ardından can yoldaşımı bulmuş, onunla hayatımı birleştirmiştim. Çalışıyor, evimin geçimine katkı sağlıyordum. İş hayatı zaman zaman yorucu olsa da eşimin de desteğiyle üstesinden geliyordum. Evliliğimizin ilk yılı geride kalmış, eşim ve

ben yeni yaşamımıza alışmıştık. Artık yuvamızı şenlendirmek istiyorduk. Her kadın gibi ben de anne olmayı arzu ediyor, evimin kıymetli misafırı için hazırlıklar yapıyordum.

Kendinden önce haberi geldi bebeğimin. Hayatımın en güzel durağıydı annelik. Hamileliğim boyunca iş ve ev arasında mekik

dokudum. Bir yandan evimin düzenini, tertibini devam ettirmeye diğer yandan da bebeğim için kendi sağlığıma dikkat göstermeye çalışıyordum. Bu süreçte en büyük desteği sevgili anneciğimden gördüm. Eşim de elinden geleni yapıyor fakat kendi iş yoğunluğundan her şeye yetişemiyordu.

Annem ta Ankara'dan kalkıp Konya'ya, yanımıza gelmiş, bulantılarının yoğun olduğu aylarda hem benimle hem de evin işleriyle alakadar olmuştu. Allah'tan yolculuk meşakkatli değildi, hızlı tren sayesinde mesafeler kısalmıştı.

Günler uç uca eklendi, aylar bir-biri ardına dizildi. Doğum vakti yaklaşmıştı. Sevgili anneciğim yine yanı başımdaydı. İzne ayrılmıştım; bütün vaktimi evde geçiriyor, evin yeni misafiri için hazırlıklara yardım etmeye çalışıyordum. Bütün bu telaşın içinde bir başka soru zihnimi kemirip duruyordu. İznim bittikten sonra bebeğimi kime emanet edecektim. Küçük yaşta bakım evine vermek istemiyordum. Kendi evinden, yuvasının sıcaklığından ayrılmasına gönlüm razı olamazdı. Bakıcı fikri ise çok daha uzaktı. Hiç tanımadığım birinin insafına bırakma düşüncesi beni korkutuyordu. Gerçi arkadaşlarım bana pek çok isim önerdi, geçmişte çocuklarına bakan kadınları tavsiye edenler oldu.

Yavrumu ancak kendi canımdan, kanımdan birine emanet edebilirdim ve annemle konuşmaya karar verdim. Zaten neredeyse her ay birkaç günlüğüne de olsa Konya'ya gelmiş, bizi hiç yalnız bırakmamış, desteğini esirgememişti. Ben işe başladıktan sonra da hızlı trenle pekâlâ gelip gidebilir, hafta içleri bebeğin bakımını üstlenebilirdi. Hem babam da emekli olmuştu. Kimi zaman o da bu seyahatlere eşlik ederdi. Evin bir odasını da onlar için düzenler, rahat etmelerini sağlardım. Evet, annemle bu konuyu konuşmalıydım.

AHİR ÖMRÜM

Kızım... Hemşirenin pembe battaniyelere sarılı o minicik bedeni getirip kollarıma bırakması, müjde bir kızınız oldu, demesi dün gibi aklımda. Şimdi büyüdü, evlendi de bir bebek bekliyor. Anne olacak, bu eşsiz saadeti o da tadacak. Rabbime

Belli bir yaştan sonra yollar insanın gözünde nasıl da büyüyor. İnsan kendi evini, kendi düzenini arıyor sonra. Kızı da olsa bir başkasının evinde kendini eğreti hissediyor. Biraz da eski toprağız biz. Öyle konargöçer gibi yaşamaya alışkın değiliz.

ne kadar şükretsem az. Hamileliğinin ilk ayları biraz zor geçti, elimden geldiğince destek olmaya çalıştım. Evimi barkımı bırakıp yollara düştüm. Allah onların rızkını da Konya'da vermiş. Olsun dedim. İki saatlik yol dedim. Ne zaman başları sıkışsa bıkmadan usanmadan koştum, yüklerine bir omuz da ben oldum.

Doğum yaklaştı. Lohusalığında kızımın yanı başında olayım dedim, yükümü toplayıp kızımın

evine yerleştim. Bebek sağ salım dünyaya gelsin, dünya gözüyle torunumu kucağıma alayım, bir anneanne başka ne ister. Zaman daraldıkça kızımın da telaşı arttı. Şimdiden bebeğin bakımıyla ilgili kaygılanmaya başladı. Anlıyorum, çalışıyor, izni bitince işe dönecek ve bebeğini güvendiği birine emanet etmek istiyor. Ne yalan söyleyeyim arada bir konuyu bana açmak için kıvrandığını görüyorum ama şimdilik geçiştiriyorum.

Ben de istemez miyim torunuma bakmayı, o minicik bebeğe kol kanat olmayı. Fakat şu hamilelik sürecinde bile Konya'ya gidiş gelişler beni o kadar yordu ki... İhtiyarlık bir yandan hastalıklar diğer yandan. Gençlere baksan iki saatlik yol, ne var, diyorlar. Ama belli bir yaştan sonra o yollar insanın gözünde nasıl da büyüyor. İnsan kendi evini, kendi düzenini arıyor sonra. Kızı da olsa bir başkasının evinde kendini eğreti hissediyor. Biraz da eski toprağız biz. Öyle konargöçer gibi yaşamaya alışkın değiliz. Hem bizim bey rıza gösterecek mi bakalım bu işe. Emekli adam, onun da kendine göre alışkanlıkları var. Arkadaşları, dostları... Alıştığı mekânlar var. Benimle gel desem, bilirim gelmez; ee bir başına da idare edemez.

Ne yapacağımı şaşırdım. Bunca şeye nasıl yetişeceğim. Kızıma olmaz bakmam desem kırılacak, gönül koyacak. Kabul etsem ahir ömrümde iyice belim bükülecek. Bir yanda benden çaresizce yardım bekleyen kızım ve torunum diğer yanda ailem, evim ve üstüne bir de hayatın bana bıraktığı yorgunluklar...

Kendinle Göz Göze

Dr. Şerife Nihal Zeybek

Otur aynanın karşısına ve uzun uzun bak yüzüne. İnsan kendisine hiçbir zaman diğer insanların gözünden bakamaz. Hele objektif hiç bakamaz. Buna itiraz edecek kimse yoktur değil mi? Bunu düşünerek tekrar bak kendine. Dışarıdan bir gözle, sanki yabancı birine bakıyormuş gibi görmeye çalış. Olmadı mı? Kendinle göz gözeyken çok zor bunu başarmak değil mi?

Neler gördü bu gözler, nelere güldü bu dudaklar, neler için ıslandı bu kirpikler... Yaşamını bir film şeridi gibi geçir zihninden. Yordu mu seni hayat? Üzdü mü, hırpaladı mı? Sağdan sola mı savurdu? Evet, kolay bir yaşamın olmadı belki. Peki, zor olan tek senin hayatın mıydı? Bir seni mi buldu çözülmez problemler? Tek sen miydin kanadı kırılan, beli bükülen? Sadece senin mi işlerin ters gitti, hep sana mı yapıldı tüm haksızlıklar?

O film şeridine iyi bak. Gözyaşı her gününde var mıydı? Yoksa sen sadece gözü yaşlı günlerine mi odaklandın? Hep acılı günlerini mi andın, anlattın ve böylece onları hatıralarında kalıcı kıldın? Ağlamadan, üzülmeden geçen zamanların da olmadı mı? Nor-

mal, sıradan dediğimiz günlerin... Aslında her biri şükür sebebi olan o monoton günler yaşamadı mı? Bir güne sağlıklı uyanmak, evde yiyecek ekmeğinin olması yeterli gelmedi mi kendini mutlu hissetmene, şükretmene? Daha fazlasını mı istedin hep? Olanlara değil, olmayanlara mı odaklandın? Sahip olduklarını sıradan görüp, zaten olması gereken şeyler kabul edip, sahip olmak istediklerinin peşinde mi sürüklendin? Bu isteklerin uğrunda çok koşup yoruldun mu, düşüp dizini kanattın mı? Peki, hiç durup, derin bir nefes alıp da ciğerlerine, sordun mu kendine "Değer mi?" diye?

Şu sorulara cevap verebilir misin kendi kendine, tüm samimiyetinle; "Sınırlı hayatını, sınırlı enerjini ne için harcıyorsun? Peki, eğer ki kavuşsan o isteklerine, onlar tatmin edecek mi seni? Artık burada bitti koşturmaca, işte ulaştım hedefime." deyip geri çekilmeyi, durup dinlenmeyi bilecek misin? Yoksa başka başka hedefler mi koyacaksın hemen ardı sıra? En kötüsü ise bu hedefler, hep fani dünyaya yönelik mi olacak? Dünyanın gelip geçici lezzetleri mi olacak? Son nefesi-

ni verdiğin andan itibaren hiçbir anlam ifade etmeyen şeyler mi olacak?

Otur aynanın karşısına ve uzun uzun bak. Yüzleş kendinle. Tüm açıklığıyla ve acımasızlığıyla sor bütün bu soruları kendi yüzüne. Eğip bükmeden, yumuşatmadan. Ve cevapla! Bahanelere sığınmadan, dürüstçe, nefsinin müdafaaya ihtiyaç duymadan.

Hayatını başka şekilde geçirmen mümkün müydü? Kendince tercihlerin, önceliklerin nasıl etkiledi yaşam serüvenini? Yaşadığın üzüntülerden, yıkımlardan hep mi başkaları sorumluydu? Sen hep mi mağdurdun? Ayranım ekşi olabilir, bir bakayım tadına demedin mi hiç? Senin de suçun, belki ihmalin, haydi diyelim aşırı iyi niyetliliğin olamaz mı bazılarının sebebi? Biraz da olumlu anılarını düşün, kaçına şükrettin gerektiği gibi. Şükredilmeyi fazlasıyla hak edenlerden hangilerini görmezden geldin hayatında? Hasta olduğun her gün şikâyet ettiğin kadar, sağlıklı olduğun her gün için şükrettin mi? Karnını geç doyurduğunda mızımızlandığın kadar, henüz açlık hissetmeden yediğin yemekler için hamt ettin mi?

Daha fazlasını mı istedin hep? Olanlara değil, olmayana mı odaklandın? Sahip olduklarını sıradan görüp, zaten olması gereken şeyler kabul edip, sahip olmak istediklerinin peşinde mi sürüklendin?

...

Geçen günler, adı üzerinde geçti gitti. Şimdi onlar için dövünmek boşa. Lakin ibret almak, ders çıkarmak her daim, her yaşta ve koşulda mümkün. Öyleyse sen de silkelen şöyle bir! Kalk da bir yüzünü yıka, o suyla aksın bundan öncekiler; ihmallerin, pişmanlıkların, bile isteye yahut nasıl olduğunu anlayamadan yaptığın yanlışların. Soğuk suyu yüzüne çarp, ruhunda hisset etkisini. Musluğu kapatmanla birlikte, artık sen de kapat eski defterleri. Bir besmele çek, bir İnşirah oku gönülden. Ellerini aç, sığın Rabbine. “Allah’ım kendi inadım ve nankörlüğüm nedeniyle var olan gözümdeki, gönlümdeki perdeyi kaldır. Beni nimeti fark eden, onun için şükreden, ahireti gerçek yurt olarak tanıyan kullarından eyle.” diyerek niyaz et canı gönülden.

Ve tekrar geç aynanın karşısına, bu kez kendine merhametle bak, şefkatle... Ama yine de objektif olmaya gayret göstererek. Şu andan itibaren yeni bir sayfa açmaya karar ver hayat defterinde. Daha çok nimet farkındalığı olan, acizliğinin her an idrakinde olduğun. Gelip geçici dünyanın menfaatlerine yaşamında öncelik vermediğin, Allah’ın razı olduğu kulların arasında yer alma gayretini hep muhafaza ettiğin...

Aynada gözlerinin içine gönül rahatlığıyla bakabilmek adına, kendin için yap bunu!

Zavallı Mutluluk

Sümeyra Çelik

DİTİB Hannover Merkez Camii Din Görevlisi

Şubatın soğuğu boğazımdan geçmesin diye yemeniyi sıkıca bağladım. Yıllar geçmişti ama daha dün buradaymışım gibi her şeyi aynı sırayla yaptım. Önce eski eşyaları giyeceksin ki üstüne başına koku sinmesin. Kap kacağı da tedarik edince ahırın yolunu tutabilirsin. Bunları yaşarken çocukluğumdan kalma o kesif kokuyu yeniden duyar gibi oluyordum.

Aslında çok sevmezdim inekleri hatta azıcık ürkerdim de. Evdekiler çay tarlasına gidip inekleri besleme işi bana kalınca kapının önünden gelişigüzel savurdum otları. Yarıyı yerlere, yarıyı yemliğe düşerdi. Aç kalırdı belki de hayvancağızlar. Şehrin yorgunluğunu atmak için bakraç elimde ahırın yolunu tutarken

bütün bunları özlemiş olmama biraz da şaşıryordum.

Uzun yıllar geçmesine rağmen ilk denemem başarısız sayılmazdı. Yaklaşık dört litre süt sağmıştım. Ne kadar sürdüğünü hatırlamadığım muhteşem bir deneyim, yoğun ve stresli düşüncelerin uçup gittiği bir dinginlik ânı olmuştu benim için. Sağım işleminin nasıl bir gayret gerektirdiği işin ehline malumdur. Parmaklarım sızlıyordu ama ruhum müthiş bir sükûn bulmuştu. Daha önce bu zevki nasıl kaçırdığıma hayıflanıyordum. Sömestr tatilinin başlamasıyla şehirden koşar adım kaçan ben, hem eskisi gibi işlere yardım ediyor hem de sık sık çocukluk yıllarıma kısa yolculuklara çıkıyordum. Çay bitkisi boyumu aşardı

tarlalarda aileme yardım etmeye başladığımda. Hatta su taşıma gibi angarya işleri veriyorlar, az çay topluyorum diye kızardım.

Yeşilin, mavinin, otun, çiçeğin, böceğin bolca olduğu köyümüzden, etrafı sarılı, beton bloklar tarafından kuşatılmış, gökyüzünün dahi mavisini yitirdiği yerlere... Semayı görmek için başımı kaldırmamın yeterli olmadığı şehirlere. Kuş civıltılarından gürül gürül akan derelerin sesinden gürültülü, kirli, telaşlı, koşturmacalı caddelere. Apartmanlarda üst üste yığılmış hayatlara. Bütün bunlar büyük şehirlerin bize kattıkları. Ya da aldıkları mı demeliydik? Şehirler büyürken galiba insan küçülüyor. Dünyası daralıyor. Yapay gündemleri oluyor. Hangi rengi giyeceğine hatta

hangi rengi seveceğine karar veriyor kent yaşamı. Bu kocaman farkları düşünürken ne anlattığının farkında olmadan kendimi sınıfta buluyorum. Dışarıda naif bir kar yağışı, içerde uzaklara göçmüş zihnimle devam ediyorum derse. Tatil çoktan bitmiş, okul başlamış...

Kim bilir böyle kaç kişi kaybolmuştur dünyasında. Koyduğu yerde kendini bulamıyor yahut yanlış yerde arıyordur. Belki de koyacak yer bulamıyordur. Zira yaşamak yarış hâlinde olmak demek artık. Bilerek veya bilmeden doğal rakip ilan ediliyor çevredekiler. Ve bir müsabakaya yaşıyor. Unvanı, konumu, donanımı olan insanlar ile dolu etraf ama evcilik oynamamış çocuklar gibiler. Mutlulukta herhangi bir kariyer yapmamışlar sanki. Fotoğraflara gülücükler dağıtırken etrafına somurtmakta maharetliler. Bazen yapay gülümsemeler ile ele veriyorlar kendilerini bazen de dilde eğreti duran birkaç kelamla. Hâlbuki değerli olan insandır. Parmağındaki ziynetten daha kıymetli, paha biçilemezdir ellerin merhem olduğu hayatlar. Hâl hatır soran bir iki

sözcük yahut samimi bir tebesüm, insana isminin önündeki unvandan daha çok değer katar. Hasılıkelam; her yerde görülebilen mutluluk, hengâme hâlindeki yaşamlarda kayboldu ve bulunamaz hâle geldi.

Yorulan, yılgınlığa kapılan, koşuşturan günümüz insanı saadete giden güzergâhı değiştirerek yanlış bir rota çizdi. Sanal gündemler oluşturarak yapay hâller icat etti ve bunların doğruluğuna maalesef kendini inandırdı. Dolayısıyla her şeyi zorlaştıran bu durum kişinin mutluluğuna da büyük bir engel teşkil etti. Böylece saksısı değişen çiçekler gibi yerini yadırgayan mutluluk hayatta ulaşılması güç bir olguya dönüştü. Eski fotoğraflarda hapsolan ve çocukluk hatırası olarak raflardaki yerini alan zavallı mutluluk ortalıktan kayboldu.

Her şey gibi mutluluk da öğrenilebilir. Kanaatimizce bunun için okuluna da gitmek gerekmez. Umut gözlüğünü takan, tevekkül atkısına bürünen ve ceht saatini yanında taşıyan herkes saadeti yaşar.

Mutlu olmak için dolgun bir maaş, sağlam bir statü, falanca

diploma vs. şart değil. Sadece kavi bir niyet lazım. Sabah ışıkları ile başlayan kuş cıvıltıları mutluluk getirip bırakır pencerenin önüne. Yapılması gereken tek şey, camı açmak ve hiçbir bestenin rakip olamayacağı bu ezgiye kulak vermek. Hepsi bu kadar. İlk adımlarını atmaya başlayan bebeği kucaklama yarışıdır mutluluk. Saba makamında ezanlarla uyanmaktır. İlk yudumda alınan çayın tadıdır. Sofrada kaşık seslerinin birbirine karışmasıdır. Çörek otu kokusunda pide kuyruğundaki muhabbetlerdir. Ne zaman, kim aranıyorsa "Ne iyi ettin de aradın, sağ olasın." hitabını duymaktır.

Mutluluk, sırtını, sıvazlarken "Üzülme, bu da geçer." diyen dost kelamıdır. Aynı kıbleye döndüğün, aynı iftarı beklediğin kardeşinin duacıları olma. Kazancından vermek, elindekini paylaşmaktır. Bir mülteci çadırındaki çocukların gülücükleridir. Mevla neylerse güzel eyler bakışıyla kendine ve etrafa umut olma. Kusur aramadan bakabilmek, kırıp dökmeden konuşabilmek ve bazen de sükût etmektir.

Şeyh Galib

Hilal Ceyhan Köksal

Dilimize dolanan bazı mısralar vardır, duygularımıza öylesine tercüman olur ki zamanla sözün sahibiyle aramızda yabancılık kalmaz...

Sen Ahmed ü Mahmud u Muhammedsin efendim

Hak'dan bize sultân-ı müeyyedsin efendim.

Beysin sahibi, divan edebiyatının

son büyük şairi sayılan, kısacık ömrüne çok şey sığdırmış bir deha: Şeyh Galib.

1757 yılında İstanbul'da doğan, asıl adı Mehmed Esad olan Şeyh Galib'in annesi Emine Hatun'dur. Babası Mustafa Reşit Efendi, kavi bir din eğitimi almış, şiire meraklı, kültürlü bir kişidir. Dedesi Mehmed Efendi de Mevlevî ekolü aydınlarındandır.

İlköğrenim eğitimini babasından alan Mehmed Esad, Arapça ve Farsça öğrenir ve iyi bir eğitim alır. Bunların yeteneğiyle birleşmesi, çok genç yaşta güçlü bir şair olarak tanınmasına vesile olur. Şiirlerinde önce Esad sonra Galib mahlasını kullanır. Her iki mahlası birlikte kullandığı da görülür. Henüz 24 yaşındayken muazzam bir divan, 26 yaş-

larında mesnevinin en başarılı örneklerinden olan Hüsn ü Aşk'ı kaleme alır. Mesnevî tarzında yazılan Hüsn ü Aşk, derin anlamlar taşımasının yanı sıra yüzyıllar boyunca diğer yazarların kitaplarına konu olan bir başyapıt hâline gelir.

Şeyh Galib, 27 yaşında Konya'da Mevlâna Dergâhı'nda çileye girer fakat hasretine dayanamayan babasının isteği üzerine çilesini tamamlamadan İstanbul'a döner. 1791 yılına kadar ilimle meşgul olur ve genç yaşta Galata Mevlevîhânesi'nin şeyhliğine getirilir. Peygamber Efendimize (s.a.s.) derin bir muhabbetle bağlıdır ve bu beyitlerine yansır:

Efendimsin cihanda itibarım varsa sendendir.

Miyân-ı âşıkanda iştiharım varsa sendendir.

Benim feyz-i hayâtım hâsılı rûh-ı revânımsın.

Eğer sermâye-i ömrümde kârım varsa sendendir.

Şeyh Galib, sarayda itibar gören bir zattı. Bestekâr olan, İlhamî mahlasıyla şiirler yazan, hat sanatıyla da meşgul hükümdar III. Selim, her fırsatta ona duyduğu muhabbeti aşikâr ederdi. Koca Sultan, tüm protokol kaidelerini bir tarafa bırakarak onu görmek için yanına gelirdi. Şeyh Galib de teklifsizce saraya girer çıkar; padişah, kendisiyle dertleşir, sıkıntılarını paylaşırdı. Galata Mevlevîhânesi'nin tamiri için bir kaside takdim edince padişah onun arzusunu yerine getirerek tekkeyi tamir ettirmiştir. Bu ya-

kınlık, çevresindekileri rahatsız etse de böyle sürüp gitmiştir.

Divan edebiyatının vedud vafını kaybettiği bir dönemde, ona yeni bir can getiren Esad, III. Selim'in yenilikçi yönünü de destekler ve bunu şiirlerinde vurgular.

Önce annesi Emine Hatun'un ardından çok yakın dostu Esrar Dede'nin vefatı, Şeyh Galib'i derin bir hüzne boğar; Esrar Dede için bir mersiye kaleme alır. Hassas mizacı, bu üzüntüye dayana-

Kısacık ömrünü süsleyen Peygamber (s.a.s.) aşkı, Şeyh Galib'e eşine az rastlanır şiirler yazdırmış, edebiyatımızın güzide eserlerine imza attırmıştır.

maz. Çok geçmeden üzüntünün tesiriyle hastalanır ve 41 yaşında hayata gözlerini yumar.

Cenazenin tekfininde Mustafa Reşid Efendi'nin, "Ah oğul! Bu beyaz kefene o kara sakal yakıştı mı hiç?" diyerek ağlayışı, şahit olanların asla unutamadıkları bir anı olarak zihinlere kazınır. Oğlunun çileye girmesine, hasretine dayanamayacağı için itiraz eden Mustafa Reşid, biricik evladını toprağa vermenin hüznünü derinden yaşar...

Şeyh Galib, Beyoğlu ilçesinde bugün Divan Edebiyatı Müzesi olarak faaliyet gösteren Galata Mevlevîhânesi bahçesinde, İsmâil Ankaravî Türbesine defnedilir.

Hoşça bak zatına ki zübde-i âlemsin sen

Merdûm-i dîde-i ekvân olan âdem-sin sen

Mısralarıyla hatıralarımızda kalan Şeyh Galib, hayatımızın ne kadar kıymetli ve kısa olduğunu söylemektedir sanki bizlere... Kısacık ömrünü süsleyen Peygamber (s.a.s.) aşkı, ona eşine az rastlanır şiirler yazdırmış, edebiyatımızın güzide eserlerine imza attırmıştır. O şiirlerinde yenilik arar ve bu kendi ifadelerinden anlaşılır. Klasik tarzda yazdığı gazel ve kasidelerin dışında; soyut ve somut kavramları birbirine yaklaştıran terciibend, terki-bend, müseddes ve tardiyyeleri kendisinden sonraki Edebiyât-ı Cedide şairlerine ilham olur. Şiirlerinde özel bir iklim oluşturan Galib'in okuyucularına sunduğu bu renkli imgeler dünyası için Ahmet Hamdi Tanpınar "Avize gibi renk ve ışık dolu." der.

Âşık ne serv ne server gerek

Başına buyruklara efser gerek

Devr-i felekden nola pervaneye

Şem'i tavâfetmeğe bir per gerek

Yanması hâzır yolu malûm anın

Haccına ne zâd ü ne reh-ber gerek

Bu sözü ammâ ki kolay sanma sen

Aşk gibi sinede gevher gerek.

Dağarcık

Sarı Çizmeli Mehmet Ağa

İzmir'in önde gelenlerinden zengin bir adamın Aydın'dan bir misafiri gelecektir. Misafiri karşılamak üzere faytonunu ve uşağını Alsancak istasyona gönderir. Uşak istasyona giderken sorar: "Ben gelecek misafiri tanımıyorum. Kalabalıkta nasıl bulacağım?" Adam "Uzun boylu, elli-elli beş yaşlarında, tıknazca, efe bıyıklı, sarı çizmelidir; elinde gümüş saplı kamçısı vardır, ismi Mehmet Ağa'dır." diye tarif eder.

Tren gelir, yolcular vagonlardan birer ikişer inmeye başlar. Garın içinde mahşerî kalabalık vardır. O tarihlerde sarı çizme giymek pek modadır dolayısıyla trenden inenler arasında pek çok sarı çizmeli yolcu vardır. Uşak şaşırır, hangisinin Mehmet Ağa olduğunu kestiremez ve bağırmağa başlar:

"Aydın'dan gelen, Sarı Çizmeli Mehmet Aşam!"

"Aydın'dan gelen, Sarı Çizmeli Mehmet Aşam!"

Avazı çıktığı kadar bağırın uşağın bu saf hâli istasyondaki ahalinin pek hoşuna gider ki bugün herkes bu sözü bilir...

Bir Hadis

"Kim duyulsun diye iyilik yaparsa, Allah (onun bu niyetini herkese) duyurur. Kim gösteriş için iyilik yaparsa, Allah da (onun bu riyakârlığını herkese) gösterir." (Müslim, Zühd, 48.)

Bir Ayet

Ey iman edenler! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da diğer kadınları alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Birbirinizi karalamayın, birbirinizi (kötü) lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir namdır! Kim de tövbe etmezse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir. (Hucurât, 49/11.)

KISSADAN HİSSE

Kibirli Dil Bilimci İle Kayıkçı

Kibirli mi kibirli bir dil bilimci, kayıkla gezinti yapmak amacıyla sahilde müşteri bekleyen yaşlı kayıkçının yanına gider. Fiyat konusunda anlaşır anlaşmaz kayıkçı küreklere asılır, denize açılırlar. Kıydan epey uzaklaştıktan sonra dil bilimci “Sen hiç dil bilim okudun mu?” diye sorar. Kayıkçı bu beklenmedik soru karşısında şaşırır: “Ben cahil birisiyim efendim, dilden de dilbilgisinden de anlamam!” der. Dil bilimci, küçümseyerek bakar, “Yazık olmuş, ömrünün yarısı boşa geçmiş!” diye cevap verir.

Bu söz, kayıkçının kalbini kırar. Üstelik adama öfke lenir ama o anda “Ya sabır!” deyip karşılık vermez. Ne de olsa adam müşterisidir. Ufukta tek bir kaya parçasının bile görünmediği denizin ortasında yol almaya devam ederler. Biraz daha vakit geçer. Kayıkçı gökyüzünde kara bulutların bir araya toplanmasından kaygılanır ve küreklere daha hızlı asılır. Dil bilimci, “Hayırdır, neler oluyor?” diye sorar. Kayıkçının “Şimdilik bir şey yok ama sanırım yakında olacak.” cevabı karşısında iyice telaşlanır. Çok geçmeden amansız bir fırtına kopar. Kayık bir girdaba sürüklenir, az sonra alabora olacağı kesindir. Kayıkçı seslenir:

“Yüzme biliyor musunuz?” Dil bilimci bağırır. “Hayır!” Bu sefer sıra yaşlı adamdadır: “Yazık ömrünüzün tümü yok oldu desenize, kayık birazdan batacak çünkü...”

Bir inci

“Anadilini hakkıyla bilmeyen, bu dilin inceliklerine tam manasıyla sahip olmayan gençler, ne kendi ruhlarına çevrilmek ne de ruhlarını kâinatın sırlarına çevirmek yani ruhbilim ve felsefeyi anlama yolunda başarı gösteremezler.”

Nurettin Topçu

Esmâ-i Hüsnâ

الْغَفُورُ

el-Ğafûr: Günah ne kadar büyük ve ne kadar çok olursa olsun tövbe eden, af ve mağfîret dileyen kullarını bağışlayan, günahları örten, tekrar tekrar affeden...

Osmanlıca

مردیون
آغیر آغیر چیقه جقسک بو مردیونلردن
آتکلرکده کونش رنکی بر بیغین پاپراق
و بر زمان باقاجقسک سمایه آغلا یمرق..
صولر صاراردی.. یوزک پرده پرده صولمقده
قیزیل هوالری سیر ایت که آقشام اولمقده..
احمد هاشم

Merdiven

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak,
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak...
Sular sarardı... yüzün perde perde solmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

Ahmet Hâşim

Sanatta Hayat Bulan Şehir:

PRIZREN

Ramazan Arslantaş

Prizren, 2008 yılında bağımsızlığını ilan eden Kosova'nın, başkent Priştine'den sonraki ikinci büyük şehri. 230 bin nüfuslu şehirde, net rakamlar olmamakla birlikte 20-25 bin civarında Türk nüfusun varlığından söz ediliyor. Bu anlamda Kosova'da Türkler'in en yoğun yaşadığı şehir. Arnavutluk sını-

rında, Şar Dağları'nın eteklerinde yer alan Prizren'de, Türkçe önemli bir iletişim ve kültür dili. Sadece Türkler değil, Arnavut, Boşnak ve az sayıdaki Sırp'lar da Türkçe biliyor. Tabelalar Arnavutça, Sırpça ve Türkçe olmak üzere üç farklı dilde hazırlanıyor. Aynı şekilde dükkân isimleri de...

Prizren, bir Anadolu şehrini hatırlatıyor size. Dahası, şanlı ecdat canlanıyor zihin dünyanızda. Bir kez daha gurur duyuyorsunuz Osmanlı torunu olduğunuz için. Osmanlı bu topraklarda 539 yıl hüküm sürmüş. Üçüncü Osmanlı Padişahı Sultan Murat Hüdavendigar (Sultan I. Murat) burada şehit

Şiirle, sanatla, edebiyatla güzelleşen Prizren; ecdadın izlerini görmek, asırlar öncesine yolculuk yapmak, tarihi koklamak ve tarihe dokunmak isteyenler için tam bir açık hava müzesi.

düşmüş. Ecdat, ayak bastığı her yerde olduğu gibi burada da camiler, medreseler, hanlar, hamamlar, köprüler, çeşmeler yapmış. Prizren halkı bu yapıları bağrına basmış ve onlara kanlı savaş dönemlerinde dahi sahip çıkmış. Balkanlar'da bugün Osmanlı yadigârı tarihî yapıların en çok yaşatıldığı şehir Prizren, Balkanlar için sıkça söylediğimiz "evlad-ı fatihan diyarı, ecdat yadigârı" tanımlamalarının ne kadar da haklı olduğunu gözler önüne seriyor...

Balkanlar'ın hemen hemen tamamında, gittiğiniz her yerde tarihe tanıklık eden yapılar karşılıyor sizi. Şiirle, sanatla, edebiyatla güzelleşen bu şehir ise; ecdadın izlerini görmek, asırlar öncesine yolculuk yapmak, tarihi koklamak ve tarihe dokunmak isteyenler için tam bir açık hava müzesi. Bu özelliğinden dolayı "müze şehir" olarak da anılıyor.

Peki, Prizren'e gittiğinizde sizi karşılayan sadece tarihî yapılar mı? Değil tabi ki. Bir de "evlad-ı fatihan" kucak açıyor size. Gittiğiniz her yerde, insanlar hasret kokan bir tebessümle karşılıyor sizi. Araya yıllar, yollar girmiş belki ama gönüller hâlâ bir. Prizren Türkiye sınırları içerisinde değil ama gönüllerin coğrafi sınırı yok. Her bir zerresinden Türkiye'ye olan sevgi ve özlem kokusu geliyor buram buram...

Bu sanat şehrinin her bir köşesine ayak basmak, ilmek ilmek işlenen tarihî dokuyu yaşamak istiyorum. Lakin şehrin dışında bir otelde konakladığım için şehir merkezine giderken mecburen bir taksiye biniyorum. Taksi şoförü Türkçe'yi çok güzel

konuşuyor. "Nasılsınız?" diyorum; "Türkiye iyi olduğu sürece problem yok!" diyor...

Bu güzel şehri gezmeye Prizren Kalesi'nden başlamaya karar veriyorum. Öncelikle kaleye çıkan merdivenlere ulaşmam gerekiyor. Bunun için şahıslara ait asırlık konakların arasından geçen dik ve dolambaçlı bir yolu çıkıyorum. Yaklaşık 30 dakika süren bir yürüyüşün ardından tarihî Prizren Kalesi'ne ulaşıyorum. Önüme seriliyor Osmanlı'nın "mücevher şehri" Prizren... 590 metre yükseklikten, muhteşem bir tabloyu seyre dalıyorum.

Orta çağdan kalan Prizren Kalesi'nin ilk hisarları Roma dönemine dayanıyor. Kosova'nın 1375 yılında Osmanlı hâkimiyetine geçmesi ile ecdat kaleyi genişletiyor; camiler, hanlar, hamamlar inşa ediyor. Ve şehre çok hâkim bir tepede bulunan Prizren Kalesi, 500 yıl boyunca Osmanlı'ya hizmet ediyor.

Şar dağlarının eteklerine kurulan şehri, yine bu dağlardan coşan Ak Nehir ikiye bölüyor. Şehrin iki yakasını birleştiren tarihî Taş Köprü özenle yerleştirilmiş. Taş Köprü'nün hemen yanında Şadırvan Meydanı, meydanın tam ortasında 400 yıllık Sinan Paşa Camii bütün ihtişamıyla dimdik ayakta...

Prizren için ne söylesem az. Ona ister "şairler şehri" deyin, ister "sanatkârlar şehri", ister "ilim, kültür ve medeniyet şehri". Hepsi rüya şehir Prizren'e çıkar.

Prizren şairler şehridir. Suzi Çelebi ve Âşık Çelebi gibi çok sayıda önemli şair yetişmiştir. "Prizren'de bir oğlan doğsa, adından

önce mahlas koyarlar” der Âşık Çelebi.

Prizren sanatkârlar şehridir. Telkâri ustaları, kuyumcuları, tekstil ve deri atölyeleri ile ünlüdür. Balkanlar’ın en hareketli şehirlerinden biridir ve bir merkezdir aslında.

Prizren ilim, kültür ve medeniyet şehridir. Geçmişte büyük sıkıntılar yaşansa da bugün Türk, Arnavut, Sırp, Boşnak bir arada kardeşçe yaşar, birbirinin dilini konuşur. Çok sayıda din ve medeniyete ait kültürel değerler bir arada yaşatılır.

MUTLAKA GÖRMELİSİNİZ...

● Sinan Paşa Camii

Nüfusunun %97’si Müslüman olan Prizren’de, ecdat yadigârı 37 adet cami bulunuyor. Bunların arasında en önemlisi Taş Köprü üzerine kurulu Sinan Paşa Camii. Aynı zamanda, 43.5

metre uzunluğu ile Balkanlar’ın en yüksek minareli camisi. 1615 yılında dönemin Bosna Valisi Sinan Paşa tarafından inşa ediliyor. Şehir merkezindeki konumu ve kendine has iç süslemeleriyle, bir çiçek bahçesini andıran tavan resimleriyle dikkat çekiyor. Kare şeklinde inşa edilen caminin girişinde, tarihî bir çeşme yer alıyor.

● Taş Köprü

Osmanlı’nın Prizren’e hediyesi. Ak Nehir üzerine kurulu tarihî Taş Köprü, şehrin iki yakasını birbirine bağlıyor. 15. yüzyılın sonlarında ya da 16. yüzyılın başlarında inşa edildiği tahmin edilen köprü, şehrin sembolü haline gelmiş. 17 metre uzunluğunda ve sadece yayalara açık.

● Şadırvan Meydanı

Sinan Paşa Camii’nin etrafında kurulan ve yine Osmanlı dö-

neminden kalan meydana “Şadırvan” adı veriliyor. İsmi tam ortasında yer alan Osmanlı yadigârı şadırvandan alıyor. Burası Prizren’in kalbi. Hediyeelik eşya satan dükkânlar, kuyumcular, lokantalar, çay ocakları burada bulunuyor. Bölgeye ismini veren şadırvanın alt kısmı kare, üst kısmı ise sekizgen şeklinde inşa edilmiş. Dört tarafında musluk bulunuyor. Meydandaki konumu, şekli ve süslemeleriyle şehrin adeta sembolü hâline gelen şadırvandan su içenlerin “tekrar Prizren’e geleceği” ya da “Prizren’de evleneceği” şakaları yapılıyor.

● Namazgâh (Kırık Cami)

Osmanlı döneminde, özellikle kervanlarla yapılan yolculuklarda kervanda yer alanların namazlarını kılabilmeleri amacıyla çok sayıda “namazgâh” inşa ediliyordu. Prizren’de yer alan

ve “Kırık Cami” olarak da bilinen namazgâh, 1455 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından inşa edilmiştir.

● Camisiz Minare: Arasta

Osmanlı’dan şehre miras kalan bir başka eser Arasta Camii’nin minaresi. Minaresi diyorum çünkü cami ve caminin bulunduğu Arasta Mahallesi’ndeki birçok yapı yıkılıp yerlerine çok katlı binalar inşa edilmiştir. 1526-1538 yılları arasında inşa edilen Arasta Camii’nin etrafına zamanla dükkânlar kurulmuş ve etrafı çarşı hâlini almış. Bu özelliğinden dolayı da bölgeye Osmanlı’da “aynı işi yapan esnafların bir arada bulunduğu

çarşı” anlamına gelen “arasta mahallesi”, mahallede yer alan camiye de “Arasta Camii” adı verilmiştir. 1960 yılına kadar ibadete açık kalan camiden geriye sadece minaresi kalmış.

● Bayraklı Camii

Caminin asıl adı “Gazi Mehmet Paşa Camii” olsa da halk arasında “Bayraklı Camii” olarak biliniyor. Osmanlı döneminde, bütün camilerde beş vakit ezanın aynı anda okunması için gündüz ezan vakitlerinde caminin alemine çekilen bayraktan dolayı adı Bayraklı Camii olarak anılıyor. 1573 yılında Gazi Mehmet Paşa tarafından inşa edilen caminin hemen yanında, cami ile

aynı ismi taşıyan Gazi Mehmet Paşa Hamamı bulunuyor.

NASIL GİDEBİLİRİM?

Kosova’ya gitmek için hâlâ hazırlıklara başlamadınız mı yoksa? Başladıysanız size güzel bir haberim var. Kosova için vize gerekmiyor. Pasaport yeterli. Size sadece tatil için en uygun zamanı ayarlamak kalıyor. Temmuz-ağustos aylarında öğrenci grupları yoğun olarak geldiği için şehir çok kalabalık oluyor. Nisan ve mayıs ayları en uygun zamanlar. Başkent Priştine’ye Türk Hava Yolları’nın günlük seferleri bulunuyor. Priştine ile Prizren arası 75 km ve yarım saatte bir otobüs var.

EN GÜZEL FOTOĞRAF KARELERİ İÇİN TAVSİYELER...

Prizren Kalesi, Taş Köprü ve Sinan Paşa Camii’nin aynı kadrada yer aldığı fotoğraf karesine siz de dâhil olabilirsiniz. Bu fotoğraf için Taş Köprü’nün, Türkiye Başkonsolosluğu’na uzanan ayağında yer almanız gerekiyor. Ayrıca Prizren Kalesi, Taş Köprü, Şadırvan Meydanı, Namazgâh ve Ak Nehir fotoğraf çekilmek için en güzel mekânlar...

Dil Bir Mucizedir

Prof. Dr. Beynun Akyavaş

İnsanoğlunun kendisi gibi dili de bir mucizedir. İkisi de doğar, ikisi de büyür, ikisi de ölür ama maddî ve manevî şekillenmelerini, gelişmelerini Tıp ilmi de Dil ilmi de tam olarak izah etmekten âciz bulunuyor.

İnsan cemiyet halinde yaşayan ve düşünen bir varlıktır. İnsan cemiyetlerinin düşünce, fikir, his ve heyecanları dille açıklanır. İnsan ne ise cemiyeti de odur. İptidaî insanın cemiyeti iptidaî, medenî insanın cemiyeti medenîdir. Bu durum dil için de aynıdır. Vahşî bir topluluğun dili medenî bir milletin dili olamaz. Afrika'nın balta girmemiş ormanlarında yaşayan bir topluluğu düşünelim. Düşünce hayatı olmayan böyle bir topluluğun söylediği sözler günlük ihtiyaçları karşılayabilen, tabiatın yani yağmurun, rüzgârın, hayvanların sesini taklitten ibaret sözlerdir. Ses taklidi yoluyla yapılmış böyle kelimeler gelişmiş bütün dillerde belki çocukluklarından kalma bir hatıra olarak sürüp gidiyor. Yağmur şakır şakır yağar, su fokur fokur kaynar, kapı çat diye kapanır, kuş cik cik öter, kedi miyavlar, köpek havlar, vs. Gelişmiş insan kafası ise binlerce mefhumla düşünür ve bu mefhumların her birini bir kelimeyle söyler. Eş manâlı denilen kelimeler bile birbirinin aynı değildir. Aralarında ince bir fark vardır. Ak beyaz olmadığı gibi kara da siyah

olamaz. İnsan kara bahtlı da olsa bir işin içinden yüzünün akıyla çıkabilir. Böyle bir ifadede karanın yerine siyah, akın yerine beyaz denilemez. Karanın da akın da siyahla beyaza nisbetle mecazî manâları vardır.

Hele şu şüphe ve kuşku kelimelerine ne demeli! Şüphe başka şey, kuşku başka bir şeydir. Şüphe, iki hâl arasında mütereddit olmaktır. Kuşku ise iki hal arasında ürkerek, çekinerek, korkarak, endişe ederek tereddüt etmektir. Son günlerde şüphe yerine kuşkuyu kullanmak modası aldı yürüdü. Tuhaf olan şu ki, diline saygı gösteren, akli başında bir takım kimseler de şüphelenecekleri yerde kuşkulandır oldular!... Gaflet şüphesiz! Şüphe ile beraber sebep de terkedildi. Sebep denmeyecekmiş de neden denecekmiş! Neden acaba? Sebep başka şey, neden başka. Sebep kelimesiyle beraber darbimeselleri, tabirleri de unutulacak mı? Sebep olanın gözü kör olsun, sebepsiz kalsın, sebepsiz düşman peyda eden ya ahmaktır ya geveze, sebeplenmek gibi canlı sözler neden sebepsiz yere unutulsun?

Gelelim olanak'a. Olanak imkânmış! Mümkün ne ola ki! Türkçeye nümune manâsındaki örnek kelimelerini veren Ermenice orinak ve yine Ermenice sıpa manâsındaki avanak kelimeleriyle kafiyeli

bu kelime de aranjman şarkılar gibi liste başında. Olanaksız söz söyleyemez hale geldik. Şu nezu-hur örneğin de oldukça şen! Hele örneğin meselâ-nın keyfine diyecek yok!

Ya o koskoca hayat. Her şeye rağmen yaşamaya değen hayat! Anamız babamız hayatımızın sebebi-dur ama yaşantımızın sebebi değildir. Yaşantı olsa olsa hayatı yaşama şeklidir, gündüktür, aylıktır ama ömürlük değildir. Gazetelerdeki evlenme ilânlarına bakarsanız, filan ile feşmekân bazen hayatlarını, bazen yaşantılarını, bazen yaşamlarını birleştiriyor. Onlar bir yastıkta kocasınlar da biz galiba bu kör döğüşün içinde kendi dilimizle kocayamayacağız!... Nesebi gayri sahih kelime bolluğu içinde dilimizi yutup oturacağız.

Yukarıda dilin bir mucize olduğunu söylemiştik. Kendi kanun ve kaideleriyle yaşayan canlı bir varlık. Bağlı olduğu medeniyetle beraber kozasını ören ipekböceği gibi devamlı olarak değişir, içinde ölümler olur doğumlar olur ama yapı ne ise o kalır. İhtiyaç duyulmayan mefhumlarla beraber onlara kalıp olan kelimeler de kullanılmaya kullanılmaya unutulur gider. Eski kitaplar eski kelimeler müzesi gibidir. Sayfaların arasında her biri bir ihtiyaç neticesi doğmuş, yaşamış ve ölmüş yüzlerce, binlerce kelime vardır. Bununla beraber yeni ihtiyaçlar kelimelerini de beraberinde getirir. Bugünün Türkçesi, Fransızcası, İngilizcesi, Almancası dünkü ile karşılaştırılırsa her birinde yirminci yüzyılın ilerlemiş yaşının icaplarına göre büyük değişiklikler görülür.

İnsan cemiyetleri arasında her türlü sahada alışveriş vardır. Komşuluk münasebetleri, askerî, siyasî, ticarî, kültürel münasebetler neticesinde o dilden bu dile bazı mefhumlar kelimeleriyle beraber gelir, yerleşir. Bu bir dil hâdisesidir, tam manâsıyla önüne geçilemez. Başka dillerden göç etmiş kelimeler çoğu defa yeni girdikleri dilin içinde yuğrula yuğrula, hem ses hem şekil değiştirirler ve bünyeye intibak ederler. Bırakın yüz sene, üç yüz sene, beş yüz sene önce tâbiyet değiştirmiş kelimeleri, halkın benimsediği, seve seve kullandığı yeni ihtida etmiş kelimeler bile Türkçenin olmuş sayılır. Hilâli, istiklâli uğruna güneşler gibi batan Mehmetçik! Hilâl'in, istiklâl'in Mehmet'in Türk olmadığını kim

iddia edebilir? Bu üç çeki taşı gibi kelime Türk'ün yalnız kafasında değil, kalbinde yaşayan Türk oğlu Türk kelimelerdir.

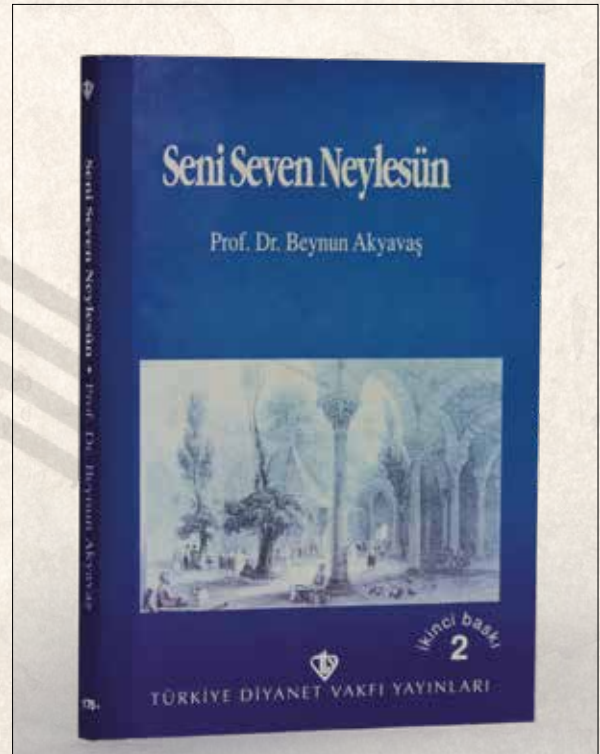
Keşke Türkçe'nin yapısına, sesine, ahengine, sihrine uygun doğru ve güzel kelimeler ilmî metodlarla yapılabilse de hem dile fazla yabancı kelime girmedigi hem de dilin kelime hazinesi zenginleştirildiği için sevinsek!

Türkçeye yabancı dillerden kelime akını olduğu muhakkak. Bunlar büyük bir süratle geliyor, yerleşiyor, mani olan yok. Yapılan, bizim olmuş kelimeleri yok edip yerine ne idüğü belirsiz, yanlış, zevksiz, kısır bir takım uydurmaları yerleştirmek, zorla, kafamıza vura vura öğretmek ve dili kurutmaktır.

Türkçeyi seven, sayan, ciddî, ilmî bir Dil Akademisine ne kadar ihtiyacımız olduğu gün gibi aşikâr. Böyle bir Akademi, hem en büyük millî varlıklarımızdan biri olan Türkçemizi hem de bizi bu zihin perişanlığından kurtaracaktır.

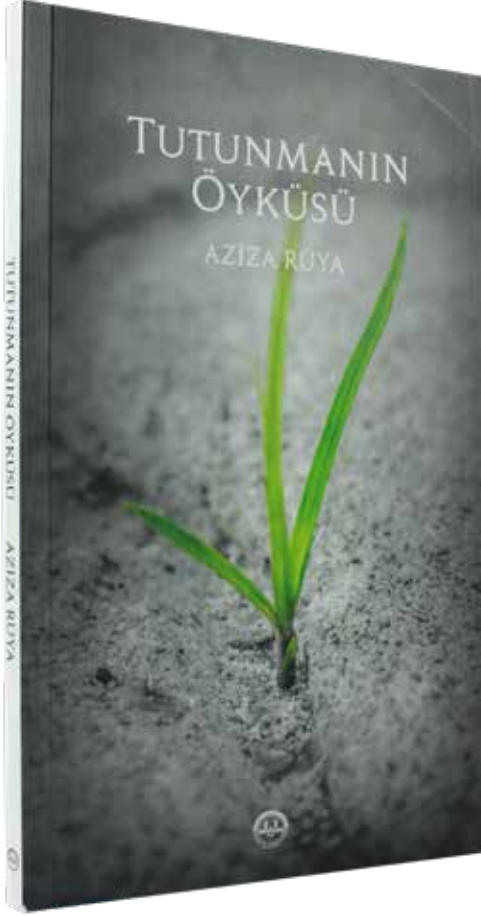
“Seni Seven Neylesün” kitabından alıntılanmıştır.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları /2005

Tutunmanın Öyküsü

Sümeyye Özgen

Nedir hayat? Her yeni güne uyanabilmek midir sadece yaşamak? Ruhumuzu aşındıran, yontan bir denizin dalgalarına inat, haklı olmaktansa mutlu olmanın huzurlu yollarını aramak belki... Anlattığını zannederken anlamak, sorarken cevaplamak... Bazen tutkuyla konuşmak ve anlaşılamamak. Bazen merhametinden ötürü zehir gibi bir öfkeyi yutmak. Haklıyken susmak... Hayal kırıklıkları, kopuşlar, başlangıçlar... Ama her zaman, düşmek ve her seferinde daha güçlü tutunmak... Kırılan yerlerinden taze sürgün vermeyi öğrenebilmektir hayat...

Tutunmanın Öyküsü, annesiyle babasını bir kazada kaybeden, bir yanları hep eksik kalacak olan iki kardeşin birbirini tamamlamaya çalışırken içinden geçtikleri sancılı yılların öyküsü. Kitapta, bir gecede büyümenin ötesine geçen, kendi çocukluğunu içinin en derinlerine gömererek kardeşine aile olan, iki yarımı bir bütüne tamamlayan Derviş'in sabrını; küçük Rıza'nın bu bitmez sabır karşısındaki dönüşümünü insani duyguların gerçekçiliğinden uzaklaşmadan irdeliyor Aziza Rüya. Ansızın evin içine düşen koracının içine sabrı sararak büyümenin ve büyütmenin öyküsünü anlatıyor. Umudun, yenilginin, emeğin, alın terinin, kırmanın, onarmanın, fedakârlığın, her şeyden ziyade düşmenin ve tutunmanın iç içe yoğrulduğu yerin aile olduğunu en yalın hâliyle gözler önüne seriyor. Her

şeyin anlamsızlaştığı, değerlerin içinin boşaltıldığı çağımızda, kardeşliğin, iki insan arasında ördüğü gizli ve ilahi bağa dikkat çekerek aile olabilmenin anlamını yeniden sorgulamaya davet ediyor okuyucusunu. Allah'ın ilmek ilmek ördüğü bağları korumak için, modern insanı önüne katıp götüren vefasızlık seline rağmen, bazen kendi hayatından vazgeçebilmek gerektiğini öğütlüyor... Hayatın acı tatlı bütün gerçekliğini, akıcı ve etkileyici bir dille anlatıyor.

"Söz tohumdur ve dünya da sözün tarlası. O tarlada bir ağaç daha yükselsin istediğimden yazdım *Tutunmanın Öyküsü*'nü. Ne kadar çok ağaç dikerseniz o kadar çok gölgeniz olacak çünkü." diyen Aziza Rüya'nın zarif kaleminden derin köklerimiz ve umudu yeniden hatırlamak isteyenlere, kardeşliğin, hayata ve birbirine tutunmanın öyküsü...

Tutunmanın Öyküsü hepimizin içinde onarılacak bir kırık bulacak, hepimizin hayatına ufacak da olsa mutlaka bir noktadan dokunup geçecek sıcak bir hikâye...

Dedem Eve Dönüyor

Hilal Koç Hancı

Çocuk kitaplarının büyümlü bir dünyası vardır. Sadece çocuklara hitap edeceği düşünülür ilk etapta, oysaki okurlarının birçoğu “içindeki çocuk hiç büyümeyen” yetişkinlerdir. Kitapçada çocuk yayınları standına gelince alırsız kitabı elimize, birine hediye etmek için fikir edinmek üzere inceliyormuşuz gibi yaparsız. Sanki çocuk kitabı okumanın yaşı varmış da o yaşı geçtiğimiz için ayıplanacakmışız gibi... Hâlbuki çocuk yayınları kategorisinde yayımlandığı hâlde büyüklerin de okumasının tavsiye edildiği kitaplar vardır. Başkanlık yayınları arasında raflardaki yerini alan *Dedem Eve Dönüyor* tam da böyle düşündüren bir kitap.

“Dedem benim her şeyimdi. En iyi arkadaşım, sırdaşım ve her konuda danıştığım büyüğümdü...” diyen bir çocuğun dilinden satırlara dökülen samimi bir hikâye. Mehmet, dedesinin huzurevine yerleşmesine çok üzölür, evin her köşesi dedesi ile biriktirdiği hatıralara şahitlik ettiğinden onu eve döndürmenin bir yolunu bulmalıdır. O, hatıralarını ve planlarını anlatırken satır aralarında biz büyüklere, aile büyükleri ile çocuklar arasındaki kuvvetli bağın ne kadar önemli olduğunu hatırlatıyor. Geniş ailelerden çekirdek ailelere hızla dönüştüğümüz şu zamanlarda Mehmet’in hikâyesi çocuklara da büyüklere de iyi gelecek...

Babam İçin Beyaz Bir Kuğu

Ayşe Sena Er

Sibel Eraslan’ı; Hz. Fatma Can Parçası, Siret-i Meryem, Çöl/ Deniz: Hz. Hatice gibi romanlarıyla tanıyoruz ancak Eraslan aynı zamanda çok nitelikli bir hikâyeci. Tanışmakta geç kaldığım hikâye kitabı: *Babam İçin Beyaz Bir Kuğu*. Bu isim itinayla belirlenmiş olmalı. BABAM İÇİN... BEYAZ BİR KUĞU... Anladım ki bu kitapta her ayrıntı özenle seçilmiş. Kahramanların isimleri gönlümüzün derinliklerinden çağırılmış. Her cümle bildiğimi unuttuğum başka bir şeyi hatırlatıyor. Anlam içinde anlam... “Ben sana bir hikâye anlattım ama sen daha çoğunu anlayacaksın.” diyor sanki Sibel Eraslan.

Kitap on yedi hikâyeden oluşuyor. Bazı bölümlerde çizimler de yer alıyor. “Kehribar”; İşte koskoca bir hikâye. Kimsesiz Musa’nın hikâyesi. Hatta Nil Nehri’nin, biraz da Hz. Yusuf’un hikâyesi, bir babanın da hikâyesi aynı zamanda. Bu kitapta her yazı yüklü. Her cümle gebe. “Babam İçin Beyaz Bir Kuğu”yu okurken “Türkçe ne kadar da güzel kullanılmış!”, “İskele”de “Yazı büyük iştir, yazı kaderdir.”, “Müzayede”de yüreğiniz buruk “Harfler de onun kelimeler de. Allah imiş aşkı saklayıp gözetin.” diyecek; “Frankfurt Notları”nda tüllerinizi örtüp gözlerinizi kapayacaksınız.

Bütün bu anlatılanların derinliği nereye varır ya da bu ahenkli hikâyeler her okuyucuya aynı yerleri mi gezdirir bilemem fakat kitabın okuyucusunu heyecanlandıracağını söyleyebilirim.

El Yazması Kitaplarımıza Nakşedilmiş Sanatlarımız

Gülçin Anmaç

Toplumda, bir zincirin halkaları gibi kuşaktan kuşağa aktararak devam eden kültürümüz, geleneksel el sanatlarımıza ait zanaat ve sanat bilgilerini de kapsar. İçinde yaşadığı toplumun bir üyesi olan insan önce mirasçısı olduğu kültürü öğrenir ardından da ürettikleriyle o toplu-

mun birikimini zenginleştirir. Usta çırak ilişkisi ile nesillerdir devam eden bilginin sağlıklı bir şekilde aktarılması, kültürün devamlılığını sağlayan en önemli unsurdur.

Klasik Türk Süsleme Sanatlarımız da usta çırak ilişkisiyle günümüze ulaşan saray sanatlarıdır. Osmanlı Devleti'nde

sanat üretiminin ana kaynağı saray nakkaşhanesi olmuştur. Saray bünyesinde eserlerini sultan için üreten nakkaşhanede bir el yazması eserin hazırlanması; yazar, hattat, nakkaş, altın ezenler, tahriri çekenler, cilt ustaları, müzehhibler gibi geniş bir kadroyla yapılan kollektif bir çalışmaydı. El yazması eserler, tezyin

etmek yani süslemek teriminden türeyen her biri ince el işçiliği olan tezyini sanatlarımız ile bezenerek önemli birer sanat eserleri olmuşlardır. Ana desenler saray nakışhanesindeki sanatçılar tarafından belirlenmiş ve dönemine göre ortak özellikleri ile mimariden kumaşa, çiniden tezhi-be tüm ürünlerde bu desenler kullanılmıştır.

Osmanlı Devleti'nde sanatkâr ve zanaatkâr grubu bünyesinde toplayan ve serbest meslek sahibi esnafın bağlı olduğu teşkilat "Ehl-i Hiref"tir. Hiyerarşik bir çalışma düzenine sahip olan Ehl-i Hiref teşkilatında kişiler, şakirdlik dönemiyle eğitime başlar ve bağlı oldukları bölüğün ustaları tarafından yetiştirilenler, başarıları yeterli bulunursa üstatlığa geçebilirlerdi. Kuralları belli bu kurumsal yapı içerisinde sanatlarımız yüz-yıllar boyunca korunarak gelişmişti.

Klasik sanatlarımızın tarihsel süreci hakkında, farklı dönemlerin günümüze ulaşmış resimli el yazmaları üzerinden bilgi sahibi olmaktayız.

Yazma aracı olan mürekkep, farklı yöntemlerle biriktirilen isin macun hâline getirilmesi ve ham ipek ile karıştırılarak kullanıma hazırlanması ile olurdu. Kamış kalem, bu macunlu ipeğe veya pamuğa sürülerek yazı yazılırdı. Resmetmek için ise doğal hayvan kıllarından yapılan fırçalar kullanılırdı. Boya yapımı için toprak, bitki ve taş-tan elde edilen doğal boyalar su ile ezilerek eritilir, boyaların sabitlenmesi için farklı malzemelerle harmanlanırdı. Önceleri rulo şeklinde ve tahtadan yapılmış kılıflarda saklanan kâğıtlar,

sonraki dönemlerde hazırlanan kâğıt tabakalara yazıldıktan sonra kitap şeklinde toplanarak ciltlenirdi. El yazması kitaplar güzel bir yazıyla yazılır, gerekirse istinsah (kopya etme) yoluyla çoğaltılır, sayfa adedi ile değil yaprak adediyle belirtilir ve önemine atfen süslenerek sağlamca ciltlenirdi. Bir yazma eser Besmele ile başlar, yüce Allah'a (cc) hamd ve Peygamber efendimize (s.a.s.) salât-ü selâm ile devam ederdi. Eserin giriş kısmında, yazar/müellif kendi adını bildirir kitabı ne amaçla kaleme aldığını ve içeriğini açıklardı. Eserine verdiği ismi de bu kısmın sonunda kaydederdi. Sonrasında kitabı oluşturan esas metin başlardı.

Yazma eserlerin, ilmî değeri yanında yüksek sanat değeri vardı. Hüsn-i hat, tezhip, minyatür, kaatî, ebru ve cilt sanatı, el yazması kitapların güzel sanat ürünleri olarak kitaba ilmî anlamı yanında sanatsal bir değer katardı. Bu vesile ile el yazmalarında kullanılan Klasik Türk Süsleme Sanatlarımızın neler olduklarına kısaca değinelim;

HÜSN-İ HAT: Hat sanatı ya da hüsn-i hat, güzel yazı demektir ve hat kelimesi yazı, yol manasına gelir. Ölçü ve kaidelerine uyularak yazılan güzel yazı sanatının manası, Kur'an-ı Kerim harfleri ile vücut bulduğu zaman tamamlanmış, sanat olmuş, en özen gösterilen şekli ile kitaplara işlenmiştir. Hüsn-i hat yazarlarına "kâtip" denir ve çoğulu "küttâb"dır, sonraları "hattat" denilmiştir. Yazı çeşitleri, yüzyıllar içerisinde yeni

stilleri eklenerek artmıştır. İslam âleminde Osmanlı Devleti'nin ve günümüzde İstanbul'un bu sanatımızın merkezi olmasını dile getiren meşhur bir söz vardır "Kur'an-ı Kerim Hicaz'da nazil oldu, Mısır'da okundu, İstanbul'da yazıldı". Varoluşunu Allah kelimasına borçlu olan ve O'nun sözlerinin aktarılmasına adanan yazı sanatı, en güzel şekli ile sure ve hadislerin yazılmasında kullanılmıştır.

TEZHİP: El yazması kitaplarda, murakka' adı verilen yazı albümlerinde, ferman ve hüsn-i hat levhalarında boya ve altınla yapılan kenar süslemelerine tezhip adı verilir. Arapça'da altınlama manasına gelen tezhip sanatında, altının yanı sıra renkli doğal boyalar da kullanılmıştır. Sırf altınla yapılan işlere altınla süslenmiş manasına gelen "halkârî" denilmektedir. Tezhip yapan erkek ise "müzehhip", kadın ise "müzehhibe" olarak isimlendirilir. El yazması eserlerin saray nakkaşhanesinde özenle hazırlanması, nadide eserlerin devrin ileri gelenleri için yapılması, hüsn-i hat sanatının yanında tezhip sanatını da ilerletmiştir. Tezhip çalışmalarını incelediğimizde, zarif ve incelikli bir işçilik yanında yüzyılların bilgisini taşıyan zengin bir motif havzasıyla karşılaşırız.

MİNYATÜR: Eski Türk kaynaklarında kitap resmi için "nakış", "tasvir" isimlendirilmesi yapılır; minyatür yapan için ise "resim yapan, ressam" anlamında "nakkaş", "musavvir" kavramları kullanılır. Minyatür sanatı, tarih içerisinde önemli bir görsel kayıt belgesi olarak kabul görmüş ve el yazması kitapları resimleme sanatı olarak, metni açıklayıcı şekilde yüzyıllar boyunca yazma eserlerde kullanılmıştır. Ortaçağ Avrupası el yazmalarının bölüm başı metinlerinin ilk harfi kırmızı minium ile süslenirdi ve bu süslemelere

Yazma eserlerin, ilmî değeri yanında yüksek sanat değeri vardı. Hüsn-i hat, tezhip, minyatür, kaatı', ebru ve cilt sanatı, el yazması kitapların güzel sanat ürünleri olarak kitaba ilmî anlamı yanında sanatsal bir değer katardı.

"miniare" denilirdi. Zamanla metni süsleyen resimlere "miniature" denilerek bu terim kitap resminin ismi haline gelmişti. Minyatür sanatını özel kılan, birçok farklı zaman ve olayı tek sayfada ifade etmeye imkân veren anlatım şeklidir. El yapımı kâğıtlar üzerine, su bazlı boyalar ve tüy fırçalar kullanılarak her bir ayrıntı özenle işlenerek yapılır. Kuvvetli bir anlatıma ve kendisine özgü bir estetik yapıya sahip olan minyatür sanatı, asırlar boyunca değişik kültürler ile çeşitli üsluplar altında gelişimini ve varlığını sürdürmüştür.

KAATİ': Kâğıt veya deri üzerine çizilmiş yazı veya tezyini motifin özel bir keski ile oyularak başka bir zemin üzerine, nişasta ve su ile yapılan bir yapıştırıcı ile yapıştırılması işlemidir.

Kelime anlamı kesmek olan kâğıt oyma sanatı, "katı" veya "kat'ı" olarak da isimlendirilmektedir. Bu işi yapana "efşanbör" veya "katta" denir. Kâğıt oyma işi yapılırken eskiler kalemtraş veya neveren günümüz sanatçıları ise kretuar olarak adlandırılan keskilerden ve küçük kıvrık uçlu tırnak makasından yararlanır. Oymaları, eski cilt kapaklarında, murakkalarda, el yazması eserlerde, albümlerde ve hat levhalarında görmektediriz. Bunun yanı sıra, bazı yazı çekmecelelerinde, manzaralar ve vazolu buketler şeklinde karşılaşmaktayız.

EBRU: Ebrulu kâğıtlar, el yazması kitaplarda ve ayrı olarak üzerine yazı yazılmasında kullanılmıştır. Kelime anlamının, Farsça bulutumsu manasında Ebri kelimesi ve Çağatayca hareli anlamında Ebre kelimesinden geldiği kabul görmektedir. Uygulamada kâğıt, toprak boyalar, atkuyruğu kılından yapılan fırçalar, kitre, öd, neft, gibi malzemeler kullanılmaktadır. Kitre gibi kıvam arttırıcı madde ile suyun yoğunluğu

arttırılır. Ezilmiş toprak boyalar sığır ödü ile hazırlanır ve fırça ile kitreli suyun yüzeyine serpilir. Su üzerinde işlenen desen sonrasında kâğıda geçirilir. Yüzyıllardır kitapları süsleyen ebru kâğıtları hâlen aynı renk canlılığını koruyarak günümüze ulaşmışlardır.

CİLT: Bir kitap veya defterin yaprak ve formlarını dağılmaktan korumak ve sırasıyla bir arada topluca bulundurmak için üzeri deri, kâğıt veya bez ile kaplanan mukavvadan yapılan kapak demek olan cilt sanatımızın tarihi çok eskidir. Kâğıdın keşfinden önce parşömen veya papirus üzerine yazılan yazılar, sargı şeklinde, tahtadan yapılmış kılıf veya kutularda saklanırdı. Günümüze ulaşan el yazması kitapların muhafazası, onları koruyan cilt sayesinde olmuştur. Cilt sanatı, zaman içerisinde büyük bir gelişme göstermiş ve üzerine işlenen eşsiz süsleme unsurları ile beraber, her biri sanat eseri olarak kabul görerek elyazmalarının muhafazası olarak müstesna örnekleri günümüze kadar ulaşmıştır. İslamiyet'in üç kıtaya yayılması, Kur'an-ı Kerim'in çoğaltılması, yazılan din ve fen ile ilgili eserlerin

muhafazası, İslam dininin ilme verdiği önem, ilmin kaynağı olan eserlerin özellikle korunmasına sebep olmuştur.

Doğayı olduğu gibi taklit eden realizmden kaçınmak ve nesneleri soyutlaştırarak ifade etmek İslam sanatının en önemli özelliğidir. Sanatkâr, nesne ya da figürleri aynen resmetmek yerine onları sadeleştirerek yeniden yorumlar. Doğadan tamamen kopmayan İslam sanatının, biçim değiştirmiş motifler ve kurallardan oluşan kompozisyonlar ile kendine özgü tarzı oluşmuştur. İslam sanatının bütün kollarında güzele ulaşma ve çokluğun birliğe ulaşmasını görürüz. Eski dönem sanatçılarının eserlerinde isim belirtmeme, üretiminden dolayı kendini yüceltmemeye ruhaniyeti vardır. Bu manaların beslediği anlamlar üzerinde ilerleyen sanatımızın güzide eserleri, değerini bilenler tarafından günümüze kadar ulaştırılmıştır. Ne mutlu ki zengin kültürümüzün ve sanatlarımızın farkında olan, sahiplenilen, öğrenmek ve devam ettirmek isteyenlerin sayısı giderek artmaktadır.

CANDIDA ENFEKSİYONU

Prof. Dr. Muhammet Gaffaroğlu
Ahi Evran Üniversitesi/Moleküler Biyoloji ve Genetik

Candida Enfeksiyonu Nedir?

Candida, bütün sağlıklı insanların bağırsak ve deri florasında, göz, kulak, mesane, mide, ciğer gibi bölgelerinde doğal olarak bulunan, diğer milyarlarca organizma gibi vücuda fayda sağlayan bir çeşit maya mantarıdır. Belirli miktarda bulunduğu zararlı olmakla birlikte asla aşırı çoğalmaması gerekmektedir.

Fırsatçı bir patojendir; bağışıklık sistemi güçsüz düştüğünde, vücudun doğal pH dengesi bozulduğunda enfeksiyonlara sebep olabilir. Sindirim kanalında aşırı çoğalarak bağırsak iç duvarında doku hasarına neden olur. Bariyer görevi gören bağırsağın yapısı bozulunca tam olarak sindirilemeyen gıdalar bu duvarı aşar, toksinler kana karışarak yiyecek alerjisi ve duyarlılıklarına yol açar.

Tedaviye direnen birçok ağır hastalığın temelinde Candida yer almaktadır. Hasar görmüş deri veya

mukoza alanları, nemli ve ılık vücut yüzeyleri, karbonhidrat açısından zengin ortam bu mantar için ideal kuluçka alanıdır.

Sebepleri Nelerdir?

Antibiyotiklerin Aşırı Kullanımı: Kullandığımız antibiyotikler, kötü bakterilerin yanı sıra iyi bakterileri de yok etmekte, bu durum Candida'nın çoğalmasına zemin hazırlamaktadır. Bunun yanında antibiyotik kullanmıyor olsanız bile, aşırı antibiyotik verilmiş hayvanların et, süt ve yumurtalarını tüketerek aynı tehlikeyle karşı karşıya kalabilirsiniz.

Doğum Kontrol Hapları: Sağlıklı bir vücut, ihtiyaç duyduğu hormonlarını kendi üretir. Sentetik hormonlar vücutla uyumlu ve dengeli olmadığından östrojen, progesteron ya da doğum kontrol hapları dolaylı yoldan da olsa Candida oluşumunu hızlandırır.

Kanser Tedavisi: Kemoterapi ve radyoterapi alan hastalarda bağışıklık sistemi bozulduğundan Candida enfeksiyonu görülebilir.

Diyabet: Diyabet hastalarında, ağızdaki ve mukozalardaki şeker oranı fazla olduğundan Candida riski yüksektir.

Bunların dışında şekerli, beyaz unlu ve hormonlu besinler; patates ve nişastalı ürünler; hazır çorba ve soslar; klorlu su; alkollü içecekler; antiasit, mide ülseri ve reflü ilaçları; çikolata/meyveli sütler; bağırsak enfeksiyonları; kortizonlu ilaçlar; ağır metal içeren diş tedavileri; astım hastalarının kullandığı steroidler faydalı bakterilerin azalmasına, bağışıklığın zayıflamasına ve bağırsaklarda Candida nüfusunun patlamasına yol açmaktadır.

Belirtileri

- Karında şişkinlik, gaz, kabızlık veya ishal
- Egzama, sedef, kurdeşen, cilt döküntüleri
- Kolayca sinirlenme, panik atak, endişe hâli, depresyon, huzursuzluk, unutkanlık, konsantrasyon bozukluğu, ağlama krizi, kronik yorgunluk
- Mevsimsel alerjik yakınmalar, burun ve kulaklarda kaşıntı
- Şeker ve basit karbonhidrat içeren gıdalara karşı aşırı istek
- Ağız kokusu, ağızda aft, beyaz pamukçuk
- Eklem ağrıları
- Kronik sinüzit
- Kadınlarda idrarda kötü koku, düzensiz ve ağrılı regl
- Ayakta ve vücutta geçmeyen koku, geçmeyen egzamalar, tırnaklarda mantar enfeksiyonu

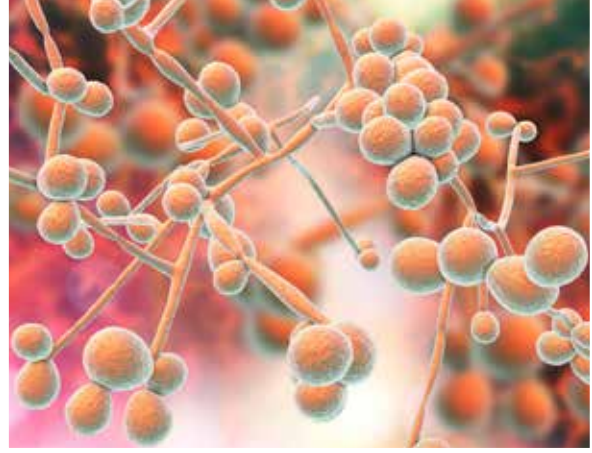
Bu belirtilerden üçüne veya daha fazlasına sahipseniz Candida çoğalmasından muzdarip olma ihtimaliniz yüksektir.

Teşhis ve Tedavi

Candida'yı teşhis etmek genellikle zordur. Vücut ona karşı antikor üretmeye başladığında saldırıyı geçiştirmek için form değiştirir. Enfeksiyon kanda yapılan testlerle tanımlanabilir.

Birçok hastalığa neden olan bu fırsatçı mantar türünden doğru beslenerek ve bağışıklık sistemini güçlü tutarak korunmak mümkündür.

Candida, haftada bir kez uygulanan birkaç seanslık biorezonans terapisi ile tedavi edilebilir. Sağlıklı bakterilerin yenilenebilecek, gelişebilecek bir ortama kavuşmaları sağlanır. Normal bağırsak florası korunmuş olur.

Tedavi süresince şeker, glüten ve lektinden (bir çeşit protein) uzak durulması gereklidir. Glütenli ve lektinli tahıllar (arpa, pirinç, buğday, bulgur, makarna ve işlenmiş ürünler) yüksek glisemik indekslerinden (karbonhidratların kan şekerini yükseltme hızı) dolayı; şekerlemeler, laktoz, fruktoz, glikoz, tatlandırıcılar ve yüksek şekerli meyveler de bu mantarı beslediği için uzak durulması gerekenler listesindedir.

Doktor kontrolünde kullanacağınız bazı destekler Candida'yla savaşta faydalı olabilir. Örneğin, hindistancevizi yağında bulunan kaprilik asit, laurik asit ve kapric asit; bakteri ve mantarları yok etme noktasında son derece etkilidir. Sarımsak ve elma sirkesi Candida'nın çoğalmasını engeller. Devediken, karaciğerin toksinlerden temizlenmesine yardımcı olabilir. Sarımsak, birçok faydasının yanı sıra bağırsak parazitlerini öldürme açısından hem etkili hem de en ucuz ilaçtır. Yemeklerde işlenmemiş doğal deniz tuzları veya Himalaya tuzu kullanılabilir. Taze yumurta, balık, soya ürünleri, yeşil sebzeler, ev yapımı yoğurt ve kefir, şekersiz kabuklu yemişler, doğal maden suları, keten tohumu yağı, bitki çayları da tedavi sürecinde tüketilmesi önerilen gıdalar arasındadır.

Evde Kolay Candida Testi

Bağırsaklarınızda Candida mantarının olup olmadığını basit bir testle anlayabilirsiniz. Gece boyunca su içmeyin, dişlerinizi fırçalamayın. Sabah kalktığınızda aç karnına, bir bardak içme suyuna tükürün ve 15 dakika gözlemleyin. Tükürük suyun üstünde kalıyorsa sağlıklı bağırsak florasına sahipsiniz. Eğer buluta benzer bir yapıda suyun dibine çöküyor, saçak gibi aşağıya doğru sarkıyor veya suyu bulandırıyor ise Candida bağırsak floranızı bozmuş demektir.

Eyüp Demir

Cezayir Katliamı

21. yüzyıl tüm Dünya ve özellikle de orta Asya için kara bir asır olmuştur. Bu yüzyılda dünya, ülkelerin bloklar hâlinde birbiriyle mücadele ettiği iki büyük dünya savaşı görmüştür. 1945'te sona eren II. Dünya Savaşı'ndan sonra bu kez de soğuk savaş dönemi başlamıştır. Müslüman ülkelerin olduğu coğrafyalarda birbiri ardına meydana gelen bölgesel savaşlar da eklenmiştir. Arap-İsrail savaşları, İran-İrak savaşı, Afganistan-Pakistan mücadelesi ve daha pek çok savaşın yanında Müslüman ülkelerde çıkan iç savaşlar birbirini takip etmiştir. Özellikle I. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı Devleti'nin yıkılması, milyonlarca Müslüman'ın hami-

siz kalmasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti'nin yıkılmasıyla bölgede bir boşluk ortaya çıkmış, bu boşluğu da kendilerinin medeni olduğunu iddia eden, modern devletler doldurmaya çalışmıştır. Bunlardan birisi de Fransa'dır.

Fransa'da 5 Mayıs 1789'da başlayan ihtilal, 9 Kasım 1799'da sona ermiştir. Bu on yılın ardından insan hakları, eşitlik, özgürlük, bağımsızlık, ulusalcılık gibi değerler önem kazanmış, özellikle monarşi sistemiyle yönetilen devletlerde ve çok uluslu imparatorluklarda bu durum büyük krizlere neden olmuştur. Bu devletlerden birisi Avusturya Ma-

caristan İmparatorluğu diğeri de Osmanlı Devleti'dir. Özellikle ulusalcılık akımının etkisiyle Osmanlı hâkimiyeti altında yaşayan Rumlar, Yunanlılar, Sırlar, Ermeniler ve Araplar Osmanlı Devleti'nden kopmuştur.

Osmanlı Devleti, Balkanlar ve Ortadoğu'dan önce Kuzey Afrika'yı kaybetmiştir. Kuzey Afrika'da kaybettiği yerlerden birisi de eyaletidir. Yıllarca Osmanlı hâkimiyeti altında huzur ve barış içinde yaşayan Cezayir, ilk defa 14 Haziran 1830'da Fransa tarafından işgal edilmiştir. Osmanlı Devleti içinde bulunduğu zor şartlar nedeniyle bu işgali sadece kınamak ile yetinmiştir. İşgal

sonrası bölgede Fransa'ya karşı ayaklanmalar başlamış fakat kısa sürede şiddetle bastırılmıştır. Fransa bölgede sistematik bir çalışma başlatmış ve Cezayir'in çoğu yerinde kurduğu bürolarla Cezayir halkını hem etnik hem de kültürel bir asimilasyona tabi tutmuştur. Arapça ve Berberice yasaklanmış, Fransızca tek hâkim dil hâline getirilmiş, insanların din özgürlüklerine sekte vurulmuştur. Ayrıca insanları asimile etmek ve nüfus yapısını değiştirmek için de Avrupa'dan Cezayir'e göçler teşvik edilmiştir. Fransız ordusu, sömürge yönetiminden kurtulmak isteyen Cezayir halkına karşı oldukça acımasız yollara başvurmuş; hava kuvvetleri ile yapılan bombardımanlar, kullanılan kimyasal silahlar, işkencelerle insanlar yıldırılmaya çalışılmıştır. Bütün uygulamalara, katliamlara tecavüzlere rağmen Cezayir halkı ba-

ğımsızlık mücadelesinden asla vazgeçmemiştir.

Yapılan katliamların en dehşetle düşüreni de Sétif ve Guelma katliamıydı. Günlerden 8 Mayıs, yıl ise 1945'ti. Fransa II. Dünya Savaşı'nda Nazi Almanyası'nın işgalinden, Cezayirli gençlerin Fransa için savaşması sonucunda kurtulmuştu. Cezayir, Fransa'ya yaptığı yardım karşılığında ise sadece bağımsızlık istiyordu. Fransa bu isteğe olumlu yanıt vermişti. Fransa'nın zaferi sonucunda, kendilerine verilen bağımsızlık sözünün tutulacağına inanan Cezayirli sokaklara çıkmış, alanları doldurmuştu. Fransa'nın zaferi coşku ile kutlanıyordu. Herkeste bağımsızlık sevinci ve heyecanı vardı. Fakat Fransa sözünü tutmadı. Kutlamaların yapıldığı meydanlara ordularını yolladı. Sétif ve Guelma'da şehirler, köyler bombalandı, masum insanlar kurşuna dizildi, kadın,

çocuk, yaşlı denmeden binlerce insan katledildi. Tek suçları bağımsızlık istemek olan yaklaşık 45 bin insan acımasızca öldürüldü. Fransa tarafından bir katliam yapılmış, dünya bu vahşete sessiz kalmıştı. Dünya âdeta üç maymunu oynuyordu. Ölen insanların hiçbir değeri yoktu. Yapılan katliam uluslararası platformda hiçbir şekilde dillendirilmiyor, âdeta yaşananlar yok sayılıyordu.

Cezayir'in 14 Haziran 1830'da başlayan bağımsızlık mücadelesi 19 Mart 1962'de ilan edilen ateşkese kadar devam etti. Özellikle 1954 ve 1962 yılları arasında süren şiddetli çatışmalar, 1,5 milyon Cezayirli'nin hayatına mal oldu. Bir başka ifadeyle, 10 milyonluk Cezayir halkı, nüfusunun yüzde 15'ini bağımsızlık yolunda kaybetmişti. 132 yıl süren bu mücadele milyonlarca Cezayirli'nin hayatını kaybetmesine, milyonlarcasının mülteci durumuna düşmesine, binlercesinin sakat kalmasına neden oldu. Cezayirli, 1945'te meydana gelen ve 1968'e kadar süren toplu saldırıları "soykırım" olarak ifade etmektedirler. Aradan geçen uzun yıllara rağmen Fransa, Cezayir'den resmen özür dilememiştir. Cezayir halkı ülkelerinde yaşananların "insanlığa karşı suç" olarak kabul edilmesi için çabalarını sürdürmektedir.

Baca eğri de olsa duman doğru çıkar

Gülşen Ünüvar / Pedagog

Her ne getirirse getirsin zaman. Daima kendinden emin olmalı insan. Gittiğin yolda eminsen adımlarından, sen istemesen de takılıp gelirler ardından. İzin sağlamsa, iz olursun insanlığa. Özün sağlamsa, nam salarsın cihana... Yolun sonu her zaman feraha çıkmaz. Umduğun son, arayıp seni bulmaz. Ama bil ki bu seni kötü yapmaz! Kişinin sınavıdır bu tür aksilikler. Sanma ki birkaç yanlış tüm doğruları siler. İnsan, insanın özüne bakar. **Baca eğri de olsa duman doğru çıkar.** Öz, eninde sonunda indirir perdelerini. Eninde sonunda bulur insan kendi kendini. Ve hatıta dengini... Eğriyi eğri belleme! Her eğri, doğruyu bulman için bir bahane.

Herkesin vardı bir meziyeti. Ancak doğru kişilerden medet ummak lazım gelirdi... Zor olanı istemek reva değil, o zaman karşındakini de çaresiz duruma düşürürsün bunu bil! Doğru kişilerden, doğru şeyleri beklemektir maharet. Gel sen bu sözümü kulağına küpe et. Kendine yoksa hayrı, sana nasıl yapsın yardımı? Yoksa bir dikili ağacı, sana nasıl versin koskoca ormanı?

Varamayan gideceği yere, yol tarif eder yolunu bile. Bir baltaya sap olamayan, nasıl da ahkâm keser karşıdan. İş öğretir iş bilmeyen, renk beğenmez hiç görmeyen. Hayrı dokunmaz böylelerinin kimseye. Sen sen ol, müşkülüm hallolur diye bekleme. Anca akıl verir, kendini yormayan. İçeceği bir yudum suyu bile, bardağına koyamayan. Dedim ya, meziyet doğru kişilerden medet ummakta. Aradığın güzelliği, doğru kişilerde bulmakta... Sözün özü; **Kendisine boy olamayandan başkasına yen çıkmaz.** Buraya bu sözden gayrisi da yakışmaz!

En zor gününde tanır insan dostunu. Ona göre serer yere postunu. Hak eden buyurup oturur üzerine, davete hacet bile yoktur hak etmeye... Görmezden geliyorsa insanlar, gözümüzdeki yaşı, eksik kalsın öylelerinin bir merhabası. İyi gün dostu lazım değil bize. Bir ışık yakacak olan gelsin karanlık günümüze. Samimi olanlar samimiyetle gülsün yüzümüze. Kahkahalar sıklaşıyorsa sen üzülükçe, bil ki gün doğmuştur kötü kalplere. Senin acın varken yüreğinde, nispetler okka okka çoğalır çevrende. İşte o zaman yaşadığın kırılganlıklar aklından çıkmaz. **Kurt, kışı atlatır ama yediği ayazı unutmaz!**

Kötü günler geçer, hakkından bir şekilde gelir insan. Ama asla unutmaz, kim dost kim düşman... Kim yanında olduysa zor zamanında, kırmızı halılar ser sen de onun yoluna. Kış bitecek ve bahar gelecek topraklarına. İşte o vakit ne ayaz kalacak ne fırtına. Ve sen, vefalı insanlarla devam edeceksin yoluna.

Bugün de yazdık çizdik eğlendik. Zaten bildiğimiz atasözlerini yâd ettik. Yedik içtik doyduk. **Taşı tam da gediğine koyduk.** Ne kimseyi kırdık incittik, ne bir başkasını düşman bildik. Yormadık, ırmadık, durmadık. Sözümüzü yine de sakınmadık.

Kötü değil elbette niyetimiz. İnsana, kendini hatırlatmak gayemiz. Alınmasın gücenmesin okuyan. Yanlış anlamasın lütfen, kulağı bende olan. Akıl vermek değil görevim. İstedim ki sadece birazcık sohbet edelim. Haddim mi bir şeyler öğretmek? Satır aralarında, kimseleri hicvetmek... Mümkün mü insanın insanı kırması? Ya da bir masumun vebalini alması? Sadece ve sadece güzelliğini isterim cihan-ı âlemin. Ne gelirse gönlümden, o çıkar kaalemimden. Dilerim ki faydalı olsun tüm insanlığa.

BİR PEYGAMBER HİZMETKÂRI: ZEYD B. HÂRİSE

Dr. Ömer Faruk Akpınar

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

“Zeyd, senin babandan; oğlu Üsâme de senden daha sevgiliydi Resulullah’a. Allah Resulü’nün sevgisini, kendi sevgime tercih ettim.” (Tirmizî, Menâkıb, 40.) Halife Ömer’in, Üsâme’ye kendisinden daha çok maaş vermesine itiraz eden oğlu Abdullâh’a verdiği cevaptır bu sözler. Habibullah’ın, Zeyd b. Hârîse’ye verdiği değer bir ikrardır.

Ailesi ile yaşadığı yurda yapılan bir baskın sonucu küçük yaşlarda esir edilmişti Zeyd. Köle olarak getirildiği Ukâz panayırında Hakîm b. Hızâm, halası Hz. Hatice için satın aldı onu. Hz. Hatice, himayesinde büyüttüğü Zeyd’i, hayatını birleştirdiği

“el-Emîn” Muhammed’e hediye etti. Zeyd, yanında anne şefkati ve baba sevgisi bulduğu yeni sahibine o kadar bağlanmıştı ki Mekke’de olduğunu öğrenen babası ile amcası kendisini geri almak istediklerinde: “Ben sana, hiç kimseyi tercih etmem; sen bana hem anne hem baba gibisin!” (İbn Sa’d, et-Tabakât, 3/42.) diyerek Allah Resulü ile kalmayı seçmişti. Bu tercihi, ona hem hürriyetini kazandırmış, hem de onu Hâşimoğullarının bir üyesi hâline getirmişti. Çünkü Allah Resulü onu azad edip kendi oğlu kabul ettiğini Kâbe’nin yanında ilan etmişti. Bu sebeple Zeyd, Ahzâb suresindeki “Muhammed sizden birinin babası değildir...” ve “Evlatlıklarınızı

babalarının adlarıyla anın. Bu Allah katında adalete daha uygun bir davranıştır...” ayetleri ininceye kadar Muhammed’in oğlu olarak anılmıştı.

Hiz. Peygamber’den on yaş küçük olan Zeyd, ondan hiç ayrılmaz, onunla birlikte hareket eder, yolculuğunda beraberinde bulunur, sofrasında ona eşlik ederdi. Yüce Yaratıcı, efendisini kutlu vazife ile görevlendirince Zeyd, ona ilk inananlardan oldu ve kendisini hiç yalnız bırakmadı. Resul-i Ekrem (s.a.s.), hac mevsimlerinde Mina’ya gelen kabilelere İslam’ı anlatmaya giderken Zeyd de terkisinde bulunurdu. Ebû Tâlib ve Hiz. Hatice’nin vefat ettiği, inananlara zulüm ve baskıların iyice arttığı dönemde Allah Resulü’nün destek umuduyla gittiği Tâif yolculuğunda yine Zeyd vardı yanında. Tâifliler, çağrısına cevap vermedikleri kutlu Nebi’yi taş yağmuruna tuttuğunda Zeyd, bedenini siper ederek onu korumaya çalışmış, kafası yarılmış, her yanı kan revan içinde kalmıştı. Buna rağmen o, Allah elçisinin durumunu düşünüyordu. Ona Mekke’ye nasıl gireceğini sormuştu da o: “Ey Zeyd! Şüphesiz Allah gördüğün bu hale bir ferahlama, bir çıkış yolu yaratacaktır. Allah, dinine yardım edecek, Peygamberini gözetecektir.” (İbnü’l-Kayyim, Zâdü’l-meâd, 3/33.) buyurarak onun endişesini hafifletmişti. Niha yet Mut’im b. Adiy’in emanı ve koruması altında Mekke’ye girebilmişler ve birlikte Kâbe’yi tavaf etmişlerdi.

Hiz. Peygamber, Zeyd’i Mekke’de amcası Hamza ile, Medine’de ise Üseyd b. Hudayr’la kardeş yapmıştı. Öyle ki Hiz. Hamza vasiyetini ona bildirmişti. Kendisi şehit olduğunda çocuklarının himayesine talip olanlardan biri de Zeyd idi.

Zeyd, Medine’ye hicretten sonra da hep Allah Resulü ile birlikte bulunmuştur. Bedir, Uhud, Hendek, Hudeybiye ve Hayber seferlerine katılmıştır. Hicretin üçüncü yılında Karede seriyyesini komuta eden Zeyd, pek çok ganimet ile dönünce Efendimiz’in “Seriyye kumandanlarının en hayırlısı

Zeyd’dir” (Hâkim, el-Müstedrek, 3/215.) iltifatına mazhar olmuştur. Hendek harbinde muhacirlerin sancaktarlığını yapmış, aynı zamanda Kureyza tehlikesine karşı şehre muhafız olarak gönderilen birliği komuta etmiştir. Hiz. Peygamber’in en çok görevlendirdiği kumandan olan Zeyd, on seriyyede emir olmuş, iki kere de Medine’de Hiz. Peygamber’in vekili olarak kalmıştır. Hiz. Peygamber, gönderdiği en kalabalık askerî birlik olan Mu’te ordusuna da onu komutan tayin etmiştir. Hiz. Aişe’nin “Allah Resulü (s.a.s.) Zeyd’i bir sefere gönderdiğinde mutlaka onu komutan tayin ederdi...” (İbn Sa’d, et-Tabakât, 3/46.) mealindeki ifadeleri Resul-i Ekrem’in Zeyd’e

olan güvenini; sefer dönüşünde Zeyd’i evinin kapısında coşkuyla karşılayıp öperek sarılması ona olan sevgisini; bayramlara ehl-i beytiyle birlikte Zeyd’i de yanına alarak çıkması ona verdiği değeri; şehadet haberini aldığı anda gözyaşlarına hâkim olamaması ona olan özlemine göstermeye kâfidir. Nitekim Zeyd şehit olunca Allah Resulü üç kez “Allah’ım Zeyd’i bağışla!” (İbn Sa’d, et-Tabakât, 3/46;) diye dua etmiş, Zeyd’in yetim kalan kızını ağlar görünce o da ağlamış ve bunu, “sevgilinin sevgiliye özlemi” (İbn Sa’d, et-Tabakât, 3/47.) olarak nitelemiştir. Onun içindir ki Zeyd, ashab arasında “Hıbbu Rasûlillâh” olarak tanınmıştır.

**Kur’ân-ı Kerîm’de
“Allah’ın
kendisine lütufta
bulunduğu,
senin de lütuflkâr
davrandığın
kişi” olarak
bahsedilen Zeyd
(r.a.), Kur’an’da
adı geçen tek
sahabidir.**

Kur’ân-ı Kerîm’de “Allah’ın kendisine lütufta bulunduğu, senin de lütuflkâr davrandığın kişi” (Ahzâb, 33/37.) olarak bahsedilen Zeyd (r.a.), Kur’an’da adı geçen tek sahabidir. Küçük yaşta Efendimizin himayesine girmesi, onun tarafından evlat edinilerek hürriyetine kavuşması, iman ile ilk tanışanlardan olması, Nebi’nin sevgisine ve duasına mazhar olması Allah ve Resulü’nün ona lütuflarındandır. Bundan dolayıdır ki hadis ve sünnet konusunda en sağlam eserler kabul edilen Buhârî ve Müslim’in Sahihlerinde Zeyd’in fazilet ve menakıbına dair özel başlık açılmıştır.

NESNELERİN İNTERNETİ (IOT)

Hayatımızın hemen her alanını kuşatmış olan teknoloji büyük hızla başka bir boyuta doğru hızla ilerliyor. Bu boyut biz insanların pek de dahil olamayacağı cinsten. Cihazların kendi aralarında iletişimini sağlayan ve birbirlerine bizden bağımsız olarak veri gönderip alabilecekleri bir boyut. Kısaca IoT (Internet of Things) olarak bilinen “Nesnelerin İnterneti” hayatımıza girdi bile.

Kendi kendine çalışan çamaşır makinesi, klima, kombi, elektrik süpürgesi gibi akıllı ev sistemlerinden tutun bahçenizi ne zaman ve ne kadar sulamanız gerektiğini bildiren hatta sizin yerinize sulayan toprak sistemlerine kadar her alanda “Nesnelerin İnterneti”.

Bu teknoloji yalnızca bir kişinin ya da ailenin hayatını kolaylaştırmakla da sınırlı değil. Örneğin akıllı trafik sistemlerinde kullanılan IOT, trafiğin akış hızını ve yoğunluğunu belirleyerek kırmızı ışıkların süresini ayarlıyor. Ve size akşam trafiğine çok da takılmadan eve ulaşmak kalıyor.

Biliyor muydunuz

- Nesnelerin İnterneti sistemine sahip olan “nesne” sayısı hiç de azımsanmayacak miktarda. Bir araştırma şirketine göre 2020 yılında yaklaşık 26 milyar ürünün bu sistemde olacağı tahmin ediliyor.

- Araştırmalar önümüzdeki 30 yıl içinde enerji kullanımının yüzde 50 oranında artacağını söylüyor. IOT, enerji tasarrufunda da devreye giriyor ve bu artan kullanımı dengeliyor.

KEŞF

Uzaydan Gelen Radyo Sinyalleri

Kanada British Columbia Üniversitesi bilim adamları CHIME (Kanada Hidrojen Yoğunluğu Haritalama Deneyi) adlı teleskop ile uzaydan gelen radyo sinyallerini tespit etti. Yaklaşık 1,5 milyar ışık yılı uzaklıktan gelen sinyaller radyo dalgası patlaması şeklinde. Bu sinyaller milisaniyelerle ölçülecek kadar kısa sürse de çok büyük veriler taşıyor. Sinyaller, geldikleri ortama dair bilgiler içeriyor. Daha da önemlisi geldiği kaynağı bildirerek uzayın haritalandırılmasına katkı sağlıyor.

Evde Mutlaka Yangın Tüpü Bulundurun

İnsanın en güvenli yeri evdir. Öte yandan bir düşünelim, evlerimiz sandığımız kadar güvenli mi? İstatistikler ev kazalarında yılda yaklaşık 6 milyon kişinin yaralandığını ya da vefat ettiğini söylüyor. Evde yaşanan kazaların büyük oranını da ev içi yangınlar oluşturuyor. Bu yüzden uzmanlar evde kolay ulaşılabilir bir noktada küçük de olsa bir yangın tüpü bulunması gerektiğini söylüyor.

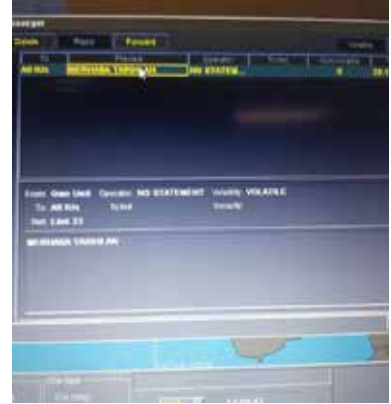

Kısa Kısa

Lise Öğrencilerinden İHA: Çankırı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Fen Lisesi öğrencileri tarafından yapılan "Karatekin İHA" isimli insansız hava aracı test uçuşunu başarıyla tamamladı. Karatekin İHA, beş saat havada kalabiliyor, 150 km menzile sahip ve 100 km uzaktan canlı görüntü aktarabiliyor.

Merhaba Tarihî An: Millî yazılım şirketi MilSOFT'un geliştirmiş olduğu yerli yazılım Link-M, ilk mesajını yayınladı. "Merhaba Tarihî An" ilk mesaj. Bu yazılım gemi, deniz altı gibi platformlara entegre edilerek askerî haberleşme sistemini kolaylaştırıyor.

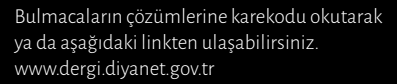
Listede Türkiye'den Dört Şehir Var: Bir internet sitesi 2018 yılının en sağlıklı kentlerini açıkladı. Listede Bursa beşinci, İzmir elli altıncı, Ankara seksen dokuzuncu, İstanbul ise doksan dördüncü sırada yer aldı.

BULMACA

Hazırlayan: Ali Osmanoglu

Salât	Savaş kazancı	Ey, eya	Haftanın ikinci günü	Pinus	Güneşe bakan yön
Sağ olma	Kuzey	Kuzu sesi	Sayı boncuğu	Eksiksiz	
			Ehem		
Dişin sert tabakası		Mevt			Ziya
İbadet yeri		Sert, kaba			Bir rütbe
		Abide		Maîşet	
		Beddua		Anne, ana	
Dönem			Öz olmayan		
Baryum			Ekmek		Anahtarla açılan eşya
Metalleri birleştirir					
İnce dal					
	İrticalen	Örnek	Karadeniz teknesi	(Tersi) Tutma organımız	Alamet
Acıkmış		Su samuru	Ara sıra, seyrek		Gaye
Telli çalgı					
Ebr			Gibi, denli		
İş elbisesi					
			Kalsiyum	İsim	
			Eder	Küçük bitki	
Ucay			Bir bağlaç	İstek, arzu, dilek	Hangi kişi
Yemek					Platin simgesi
	Bir Avrupa halkı				Hayat arkadaşı
	Hız şiddeti				
		Önem		İtekleme	
				Gönderim	
Bir peygamber ismi	Duman lekesi	İslamın beş şartından biri	Bir nota		Tahlil ölçeği
Süre			Boru sesi		Kötü
Peygamber Mescidi				Dudak	Yazılı olan
					Valf
				Bellek	İlah
					Doktor
				Yer	
				3,14 sayısı	
				Bir nota	Titanyum simgesi
					Kapı basamağı
					Genişlik
				Efendimizin (s.a.s.) bir lakabı	

BİZ BİRKEN DIRİLDİK

Ayşe Nur Menekşe Çalıkçı

Gökyüzü bize hiç dar olmadı. Yeryüzü bizi hiçbir zaman kovmadı. Biz birdik. Birken dirildik. Birlikte aştık mesafeleri. Birlikte geçtik tüm engelleri. Rengimiz farklı olsa da biz birdik. Biz birlikte aynı güneşe merhaba dedik. Biz birlikte aynı geceye selam verdik. Biz birlikte sevdik, sevildik...

Ey hoyrat elleriyle masum canlara dokunanlar! Ey acizlikleriyle yarınları savaş meydanına çevirmeye çalışanlar! Biz biriz. Biz kardeşiz. Yok birbirimizden farkımız. Toprağımızın kalbi sevgiyle atar. Ümitle yeşerir fidanlarımız. Huzur, olduğumuz yerdedir; huzur sevmeyi bilmektir.

Uzat ellerini. Sarıl sınımsız hayallerine. Zaman boşa harcayacak kadar çok değil. Önce kendine inan. İnan ve inandır cesaretinin öfkene galip geleceğine. Sevmekten yorulma sakın. İyilikten kaçınma.

Birlik kapısından girenlere selam olsun. Kimsenin diğerini ötekileştirmedeği bir dünyaya selam olsun. Hz. Davut (a.s.) gibi aynı sofrada aşını paylaşanlara, Hz. Musa (a.s.) gibi herkesi kucaklayanlara selam olsun. Hz. İsa (a.s.) gibi kardeşini sevenlere, Hz. Muhammed (a.s.) gibi sevmeyi sevdirenlere selam olsun.

"Rabb'imiz! Biz, 'Rabb'inize iman edin' diye imana çağırın bir davetçi işittik, hemen iman ettik. Rabb'imiz! Günahlarımızı bağışla. Kötülüklerimizi ört. Canımızı iyilerle beraber al. Rabb'imiz! Peygamberlerin aracılığı ile bize vadettiklerini ver bize. Kıyamet günü bizi rezil etme. Şüphesiz sen, vadinden dönmersin." (Âl-i İmrân, 3/193-194.)

ISSN: 2147-1452

Fiyat: 5 ₺